

ZBERATEĽ

2003

2

Ročník IX.
Cena 44 Sk
ISSN 1335-8693

MESAČNÍK PRE ZBERATEĽOV • ODBORNÉ ČLÁNKY • INFORMÁCIE • INZERCIA

Nové švajčiarske známky určené na pohľadnice – k článku I. Lužáka Poštový lístok prvého dňa (str. 25)

**Z PONUKY
FIRMY
ZBERATEĽ**

Znáмка s transpozíciou obrazu V. Hložníka – z dnešnej ponuky Firmy Zberateľ na strane 42

Výtvarný návrh akademickej maliarky Kamilly Štanclovej na blahoprajnú poštovú známku, ktorá bola vydaná v deň sv. Valentína – k článku na str. 2

Zásielka z uväznenej lode Lednice v Suezskom prielave frankovaná známkami Egypta a G.B.L.A. – k článku Po stopách lode M/S Lednice (str. 18 – 19)

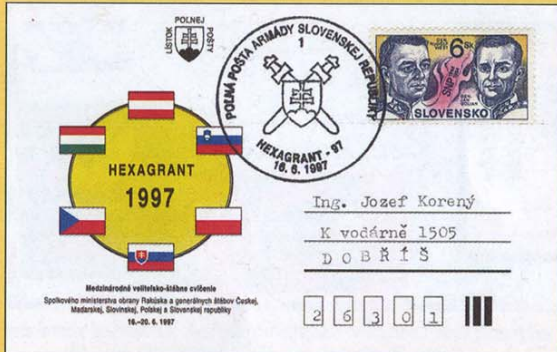

Puzzle gréckych GSM PIN kariet pozostávajúce zo štyroch TK, vytvárajúce obrázok mnohých motýľov – k článku M. Jobeka v dnešnej rubrike MOT 58

Známká s detailom ľavého náplecníka (Priehradkový list 13 z emisného radu EUROPA, Marián Čunderlík: Žena s džbánom) aký môžeme vidieť na 1., 2. a 3. známkovom poli (obr. hore), dole nedotlač ľavého náplecníka na 4. známkovom poli (obr. dole) – k článku P. Malíka Kedy typ, kedy výrobná chyba? (str. 9)

FDC s lokomotívami – k článku P. Hallona Estónske železničné motívy (str. 15 – 16), (vpravo) ilustrácia k článku Majstri kuchárskeho umenia (str. 16)

Lístok príležitostnej poľnej pošty z cvičenia HEXAGRANT 1997 (vľavo) – k článku J. Koreného 40 rokov KF 52-19 Trenčín (str. 27 – 28). Reklamná zápalková nálepka – k článku Nahliadnutie do sveta filumenie (str. 20 – 22)

Z OBSAHU / CONTENTS INHALT

- **J. Korený: Výstava LAUGARICIO 2003 pred otvorením / Exhibition LAUGARICIO 2003 before opening / Die Ausstellung Laugaricio 2003 vor der Eröffnung (7)**
- **P. Malík: Kedy typ, kedy výrobná chyba? / When type, when production fault? / Wann ein Typ, wann ein Herstellungsfehler? (9)**
- **M. Bachratý: Devízová kontrola v Dubnici nad Váhom / Foreign currency control in Dubnica nad Váhom / Die Devisenkontrolle in Dubnica nad Váhom (11-12)**
- **L. K.: Najväčšie retuše československých výplatných a novinových známok - II. / The most valuable retouchings of Czechoslovak postage stamps and newspaper stamps - II. / Die wertvollsten retouchen der Tschechoslowakischen Freimarken und Zeitungsmarken - II. (13-14)**
- **P. Hallon: Estónske železničné motívy / Estonian railway motives / Estländische Eisenbahn Motive (15-16)**
- **A. Fiala: Vzácná bronzová obchodná známka „firmy Wetztenkircher“ v Bratislave / Rare bronze trademark of the „firm Wetztenkircher“ in Bratislava / Eine Wertvolle bronze Geschäftsmarke der „Firma Wetztenkircher“ in Bratislava (17)**
- **Redakcia: Po stopách lode M/S Lednice / From the history of ship M/S Lednice / Auf der Spur des Schiffes Lednice (18-19)**
- **V. K. Németh: Nahliadnutie do sveta filumenie / A view in the world of philumeny / Einblick in die Welt der Philumenie (20-22)**
- **I. Lužák: poštový lístok prvého dňa / Postal card of the first day issue / Postkarte Ersttag (25)**
- **A. Urmínský: Francúzske inšpirácie / French inspirations / Französische Inspirationen (29-30)**

Vážení čitatelia, pri vyhodnocovaní odpovedí na 12. kolo súťaže o Kvet Zberateľa a sumarizácii celoročnej účasti súťažiacich sme sa veľmi rukopalcami presvedčili o veľkom rozsahu súťaže. Potešil nás najmä jej prínos pre časopis, keď každý mesiac desiatky súťažných listkov (listov, e-mailov), odpovedí a nezriedka aj riadkov navyše - s poznámkami, dopĺňajúcimi údajmi alebo pripomienkami k súťaži alebo aj k samotnému časopisu. Vďaka tomu vydavateľ, redakčná rada i redakcia mali po celý rok možnosť spoznávať názory čitateľov a odozvu na jednotlivé články. Nemôžeme nespomenúť ani také prínosy, keď súťaž vyprovokovala niekoľko čitateľov k tomu, aby sa predstavili aj ako autori zaujímavých príspevkov. A to veľmi úspešne! Stručne povedané, celý uplynulý rok bol v redakcii v znamení súťaže.

Dnes sa však chceme zmieniť aj o tom, čo sme čítali medzi vašimi riadkami textu súťažných odpovedí. Lebo medzi riadkami je niekedy „napísané“ to najpodstatnejšie a najdôležitejšie - ako to tvrdí sympatická postava Sarah vo filme Škovránek. Neraz sme mali pocit, že niektoré napísané vety pramenia z bohatých životných skúseností, z úprimného obdivu, úcty a lásky k prírode. Niekedy nás odpovede evokovali, aby sme sa siahli po náučnej literatúre a hľadali v pamäti myšlienky, zážitky a spomienky, na ktoré sme takmer už zabudli. S niektorými sa chceme podeliť aj s vami. Napríklad s týmito z príručky o pestovaní bonsaja:

„Východoázijské národy pristupujú k prírode z pozície vnímavého žiaka a pozorovateľa k veľkému učiteľovi a darcovi, ktorého vedomosti a dary sú nekonečné a v každom ročnom období, dni, hodine alebo časti dňa iné. Radosť a vzťah k prírode nie sú dané iba postojom konzumenta plodov, ale aj vnímavého návštevníka prírody s jej poetickými zážitkami a žiaka rozširujúceho si svoje vedomosti a citový obzor...“ (Ing. Milan Peter). Za takýmto nazeraním a vzťahom k prírode nemusíme ísť do ďalekej Ázie, všímavý pozorovateľ s otvorenými očami (a srdcom), pokiaľ má dobrú vôľu a neskrýva sa za výhovorky na hektickú dobu a rozličné prekážky, môže hľadať cestu k prírode aj u nás a dnes.

Pri jednej príležitosti, keď sme listovali v súťažných odpovediach, ktosi z nás riekol niekoľko slov, ktoré mohlo povedať dieťa alebo básnik s veľkým srdcom dieťaťa. Odkiaľ tie slová pochádzajú, však nie a nie si spomenúť, hoci sa nám zdalo, že tie slová sú nám veľmi známe a už sme sa s nimi museli stretnúť. Zneli približne takto: „Najmilšími kvetmi mojej mamičky sú ruže. Mojou najmilšou ružou je mamička“. Hľa, čo všetko sa dá vyjadriť niekoľkými slovami.

Raz sme si spomenuli na dievčnu, ktorej meno si už tiež nepamätáme, ale zostal nám v pamäti názov jej zbierky, ktorú ako členka krúžku mladých filatelistov kedysi vystavovala. Bola členkou jedného z krúžkov na Orave, ktoré viedli dve učiteľky a vynikajúce vedúce mladých filatelistov. Mala zbierku (exponát) o liečivých rastlinách a do pamäti sa nám vryla predovšetkým preto, lebo jej tvorkyňa dala svojej zbierke poetický názov: „Rastliny, ktoré tišia bolesť“. Spomenuli sme na tento názov, keď sme vyhodnocovali odpovede na 6. súťažnú otázku a keď sme čítali, aké rozmanité názvy má taký kvietok akým je obyčajná púpava.

Sarah mala pravdu. Sú veci, ktoré sa slovami nedajú dobre vyjadriť. Niekedy našu nepokojnú dušu nedokážu uspokojiť ani lahodné tóny hudby, harmonia farieb obrazu či grációzne tvary sóch a stavieb. Napriek tomu veríme, že aj v dnešnom čísle Zberateľa nájdete zaujímavé príspevky, ktoré si so záujmom prečítate a upevníte svoje presvedčenie, že zberateľstvo je nádherná vec. Najmä vtedy, ak budete trochu čítať aj medzi riadkami. Vaša redakcia.

O kvetoch rastúcich medzi riadkami

NOVÉ VYDANIA ZNÁMOK SR

■ Prezident Slovenskej republiky Rudolf Schuster

Ministerstvo dopravy, pošt a telekomunikácií SR schválilo s platnosťou od 5.2.2002 vydanie výplatnej poštovej známky „Prezident SR Rudolf Schuster“ s nominálnou hodnotou 7 Sk. Ide o 2.vydanie známky Prezident SR Rudolf Schuster (1.vydanie 15.6.2000, nominálna hodnota 5,50 Sk, farba hnedá), ktorá vychádza v aktualizovanej nominálnej hodnote a v zmenenej ocelovo-modrej farbe. Na známke je zhodne s 1.vydáním rytecká transkripcia portréту prezidenta, ktorú podľa fotografie Pavla Kastla vytvoril Martin Činovsky.

Známku rozmerov obrazovej časti 19 x 23 mm vytlačila PTC Praha, a. s., rotačnou ocelotlačou na TL po 100 známok. Súčasne sa vydáva FDC: Kresba - vstupná brána prezidentského paláca, príležitostná pečiatka s domícilom Bratislava, tlač TAB, s.r.o., Bratislava z plochej dosky tmavohnedej farby v náklade 6 tisíc kusov (?). © MDPT SR a Slovenská pošta, š.p., 2003. Znáмка č. 285.

■ Pozdravné blahoželanie

Ministerstvo dopravy, pošt a telekomunikácií SR schválilo s platnosťou od 14. 2. 2003 vydanie príležitostnej poštovej známky POZDRAVNÉ BLAHOŽELANIE v nominálnej hodnote 7 Sk. Na známke je zobrazená kytička kvetov. Podnet na vydanie tejto známky za MDPT SR uviedla Mgr.Antónia Paulinyová nasledovnými slovami:

„Pozdrav priateľom, blahoželanie k jubileu, valentínka, radostná udalosť, dovolenkové pozdravy - i toto sú príležitosti, pri ktorých radi používame poštové služby, a to v ich klasickiej podobe. Nie elektronická pošta, fax alebo správa SMS, ale list, pohľadnica, pekný obrázok pozdravu či blahoželania doručený poštou nám v tej aktuálnej chvíli umocnia krásny pocit. Aj po rokoch pripomenú pekné zážitky i spesťria trvalé spomienky na tie milé chvíle. Pozdrav sprostredkovaný poštou prežívame emotívnejšie, zážitok je intenzívnejší a už podvedome sa pojem pozdrav spája s pojmom pošta a krásna. To sú aj hlavné dôvody, prečo je v trende posledných rokov vydávať poštové známky, ktoré sú tematicky orientované na tieto radostné príležitosti a ktoré i svojou výtvarnou výzdobou umocňujú pozitívne emócie.“

Autorkou výtvarných návrhov emisie je Kamila Štanclová, rytiny vytvoril Martin Srb. Známku rozmerov obrazovej časti 30 x 23 mm vytlačila PTC Praha, a.s., rotačnou ocelotlačou kombinovanou s hĺbkotlačou na TL

po 50 známkach v náklade 5 mil. kusov. Súčasne bola vydaná obálka prvého dňa s motívom štvorlístkov a s príležitostnou pečiatkou s domícilom Bratislava. Tlač FDC: TAB, s.r.o., Bratislava ocelotlačou z plochej dosky v tmavozelenej farbe. Náklad: 6 tisíc kusov. © MDPT SR a Slovenská pošta, š.p., 2003. Znáмка č.286 □ vkn

CDV · NL

■ CDV: Nitra - Deň poštovej známky, Deň poštovej známky a tlačová konferencia

NITRA 18. 12. 2002

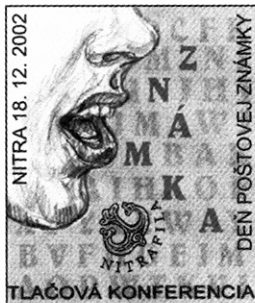
Deň poštovej známky a filatelie roku 2002 bol sústredený do Nitry a v rámci jeho osláv všetky vydavateľské, propagačné a spoločenské akcie boli sústredené na najvýznamnejšie tohtoročné filatelické podujatie - výstavu NITRAFILA 2003. Dňa 18. 12. 2002 bola vydaná príležitostná známka **Deň poštovej známky** a

k jej uvedeniu bol ten istý deň vydaný aj poštový lístok Medzinárodný rok hôr 5,50 Sk (CDV 88) s prítláčou. Na

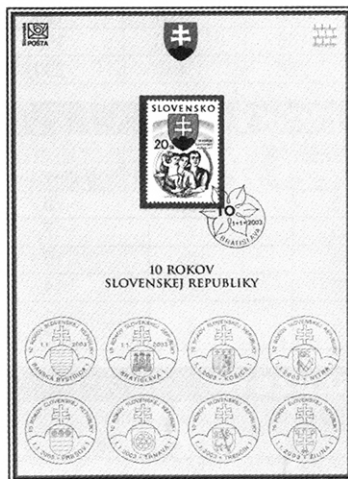
prítláči je kresba postavy ženy s motýľom, Nitriansky hrad, logo NITRAFILA 2003, text. Autorom návrhu prítláče je R. Cigánik, náklad 6400 ks, predajná cena 8,50 Sk, poradové číslo PL 85 ■ Dňa 18.12. 2002 bol vydaný poštový lístok (CDV 88) s prítláčou **Deň poštovej známky / Tlačová konferencia výstavy NITRAFILA 2003**. Na prítláči je časť ľudskej tváre, logo NITRAFILA 2003, text. Autorom aj tejto prítláči je R.Cigánik a lístok bol vydaný aj v rovnakom náklade (6400). Poradové číslo PL 86 □ vkn

■ NL: Deň poštovej známky, 10 rokov Slovenskej pošty

Deň poštovej známky, každoročne tradične vydávaná príležitostná známka, bola aj v tomto roku vydaná 18. 12. 2003. Súčasne bol vydaný aj nálepčný list s nalepenou známkou (č.283) a kupónom. Ilustračnú kresbu NL tvorí historický dzbán doplnený textom a logom SP ■ Prvý tohtoročný nálepčný list bol vydaný so známkou 10 rokov Slovenskej republiky (1.1.2003) a s textom **10 rokov Slovenskej pošty**. Okrem pečiatky prvého dňa vydania na známke, na dolnej časti NL je vytlačených 8 červených pečiatok používaných pri tejto príležitosti

(Banská Bystrica, Bratislava, Košice, Nitra, Prešov, Trnava, Trenčín, Žilina). Na nálepnom liste s tradičnou grafickou úpravou hore v strede je štátny znak, vľavo logo SP, a čo je novinkou - v pravom rohu je hologram s použitím mimiatúrnych emblémov SP □ vkn

NOVÉ PEČIATKY

Z informácií o nových príležitostných pečiatkach uvádzame:

- 2.3.2003 Trenčín 1: **KLUB FILATELISTOV 52-19 pri KaMC OS SR / 1963-2003**
- 2.3.2003 Trenčín 1: **KRAJSKÁ FILATELISTICKÁ VÝSTAVA / LAUGARICIO '03**
- 14.3.2003 Košice 1: **10. VÝROČIE ÚSTAVNEHO SÚDU SR**

Informácie na www.pofis.sk □ js

NOVÉ MINCE

Pamätná strieborná minca 200 Sk Imrich Karvaš

Národná banka Slovenska pri príležitosti 100. výročia narodenia národohospodára, guvernéra Slovenskej národnej banky, právnik, pedagóg, vlastenca, publicistu, humanistu a priekopníka budúceho federatívneho zjednotenia európskych národov Imricha Karvaša (25.2. 1903 - 20.2.1981) vydala do obehu pamätne strieborné mince v hodnote 200 Sk. Na vytvorenie výtvarného návrhu na pamätnú mincu bola vypísaná verejná anonymná súťaž, do ktorej bolo predložených 11 návrhov. Realizovaný bol návrh Miroslava Ronaia.

Na líčnej strane uprostred mincového poľa je vyobrazená historická budova ústredia Národnej banky Slovenska, do ktorej v hornej časti je zakomponovaný štátny znak Slovenskej republiky. V spodnej časti je názov „SLOVENSKÁ REPUBLIKA“, pod ním letopočet razby „2003“ a úplne dole značka Mincovne Kremnica „MK“. Vpravo od budovy je označenie nominálnej hodnoty mince „200 Sk“.

Na rubu pamätnej mince je vyobrazený dvojtrietinový portrét Imricha Karvaša. Vpravo dole je umiestnené meno a priezvisko „IMRICH KARVAŠ“ a letopočty „1903“ a „1981“ označujúce rok jeho narodenia a úmrtia. Na spodnom okraji mince sú iniciály autora výtvarného návrhu Miroslava Ronaia „MR“.

Minca bola razená zo zliatin obsahujúca 750 dielov striebra a 250 dielov medi. Jej priemer je 34 mm, hrúbka 2,8 mm a hmotnosť 20 g.

Plánovaný termín vydania je **20. február 2003**, tzn. týždeň pred výročím narodenia I. Karvaša. Plánovaný počet pamätných mincí: Bežné vyhotovenie 9800 kusov a vyhotovenie PROOF 3000 kusov.

Sada obehových slovenských mincí - ročník 2003

Národná banka Slovenska vydala sadu slovenských obehových mincí s rokom razenia 2003. Mince 10h, 20h, 50h, 1 Sk, 2 Sk, 5 Sk a 10 Sk sú aj tento rok adjustované vo vkusnej kazete,

v ktorej ani tentokrát nechýba žetón. Námet žetónu je venovaný Oravskému hradu, ktorý je jednou z najvýznamnejších pamiatok hradného staviteľstva na Slovensku. Nachádza sa na severe Slovenska na skalnom útese Skorušinského pohoria nad riekou Orava v chotári obce Oravský Podzámok, v okrese Dolný Kubín. V polovici 13. storočia bol pravdepodobne na mieste dreveného hradku postavený murovaný hrad. Na líčnej strane žetónu je celkový pohľad na Oravský hrad, na rubovej strane historické klopadlo. Na prebale je slovenský a anglický text so základnými informáciami o hrade a doplnený niekoľkými farebnými fotografiami □ vkn

NOVÉ POŠTOVÉ SADZBY PLATNÉ OD 1.1.2003

Od 1.1.2003 platí celý komplex nových tarífov výkonov poštovej prevádzky Slovenskej pošty, š.p., pre medzinárodný i tuzemský styk. SP **zrušila sadzbu pre lístky** (pohľadnice) - poplatok za ne je rovnaký ako za list do hmotnosti 20 g (I. alebo II.triedy). Zaviedli sa aj ďalšie novinky (nové obálky na cenné listy, hromadné podacie lístky a i.), preto odporúčame oboznámiť sa s nimi na poštách alebo web-stranke SP. Z nových sadzieb vyberáme:

LISTOVÉ ZÁSIELKY - TUZEMSKÝ STYK

	do 20 g		do 50 g		do 500 g		do 1000 g		do 2000 g	
	1.trieda	2.trieda	1.trieda	2.trieda	1.trieda	2.trieda	1.trieda	2.trieda	1.trieda	2.trieda
List	12,-	7,-	13,-	9,-	16,-	13,-	35,-	24,-	52,-	40,-

BALÍKOVÉ ZÁSIELKY - TUZEMSKÝ STYK

	do 2 kg		do 3 kg		do 5 kg		do 10 kg		do 15 kg	
	1.trieda	2.trieda	1.trieda	2.trieda	1.trieda	2.trieda	1.trieda	2.trieda	1.trieda	2.trieda
Balík	52,-	40,-	58,-	41,-	64,-	43,-	98,-	58,-	135,-	90,-

LISTOVÉ ZÁSIELKY - MEDZINÁRODNÝ STYK

		Susedné štáty		Ostatné štáty Európy		Ostatné štáty sveta	
		1.trieda	2.trieda	1.trieda	2.trieda	1.trieda	2.trieda
List do	20 g	13,-	11,-	16,-	14,-	21,-	18,-
	50 g	21,-	18,-	26,-	23,-	36,-	32,-
	100 g	40,-	36,-	45,-	42,-	63,-	56,-
	250 g	73,-	67,-	85,-	80,-	120,-	105,-
	500 g	130,-	125,-	155,-	145,-	220,-	195,-
	1000 g	245,-	240,-	290,-	280,-	440,-	390,-

POPLATKY ZA POUKÁŽKY - TUZEMSKÝ STYK

		Druh poštovej poukážky				
		Pk A	Pk C	Pk D	PPP U-zelený	PPP U-červený
Suma do	500 Sk	7,-	16,-	55,-	6,-	6,-
	1000 Sk	9,-	18,-	55,-	7,-	7,-
	5000 Sk	11,-	25,-	60,-	10,-	10,-
	10 000 Sk	16,-	30,-	70,-	14,-	14,-
Za každých ďalších 10 tisíc Sk alebo ich časť		9,-	15,-	15,-	9,-	9,-

POPLATKY ZA ZVLÁŠTNÉ SLUŽBY

1. a 2.trieda	Tuzemsko	Zahraničie
Doporučene	11,-	38,-
Doporučene s potvrdením dodania	18,-	
Do vlastných rúk	3,-	10,-
Opakované doručovanie na žiadosť odosielateľa	6,-	
Dobierka	9,-	
Doručenka	9,-	26,-
Aerogram		13,-
Poistenie do 1000 Sk pri listoch	22,-	70,-
Poistenie do 1000 Sk pri balíkoch	12,-	
- za každých ďalších 1000 Sk alebo ich časť	2,-	5,-
Zapečatenie alebo zaplombovanie balíka	18,-	

Zmena hrán pamätnej striebornej mince 1000 Sk k 10. výročiu vzniku Slovenskej republiky

V januárovom čísle Zberateľa sme informovali o dvoch pamätných minciach k 10. výročiu vzniku Slovenskej republiky, ktorých vydanie zarádila Národná banka Slovenska do emisného plánu na rok 2003. Predaj prvej z nich, pamätnej mince v hodnote 10 000 Sk, vyrazenej zo zlata a paládia začal 16. decembra minulého roka.

Emisný odbor NBS požiadal redakciu nášho časopisu o uverejnenie informácie, že vydanie striebornej mince v hodnote 1000 Sk sa z dôvodu zmeny riešenia hrán mince, oproti pôvodne avizovanému termínu oneskorí. Jej predaj sa začne až po ukončení legislatívneho konania a po publikovaní novely vyhlášky v Zbierke zákonov Slovenskej republiky, pravdepodobne v apríli 2003.

Parametre a motív pamätnej mince sa nemenia. Namiesto pôvodne oznámených prerušovane vrúbkovaných hrán, na ktorých sa mali striedať štyri vrúbkované polia s tromi hladkými, sa na hranách mince budú striedať len tri vrúbkované polia s dvoma hladkými. Pripravil vkn

NEÚRADNÉ PRÍTLAČE

Dr. M. Hodža, Jubileum gymnázia

Klub filatelistov 54-01 Košice v spolupráci s Obecným úradom v Sučanoch a Gymnáziom bilingválnym anglicko-slovenským Milana Hodžu v Sučanoch dali vyhotoviť dve prítláče. Na prvej prítláči na poštovom listu štátny znak 3 Sk (CDV 20) s dolepenou známkom 4 Sk je portrét Dr. Milana Hodžu (1.2.1878-27.6.1944), rodáka zo Sučian, významného československého štátnika a politika. Prítláč je jednotfarebná (šedohnedá).

PRED 125. ROKMI
SA V SUČANOCH NARODIL
Dr. MILAN HODŽA

1.2.1878 - 27.6.1944
VÝZNAMNÝ ČESKOSLOVENSKÝ
ŠTÁTNÍK A POLITIK

1928 75 2003

SUČANY - Jubilejná štátna
meštianska škola Hodžova,
dnešné Gymnázium bilingválne
anglicko - slovenské Milana Hodžu

Druhá prítláč na poštovej obálke je venovaná 75. výročiu otvorenia Jubilejnej štátnej meštianskej školy Hodžovej v Sučanoch. Táto škola, ako aj mnohé ďalšie na Slovensku, bola postavená v jubilejnom desiatom roku Československej republiky z iniciatívy Dr. M. Hodžu, v tom čase ministra školstva a dlhé roky patrila k najkrajším školám svojho druhu na Slovensku. Od 1. septembra 1993 škola začala písať svoju novú, vlastnú históriu. Významným dátumom v histórii školy sa stal 3. december 2002, kedy jej bol prinavrátený názov, ktorý jej od roku 1928 patrilo - Hodžova škola. Od tohto dňa má oficiálny názov Gymnázium bilingválne anglicko-slovenské Milana Hodžu, Sučany. Minulý režim zmenil názov školy a meno Dr. M. Hodžu, veľkého vzdelanca a dôsledného demokrata, sa snažil vymazať z pamäti národa a slovenských dejín. Jeho rehabilitácia, prinavrátenie názvu školy, spočinutie jeho telesných pozostatkov v rodnej zemi, sú splácaním dlhu veľkému synovi nášho národa. Vg

Z NOVINIEK NAŠICH SUSEDŮV

ČR: Osobnosti, Baran

Ministerstvo dopravy a spojov Českej republiky vydalo 12.2.2003 dve príležitostné známky v emisnom rade Osobnosti. Znamka hodnoty 6,40 Kč je venovaná **Jaroslavovi Vrchlickému** (1853-1912), významnému básnikovi, dramatikovi, prekladateľovi a literárnemu kritikovi (vlastným menom Emil Frída).

Na známke je portrét, zväzok rukopisov, perá a text. Znamka hodnoty 8 Kč je venovaná **Josefovi Thomayerovi** (1853-1927), lekárovi, ktorý našiel záľubu v literatúre a písal poviedky a verše pod pseudonymom R. E. Jamot. Je zakladateľom českej internistickej školy, lekárskeho periodik, príručiek a autorom rozsiahlej práce Patológia a terapia vnútorných vecí. Na známke je portrét s atribútmi lekárskej vedeckej práce a textom.

Autorom výtvarných návrhov emisie je Z. Netopil, rytiny vyhotovil M. Ondráček. Znamky boli vytlačené rotačnou oceľotlačou kombinovanou s trojfarebnou hĺbkotlačou v TL po 50 ks známok. Znamky majú kat.číslo 0348-0349. V rovnaký deň bola vydaná známka nominálnej hodnoty 26 Kč z emisného radu výplatných známok Zverokruh. Námetom známky je **znamenie barana**. Autor výtvarného návrhu je V. Suchánek, rytinu

vyhotovil Miloš Ondráček. Na známke je kresba hlavy barana doplnená astrologickým hieroglyfom. Známkou vytlačila Poštová tlačiareň cenín Praha, a.s., rotačnou ocelotlačou (čierna) kombinovanou so štvorfarebnou hĺbkotlačou (modrá, svetlomodrá, žltá a hnedá) v tlačových listoch po 100 kusoch známok. Katalógové číslo známky je 0345 □ vkn

Poľsko: Poľskí a európski svätci

Novinky z Ukrajiny

Dvanásť pokračovanie emisného radu Oblasťi Ukrajiny vydala Ukrajinská pošta dňa 20.9.2002. Znáмка nominálnej hodnoty 45 k je venovaná Odeskej oblasti. V popredí známky je umiestnený pomník Richelieu, pozadie tvorí panoráma Čierneho mora s majákom pri vstupe do prístavu a všadeprítomné čajky. Mapa s vyznačením oblasti a jej erbom je v strede známky. Kat.číslo Mi 533.

Už nasledujúci deň bol dňom vydania emisie 1000 rokov mesta Chotin. Najväčšiu časť známky (nominálna hodnota 40 k) zaberá hrad z 13.- 15. storočia, popri ktorom sa nachádza pomník hajtmana Konaševiča-Zagajdačného a erb mesta. Kat.č. Mi 534.

Príležitostnú známku k 8. celoukrajinskej filatelistickej výstave ODESAFIL 2002 vydali 5.10.2002. Obrazový motív známky (45 k) tvorí emblém výstavy. Kat.č. Mi 535.

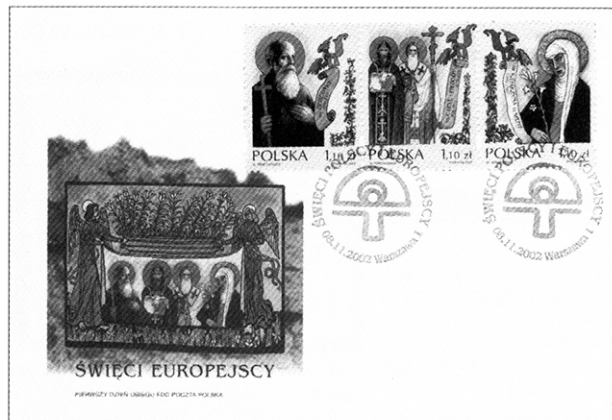
Všetky známky sú vytlačené ofsetom v náklade po 500 tisíc kusov □ ilk

SPRÁVY · OZNAMY

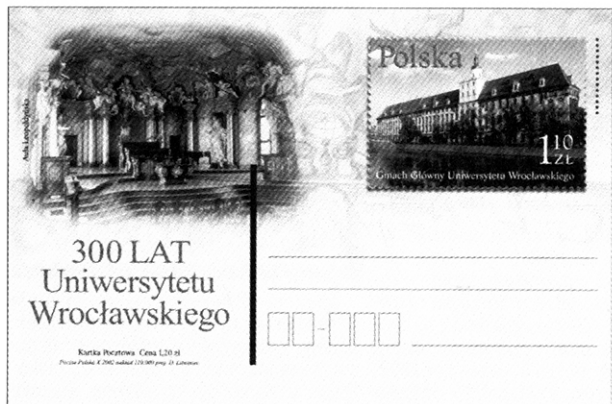
Majstrovstvá v námetovej filatelii

Vo filatelistických časopisoch sme si už viackrát mohli prečítať informácie o pripravených i uskutočnených majstrovských stretnutiach súťažných výstavných exponátov, dokonca sa počíta aj s majstrovstvami sveta vo filatelii. Najnovšie prináša aj mesačník MICHEL-RUND-SCHAU vo svojom prvom tohtoročnom čísle správu o Nemeckých majstrovstvách v námetovej filatelii.

V dňoch 26.-28. 9. 2003 si zmerajú sily v Mestskej hale v Osnabrúcku najlepšie námetové exponáty Nemecka. Súťaž tohto druhu usporiadajú Zväz filatelistických pracovných spoločností a Filatelistický a numizmatický spolok v Osnabrúcku prvýkrát. V ôsmich námetových skupinách sa kvalifikuje do súťaže po 8 exponátov s najvyšším ocenením a v každej tejto skupine udelí odborná porota po jednej zlatej, striebornej a bronzovej medaile. Osem zlatých medailistov sa

Poľská pošta 8.novembra minulého roka vydala šesť známok s námetom poľských a európskych svätcov. Známkou, ktoré graficky upravil W.Terechowicz, boli vydané aj v spomienkovej úprave súťažou všetkých známok. Všetky známky majú nominálnu hodnotu 1,10 Zł. Sú na nich vyobrazení sv. Stanisław, sv. Kazimierz, sv. Faustyna Kowalska, sv. Benedikt (na FDC vľavo), sv. Cyril a Metod (na FDC uprostred) a sv. Katarína zo Sieny (na FDC vpravo). Známkou boli vytlačené ofsetom v náklade 400 tisíc z každej hodnoty.

Vydaním poštového lístka s natlačenou známkou nominálnej hodnoty 1,10 Zł Poľská pošta pripomenula 300 rokov Wroclawskej univerzity. Na známke je vyobrazená ústredná budova univerzity a na ľavej strane lístka Leopoldynská aula. Autorom výtvarného návrhu je D. Litwiniec a lístok bol vydaný v októbri 2002 v náklade 110 tisíc kusov □ vkn

stretnie ešte raz vo veľkom finále: Na slávnostnom večere predstavi porota tieto exponáty a určí celkového víťaza.

Vypísané sú nasledujúce súťažné námetové skupiny: Umenie, kultúra a kultúry, Dejiny a organizácie, Doprava, Šport, Technika a veda, Botanika, Les a ekológia, Divá zver, Poľnohospodárstvo a domáce zvieratá. Prirôdzené, sú ešte tri ďalšie súťaže: Dve pre jednoramenné exponáty a jedna pre otvorenú triedu. Celkovo sa očakáva 150 až 200 exponátov.

Názor na usporadúvanie takýchto majstrovstiev vo filatelii môže byť rôzny. V podstate však nemožno nikomu uprieť právo na experiment. Nám zatiaľ zostáva pozícia pozorovateľa a hodnotiteľa takýchto tendencií. Z uvedeného napríklad nie je zjavné, aké sú podmienky účasti a kategorizácia v dvoch súťažiach jednoramenných exponátov □ **Ivan Lužák**

Výstava LAUGARICIO 2003 pred otvorením

Organizačný výbor pozýva priaznivcov filatelie na prehliadku filatelistických exponátov, ktoré budú na Krajskej filatelistickej výstave LAUGARICIO 2003 s medzinárodnou účasťou. Výstava pre verejnosť bude otvorená 2. marca 2003 o 9.00 hod. a potrvá do 9. marca 2003 do 12.00 hod. Nad výstavou prevzal záštitu generálmajor Ing. Jozef Blizman, zástupca náčelníka Generálneho štábu Ozbrojených síl Slovenskej republiky.

V **oficiálnej triede** návštevníci budú mať možnosť pozrieť si expozíciu Poštového múzea z Banskej Bystrice. Svojou tvorbou sa na výstave predstaví aj grafik a rytec František Horniak. V **národnej triede** bude vystavený študijný exponát výpliatnych známok SR 1993-2000, v **teritoriálnej triede** to budú exponáty Austrálie, Litvy, Vatikánu a študijný exponát známok Hradčany. V **triede poštovej histórie** exponát Perfiny z územia Československa, Korutánsky front 1915-1917, Podacie lístky, Československá poľná pošta 1938, Automatické triedenie listových zásielok a Pošta z vojenských misií OSN. V **námetovej triede** sa predstavia exponáty Tenis, Renesancia a manierizmus, Nitra a Nitriansko - pôsobisko Cyrila a Metoda, Bojové tradície čs. armády, Vodné cesty, Pútnik pokoja a mnohé ďalšie. V **triede aerofilatelie** Balónová a vetroňová pošta v Poľsku, Letecká pošta Sovietskej okupácie zóny Nemecka, Československá letecká pošta. V **triede maximafílie** Prechádzka po Čechách, Čína - krajina veľká, krajina krásna. V **otvorenej triede** Misie OSN a operácie za mier, Afrika - obrazárň ľudstva, Za cisára v boji i na popraviskách, Mlyny. V triede jednoramenných exponátov budú figurovať tituly Pozdĺž maďarsko-slovenských hraníc, Dobré svetlo, Fotografia, Neviditeľní strážcovia. V triede celín Celiny Kubý, v **triede mládeže** Heraldika, Naši prezidenti, Z histórie Olympijských hier, Vinohradníctvo a mnoho ďalších. V **triede literatúry** to bude niekoľko titulov vo vzťahu k I. svetovej vojne, Hradčany a výstavné katalógy.

Svojimi exponátmi sa predstavia aj vystavovatelia z Českej republiky, Maďarska, Rakúska a Nemecka. V rámci programu výstavy sa okrem iného uskutoční zasadanie Komisie teritoriálnej komisie ZSF, beseda členov poroty s vystavovateľmi, 8. marca 2003 letecká pošta

Trenčín-Trnava a **9. marca celoštátna burza**. Na výstave budú používané dve príležitostné pečiatky, pre návštevníkov bude k dispozícii výstavný katalóg s hodnotnými príspevkami, ako aj prítláče na poštovom lístku a obálke.

Pre zberateľov, ktorí si chcú poslať svoje zásielky príležitostným letom Trenčín-Trnava dôležitá informácia: Svoje listové zásielky vyfrankované známkami v hodnote 7 Sk pošlite v obálke na adresu Organizačný výbor Laugaricio 2003, Soblahovská 39, 911 01 Trenčín **najneskoršie do 28.2.2003**. Blížšie informácie o výstave môžete získať aj adrese www.ov@laugaricio2003.sk.

Návštevníkom výstavy želim pekný filatelistický zážitok a príjemný pobyt v našom meste Trenčín - perle Považia □ **Jozef Korený**, predseda OV

XX. Dni filatelie Slovenska v Košiciach

XX. DNI FILATELIE SLOVENSKA

Na základe rozhodnutia Rady Zväzu slovenských filateliov sa jubilejné XX. Dni filatelie Slovenska uskutočnia v Košiciach v dňoch 10.a 11.mája tohto roka. Ich základným poslaním je propagovanie organizovanej filatelie, rozširovanie odborných poznatkov o filatelii a šírenie odborných aspektov slovenskej známokovej tvorby medzi širokou verejnosťou. K cieľom podujatia patrí nadväzovanie a prehĺbovanie spolupráce s miestnymi, regionálnymi a štátnymi vedeckými a kultúrnymi inštitúciami, získavanie nových členov ZSF a tiež prezentovanie výsledkov bádateľskej činnosti v jednotlivých odvetviach filatelie.

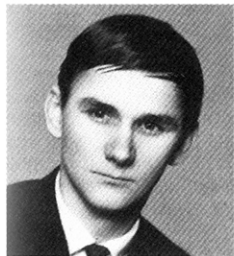
Jubilejné XX. Dni filatelie Slovenska budú súčasťou osláv Dňa mesta Košíc, budú sa konať v čase 4. mesiackej filatelisticko-filokartistickej výstavy a v znamení 10. výročia Slovenskej pošty. Z programu Dní uvádzame: Dňa **10. mája 2003** sa uskutočnia odborné prednášky, prehliadka výstavy a rôzne zasadania. Na požiadanie prednášateľov bude na výstave vytvorené osobitné oddelenie na prezentáciu dokumentačných materiálov. Dňa **11. mája 2003** sa uskutoční Celoslovenské stretnutie zberateľov. Organizátori vydajú spoločný výstavný katalóg a zborník dokumentov z prednášok. Účastníkom nebude chýbať príležitostná poštová priehradka, príležitostná pečiatka a prítláče, takže návštevníci sa majú na čo tešiť.

Organizátori v týchto dňoch budú expedovať informačné materiály na kluby filatelistov s podrobnými informáciami. Náklady si účastníci budú hradit sami, ale ubytovanie a stravovanie bude možné zabezpečiť v cenovo primeraných reláciách □ vg

SPOLOČENSKÁ KRONIKA

Jubilant Ivan Tvrdý

Začiatkom roka 2003 oslávil svoje 60. narodeniny hosť nášho klubu filatelista 52-11 v Hlohovci Ivan Tvrdý. Členom klubu je od roku 1961 a po vzniku Zväzu slovenských filatelistov sa stal zakladajúcim členom

Komisie špecializovaných odborov, neskôr premenovanej na Komisiu poštovej histórie. V tejto komisii prešiel viacerými funkciami - od predsedu Sekcie zberateľov R-nálepiek až po zastupujúceho predsedu. Z tohto postu sa stal podpredsedom Komisie poštovej histórie Zväzu československých filatelistov a predsedom jej sekcie Adjustácia poštových zásielok (APZ). Po transformácii sekcie APZ na Spoločnosť sbierateľu poštovních nálepek sa stal redaktorom jej spravodaja a redigoval ho aj rozpade ČSFR až do konca roku 2002.

S jeho menom sú spojené všetky tri hlohovecké výstavy poštových známok (1970, 1975, 1980) i vydavateľská činnosť klubu filatelista v edícii Špecializované odbory filatelie. Bol aj autorský činný, či už časopisecky alebo aj knižne (Filatelistické state ZSF č.17). Za jeho prácu mu boli postupne udelené všetky tri stupne Čestného odznaku ZSF a všetky zväzové pamätné odznaky a medaily.

Dakujeme jubilantovi za jeho doterajšiu činnosť pre filateliu a želáme mu do ďalšej činnosti pevného zdravia, šťastia a pohody v rodine i nad zbierkami.

□ Janka Nosálová, tajomníčka KF

Jubilant Ján Mička

Dňa 28. februára 2003 oslávila pekné životné jubileum - 60 rokov dlhoročný funkcionár Zväzu slovenských filatelista, zakladateľ a predseda trnavského Klubu filatelista 52 - 53 Tirnava Mgr. Ján Mička.

Janko, ako ho väčšina nás filatelista oslovuje, je popredným predstaviteľom organizovanej filatelie na Slovensku. Od roku 1990 je predsedom Komisie mládeže ZSF, je členom Rady ZSF. Je veľkým a neúnavným propagátorom mládežníckej filatelie, dlhoročným vedúcim Krúžku mladých filatelista Z-163, organizátorom filatelistických olympiád a kongresov mladých filatelista, udržiava a upevňuje priateľské vzťahy s mládežníkmi

v Čechách, Maďarsku, Poľsku. Je dlhoročným dopisovateľom časopisov Filatelie, Zberateľ, Spravodaj ZSF, Nitrafil. Jeho články sa objavujú aj v Poštových zvestiach a regionálnych novinách TH Extra. Je členom Spoločenstva Sv. Gabriel, spoluzakladateľ odbornej skupiny maximafilie, zberateľ i vystavovateľ filatelistického materiálu s tematikou matematika a fyzika. Je nositeľom Zlatého čestného odznaku ZSF.

Za jeho obetavú a zodpovednú prácu pre členov nášho klubu, pre celú slovenskú mládežnícku filateliu, zo srdca prajeme všetko najlepšie, veľa zdravia, šťastia, životného optimizmu a veľa ďalších úspechov v osobnom, pracovnom i filatelistickom živote □ M. Šnirc, tajomník KF

Správy po redakčnej uzávierke

Uvádzame niekoľko informácií, ktoré sme získali po redakčnej uzávierke, ale pre ich aktuálnosť ich uverejňujeme takýmto spôsobom.

■ ZBERATEĽSKÁ BURZA v ILAVE

V sobotu 8.marca 2003 od 7,00 do 12,00 hod. sa uskutoční v Dome kultúry v Ilave burza starožitností, pohľadníc, kníh, hodín, známok, odznakov, nálepiek, telefónnych kariet, obrazov, vlajok, časopisov, gramoplatní, CD platní, historických zbraní, porcelánu, skla a množstva iných zaujímavostí a kuriozít. Rezervácia stolov na adrese: Dom kultúry, Farská 84/5, 019 01 Ilava alebo ☎ 042 / 44 65 469.

■ FILATELIA, NUMIZMATIKA, FILOKARTIA a ďalšie zberateľské odbory

Zberateľskú burzu uskutoční Posádkový klub Zvolen, Borovianska 3372/73, Klub zberateľov pri PK Zvolen dňa 29.marca 2003 od 8,00 do 13,00 hod. v klubovni PK Zvolen-Podborová. Objednávky stolov u p. Halama, ☎ 0904 583 381.

■ ZÁJAZD NA VÝSTAVU BALTICUM-KIEL

Firma ALBUM - ZIKA v spolupráci s cestovnou kanceláriou TRANSTIP usporiadajú v dňoch 22. až 25. mája 2003 zájazd na filatelistickú výstavu BALTICUM-KIEL v Nemecku. Cena zájazdu je 4.950 Sk na osobu. Termín prihlásenia na zájazd končí 10.marca 2003. Prihlášky a informácie môžu záujemcovia získať na nasledujúcej adrese: Dr.Michal ZIKA, Sečovská 8, 821 02 Bratislava, ☎ 0903 942 017

Inzerát:

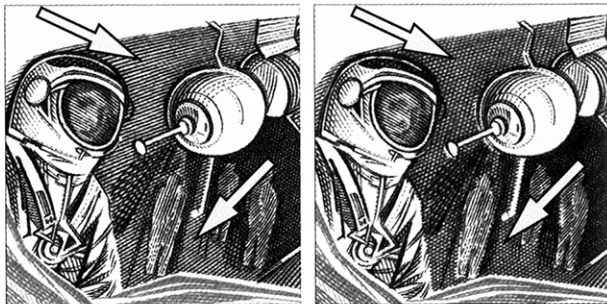
■ PREDÁM ČSR II ★★ PA 2889 PO nie je v okrajoch PL a DO, DV, PV, ORZ. Zoznam pošlem. J. KONIAR, Závadská 8, 831 06 Bratislava, ☎ 02 / 44 887 436.

Kedy typ, kedy výrobná chyba?

Peter Malík

V rámci diskusií o novej terminológii by som sa chcel zmieniť aj o priehradkovom liste PL 13 z emisného radu EUROPA (Moderné umenie, M. Čunderlík: Žena s džbánom), ktorý bol vydaný v roku 1993 (ocelotlač z plochých dosiek v PL so štyrmi známkami). Podľa najnovšieho katalógu poštových známok, celín a filatelistických materiálov SLOVENSKO 1993-2002, ktorý vydalo vydavateľstvo ERVO v spolupráci so Slovenskou poštou, š.p., je nedotlač ľavého náplecnika na ZP 4 na časti nákladu označená ako II. typ (obr. na 2. strane obálky). Katalóg však dôvody na tak závažnú zmenu doterajšieho označenia tejto odchýlky (z výrobné chyby na typ), neuvádza. Zároveň mi nie je známe, že by táto problematická bola pertraktovaná na stránkach odbornej tlačie alebo že by k nej zaujala stanovisko odborná komisia.

Tlač celého nákladu slovenskej známky č. 13 z roku 1993 však na základe zistených skutočností priamo v Poštovom múzeu, prebehla tým spôsobom, že doska pre každú farbu bola iba jedna, a teda jednou doskou prebehla aj tlač červenou farbou, ktorej odchýlka vznikla na ZP 4. Teda v tomto prípade ide jednoznačne o výrobnú chybu, pretože na originálnej doske pre červenú farbu sú všetky štyri známkové polia rovnaké, na ZP 4 nie sú viditeľné žiadne zásahy ani poškodenia. Typ podľa platnej terminológie zásadne vzniká vedomým zásahom rytca, úpravou alebo opravou tlačovej dosky po moletovaní; uvedená odchýlka v obraze známky však tieto znaky nespĺňa. Z týchto dôvodov sa táto odchýlka musí pomenovať podľa jej charakteru, teda ako **výrobná chyba**.

Šrafovanie známok Poř. 2024 - vľavo I. typ a vpravo II. typ

Na vysvetlenie uvádzam, že odlišný typ známky by vznikol len v prípade, ak by v priebehu tlačie bola rytina opravovaná, alebo tlač by pokračovala inou doskou. Pokiaľ však ide o známku č. 13, takýto prípad nastat nemohol, pretože ide o ocelotlač z plochých dosiek, teda o tlač z hĺbky a opravou tlačovej dosky sa v žiadnom prípade nemôže dosiahnuť skrátenie vyrytých čiar. Na to, aby vznikol typ známky, by musel byť postup taký, že by sa museli zhotoviť dve rytiny pre červenú farbu, jedna úplná a použitá na ZP 1 až 3 a druhá so skrátenými čiarami na ramene použitá na ZP 4. Avšak takýto výrobný postup by bol absolútne nelogický, neopodstatnený a najmä zbytočný, a teda nehospodárny.

Pokiaľ pred tlačou alebo v jej priebehu dochádza k oprave alebo úprave tlačovej dosky, to znamená, že jej prerývaním alebo doplnením musia vždy vzniknúť čiary alebo iné stopy po takomto zásahu. Teda do obrazu vždy niečo pribudne, a nie naopak. Zakryť vyryté čiary vzhľadom na ich vzdialenosť a na rozmery známkového poľa, bez vzniku ďalších viditeľných stôp je v bežne používanom výrobnom postupe v podstate technicky nemožné.

V súvislosti s aplikovaním správnej terminológie by som sa rád zaoberal aj pri často používanom pojme **ocelotlač z plochých dosiek** (skrátka OTp). V odbornej literatúre sa dosť často stretávame so "skrátčeným" pomenovaním, a to **ocelotlač z plochy**. Toto pomenovanie považujem za veľmi nepresné, pretože zároveň spája druh tlačie so spôsobom tlačie. Vieme, že **ocelotlač** je druh tlačie, pri ktorej obraz tlačia vyhlbené miesta na doske. Teda ide o **tlač z hĺbky**. Ocelotlač môže byť rotačná (skrátka OTr), v tom prípade tlačová doska má tvar valca, ktorý sa pri tlačí otáča, alebo rovinná, keď je tlačová doska rovná, pričom sa pohybuje len vo vertikálnom (zvislom) smere. Pretože v prvom prípade nehovoríme o tlačí z valca, ani v druhom prípade by sme nemali hovoriť o tlačí z plochy. Môžem so súhlasom potvrdiť, že niektorých zberateľov pojem **ocelotlač z plochy** vedie k hľadaniu výrobných techník, pri ktorej tlačiace miesta sú v rovine s netlačiacimi, ako je napríklad ofset alebo kameňotlač. Preto v odbornej filatelistike tlačie a literatúre by sa v prípade najdokonalejšej tlačovej techniky používanej na výrobu známok malo dôsledne používať pomenovanie **ocelotlač z plochých dosiek** ■

Katalóg v opise tejto odlišnosti hľadá analógiu so známkom Poř. 2024 (Výskum vesmíru z roku 1973, hodnota 3,60 Kčs, PL so štyrmi známkami), keď táto známka má dva typy líšiace sa pozadím. I. typ má fialové pozadie vytvorené z vodorovných čiar a II. typ má fialové pozadie mriežované, vytvorené z vodorovných aj zvislých čiar. Táto odlišnosť vznikla výrobným postupom, keď pri tlačí známok I. typu bola použitá iná doska pre fialovú farbu ako pri tlačí známok II. typu, pričom v jednom PL sú vždy známky rovnakého typu. Takýto výrobný postup je dôvodom na vznik dvoch typov známky.

MAĎARSKÝ POŠTOVÝ PRÍKAZNÝ HÁROK POUŽITÝ NA SLOVENSKU

Obdobne ako Československá poštová správa, aj Maďarská poštová správa používala Poštové príkazné hácky (JEGY-ZÉK), ktoré boli určené na výber dlžnej sumy poštou od dlžníka na základe predložených faktúr. Túto činnosť vykonávala Maďarská poštová správa i na zabranom území Slovenska v rokoch 1938-1945.

Na rozdiel od Československa nemá Poštový príkazný hárok Maďarskej poštovej správy natlačenú známku, to znamená, že nie je celina, ale iba tlačivo - vzorec. Tlačivo je dvojdielne rozmerov cca 290 x 210 mm a je vytlačené čiernou farbou na šedom papieri s prísivtkou MAGYAR KIR. POSTA s vlnovkou v rozličných polohách (na obr.).

Prvá časť tlačiva obsahuje v hrubo orámovanej časti predtlač na súpis faktúr, ktorých výber od dlžníka zveril príkazca pošte. Bolo potrebné uviesť poradové číslo, meno a adresu dlžníka, počet kusov faktúr, celkovú sumu za jednotlivé faktúry a dátum splatnosti. Na tlačive je miesto aj na poznámku a v závere výsledok vybraní na adresnej - vyberacej pošte. Na jednom príkaznom hároku mohli byť mená maximálne 5 dlžníkov, počet faktúr pri jednotlivých dlžníkoch nebol limitovaný. Vybraná pohľadávka (pohľadávky) mohli byť uhradené poštovou poukážkou na adresu príkazcu, pri priložení peňažnej poukážky poštovej banky na účet v tejto banke a podobne.

Druhá časť bola určená pre príkazcu. V hrubo orámovanej časti sú údaje o dlžníkoch, informácia o nevyplatených faktúrach a informácia o vyplatených faktúrach. Vpravo dole sú údaje o celkovej vybranej sume, poplatky za vybranú sumu (sumy) a poplatku za zaslanie vybranej sumy príkazcom. Nechýba ani informácia akým spôsobom boli peniaze príkazcovi zaslané.

Poštové poplatky sa uhrádzali vylepením známok na určené časti tlačiva a

znehodnocovali sa dennou pečiátkou pošty v mieste výberu dlžných súm. Z vybranej sumy boli odpočítané poplatky za vybranú dlžnú sumu a za jej zaslanie príkazcom.

Obr.2 - I. časť Poštového príkazného hároku v Budapešti do Pohronského Ruskova z mája 1941 na sumu 30 P. Poplatky za vybranú príkaznej sumy sú uhradené známkami na tejto časti tlačiva.

Obr.3 - II. časť Poštového príkazného hároku v Budapešti do Pohronského Ruskova z decembra 1941 na sumu 30 P. Vedľa vylepených známok na úhradu poplatku za výberku je vľavo rozpis poplatkov za príkazný hárok a peňažnú poukážku, ktorou boli peniaze zaslané príkazcovi. Vybraná suma sa znížila o výšku týchto poplatkov.

Tlač druhej časti dokladovej výberky bola podľa údajov na tlačive vyhotovená v M. kir. állami nyomda Budapest, 1940-2222. Na prvej časti sa údaje o tlačí nenachádzajú. Dá sa predpokladať výskyt viacerých vydání, pretože každá z častí má inú polohu prísivtky.

Autori uvítajú doplnujúce informácie hlavne o rokoch tlače tohto veľmi zriedkavo sa vyskytujúceho tlačiva ■

DEVÍZOVÁ KONTROLA V DUBNICI nad Váhom

Miroslav Bachratý

Devízová kontrola poštových zásielok býva jedným zo štandardných opatrení na ochranu hospodárskych záujmov štátov, a to najmä v rôznych prechodových fázach ich vývoja, či v prípade ohrozenia ich ekonomiky, počas núdzových stavov za vojny alebo v prípade ohrozenia zvonka. Nie inak to bolo aj pri zrode samostatnej Slovenskej republiky v roku 1939 a v nasledujúcich rokoch. Už v prvých mesiacoch jej existencie boli prijaté devízové predpisy [1], [2] na ochranu národnej meny a hospodárskych záujmov SR v tuzemsku i zahraničí. Bol vydaný zákaz vývozu akýchkoľvek platidiel v poštových zásielkach s výnimkou prípadov, ak na vývoz bolo udelené povolenie Slovenskej národnej banky. Takisto bol obmedzený vývoz cenných papierov a cenných predmetov.

*Spisov. NBS
č. 71900*

Doporučené zásielky do cudziny sa museli podávať otvorené, pričom prijímajúci poštový úradník bol povinný po skontrolovaní obsahu zásielku uzavrieť a označiť ju poznámkou „Preskúmané“. V prípade, ak bolo na vývoz bankoviek alebo cenných papierov udelené vývozné povolenie SNB, túto skutočnosť vyznačil na zásielke taktiež (obr. 1).

Devízovej kontrole boli podrobené zásielky do cudziny už v prvých dňoch po vyhlásení samostatnosti SR v marci 1939, ako o tom svedčia odtlačky pečiatky „Devízová kontrola“. Vyskytujú sa v troch typoch (obr. 2) a na zásielky sa odtlačali vo fialo-

vej, modrej a zriedkavo aj v čiernej farbe. Vyskytujú sa na doporučených aj naobčejných zásielkach. Na ich zalepenie po vykonaní kontroly sa používali buď zvláštne nálepky s textom „Úradne otvorené pri devízovej kontrole“ v slovenčine, nemčine a francúzštine (obr. 3), častejšie však obyčajná lepiaca páska alebo okraje z hárku doporučených nálepiek.

Devízová kontrola 2

Devízová kontrola

Devízová kontrola

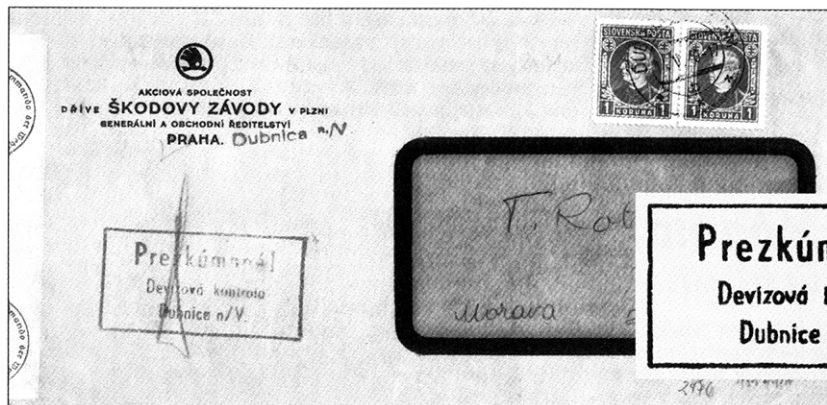
Devízová kontrola sídlila na pošte Bratislava 1, čo dokazujú odtlačky dennej pečiatky s rozlišovacím znakom „4k“ (pozri obr. 3), ktorá bola zrejme vyhradená na účely devízovej kontroly (možno sa domnievať, že znak 4k bol zvolený úmyselne, pričom písmeno „k“ mohlo reprezentovať skratku slova „kontrola“). Lokalizácia devízovej kontroly v Bratislave bola logická, pretože výstupný poštový úrad pre styk s cudzinou bol Bratislava 2. Vykonávanie devízovej kontroly na pošte 1 zrejme súviselo s jej činnosťou ako vylievacieho poštového úradu. Tieto informácie sú dostatočne známe a overené na mnohých dokladoch, vyskytujúcich sa pomerne bežne na filatelistickom trhu. O to prekvapujúcejšie je nález dvoch celistvostí, na ktorých sa nachádza červený odtlačok rámcovej pečiatky s textom „Preskúmané ! / Devízová kontrola / Dubnica n/V.“ (obr. 4).

Pečiatka je odtlačená aj na zadnej strane cez uzatváraciu chlopňu, zásielky teda boli DK predložené otvorené a uzavretie nasledovalo až po ich skontrolovaní. Obidve zásielky boli odoslané v máji 1940 dubnickou zbrojovkou do Protektorátu a boli podrobené cenzúrnej prehliadke vo viedenskej služobni, ako bolo zvykom pri cenzúre pošty medzi Slovenskom a Protektorátom. Vystáva otázka, prečo boli tieto zásielky kontrolované v Dubnici, a nie, ako iné do cudziny posielané zásielky, v Bratislave? Prečo bola táto lokálna DK práve v Dubnici, a nie v nejakom významnejšom mieste? Súviselo to snád s prítomnosťou najväčšej slovenskej zbrojovky? Odpoveď na tieto otázky poskytuje článok v časopise Historická revue [3].

Devízová kontrola 3

Zbrojovka v Dubnici nad Váhom patrila v predvojnovom období do koncernu Škodových závodov v Plzni. Po rozdelení republiky sa spolu s materským podnikom dostala pod správu nemeckej spoločnosti Hermann Göring Werke. Nemecké vedenie zbrojovky vyvíjalo

Prezkúmané!
Devízová kontrola
Dubnica n/V.

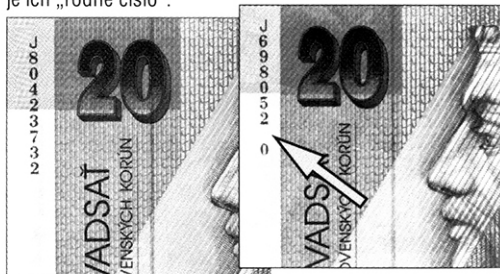
už v roku 1939 snahy o zriadenie bezcolnej zóny v podniku, čo malo prispieť k jeho rozvoju. Aj keď slovenská vláda a guvernér Národnej banky sprvoti tieto aktivity z obavy pred ochudobnením štátneho rozpočtu odmietali, napokon s vytvorením slobodnej colnej zóny súhlasili. Jednou z podmienok však bolo umiestnenie colného úradu priamo vo fabrike, cez ktorý musel ísť všetok tovar, dovážaný do závodu. Bol zriadený stály colný dozor, ktorého úlohou však bolo iba spracovanie štatistických údajov o tranzite tovarov. Nemecká strana sa taktiež zaviazala nahradiť výpadky príjmu do štátneho rozpočtu. Slovenská vláda oslobodila od cla všetky tovary (s výnimkou palív a olejov), potrebné na produkciu výrobkov, ktoré mali byť vyvezené zo Slovenska. Zavedenie bezcolnej zóny skutočne prinieslo významný rast zbrojnej výroby, najmä po roku 1943, keď Nemci z obavy pred spojeneckým bombardovaním presunuli do Dubnice výrobu torpéd a flakov na ponorky a tiež výrobu leteckých motorov z Flugmotorenwerke Ostmark Wien z Wiener Neudorfu. Je teda zrejme, že devízová kontrola poštových zásielok odchádzajúcich z (a zrejme aj prichádzajúcich do) dubnického závodu bola súčasťou colného dozoru a pravdepodobne slúžila na kontrolu dokladov týkajúcich sa dovážaných a vyvážaných tovarov. Ako vyplýva z uvedených faktov, odlišky opisovanej pečiatky sa môžu vyskytovať výlučne na korešpondencii dubnickej zbrojovky, čo je príčinou ich vzácného výskytu. Náleží ďalších dokladov s touto pečiatkou by mohli spresniť, či sa devízová kontrola poštových zásielok vykonávala aj v neskoršom období. Dubnická zbrojovka prestala fyzicky existovať 6. apríla 1945, kedy ju Nemci zničili, aby sa nedostala do rúk sovietskej armády ■

Literatúra:

- [1] Bachratý Mirko, Ing.: Kontrola poštových zásielok v období Slovenskej republiky 1939-1945, Slovenský postilión č.1, ZSF Bratislava, 1990
- [2] Bachratý Mirko, Ing.: Kontrola poštových zásielok 1939-1945, Slovenský postilión č.2, ZSF Bratislava, 1991
- [3] Janas Karol: Skaza najväčšej slovenskej zbrojovky; Historická revue č. 6-7/2002

20-korunáčka s chybou sériového čísla

Peniaze sú pre nás „požehnaním“ i nešťastím. Nespočetnekrát ich berieme do rúk. Už po krátkom čase po uvedení do platnosti a vydaní do obehu ich začneme vnímať viacmenej už len svojim vedomím a používame ich prakticky automatickými návykovými úkonmi. Je to pochopiteľné, veď sú jedna ako druhá, podobnejšie ako jednovaječné dvojčatá. Ak odhliadneme od rokmi postupne pribúdajúcich ochranných prvkov, jediným vzájomne odlišujúcim znakom je ich „rodné číslo“.

Dlhodobým vytrvalým a pozorným všímaním si jednotlivých bankoviek, ako aj štúdiom príslušnej odbornej literatúra zistíme, že to s touto absolútnou podobnosťou nie je celkom pravda. Ani stroje nie sú dokonale bezporuchové a človek je tvor omylný. Jeho sústredenie sa na vykonávanú činnosť je pod stálym vplyvom unavujúcich činiteľov. Vďaka tomu sa do obehu dostanú aj bankovky s výrobnými chybami. V tomto časopise už ich bolo viacero - neraz veľmi zaujímavých - publikovaných. Tentokrát ponúkame do pozornosti 20-korunáčku s chybou vo výrobnom čísle (zo zbierky Bc. R. Kellnera). Táto vcelku nenápadná chyba sa vyskytla iba vo zvislom číselnom označení bankovky, v ktorom chýba údaj o poradí v desiatkovom rade (obr.vpravo). Vďaka vodorovnému číselnému označeniu vieme, že tu chýba dvojka. Viacnásobné zväčšenie bankovky prezradilo, že nejde o nedotlač čiernej farby, lebo po farbe tu niet ani najmenšej stopy, ale o poruchu na číselníku tlačiaceho zariadenia. Dá sa pomerne spoľahlivo predpokladať, že vďaka takejto poruche táto bankovka by mohla mať aj svoje „sesstry“. Podarí sa nejakú z nich nájsť? □ MKR

NAJVZÁČNEJŠIE RETUŠE PRVÝCH ČESKOSLOVENSKÝCH VÝPLATNÝCH A NOVINOVÝCH ZNÁMOK (2)

To, čo bolo konštatované v súvislosti s tlačou výplatných známok Hradčany, v plnej miere platí aj o tlači prvých novinových známok. Väčšinou boli vytlačené v tlačových formách spolu s hradčianskou emisiou, a preto aj na novinových známkach sa vyskytuje veľké množstvo tlačových nedokonalostí, ktoré, či už pred začiatkom tlače alebo v jej priebehu, museli byť odstraňované aj retušovaním. Novinové známky **Letiaci sokol** 2 h a 10 h boli tlačené ako prvé už v decembri 1918 a okrem 5 h zelenej, boli vytlačené aj v najväčšom náklade.

Novinové známky **Letiaci sokol** oproti výplatným známkam Hradčany sú menej populárne i menej vyhľadávané predmety filatelistického záujmu. Obe vydania však môžeme zaradiť medzi našu známkovú klasiku a emisie, ktoré zo zberateľského hľadiska patria medzi najhodnotnejšie. Možno, že práve menší záujem o zbieranie novinových známok mal vplyv na to, že dve najväčšie retuše na nich dlho unikali pozornosti zberateľov. V súčasnosti sú už známe a za posledných päť rokov ich cenové záznamy v špecializovaných katalógoch i na aukčnom trhu dosahujú vysoké relácie a dokonca prevýšili aj najvzácnejšie retuše výplatných známok Hradčany, spomínané v prvej časti článku. Ak môžeme spomínané dva retuše, najmä prvú retušu Hradčany 10 h červená, považovať za veľmi vzácne, retuše novinových známok, o ktorých budeme hovoriť vzhľadom na ich veľmi nízky náklad, teda považovať za rarity v každej špičkovej zbierke československých známok tlačenej knižtlačou.

Letiaci sokol 2 h zelená

V súčasnosti je dokázané, že táto hodnota bola tlačená desiatimi tlačovými doskami (TD). Z pohľadu zberateľa je najzaujímavejšia IV.TD, ktorou boli známky tlačené v priebehu druhého polroka 1919. Pri výrobe tlačovej dosky pravdepodobne bolo 92.známkové pole vyhotovené chybné, a preto ešte pred začatím tlače bolo potrebné toto ZP prerýť - urobiť **primárnu retušu**. Opravou vznikol obraz známky, ktorý sa v detailoch oproti ostatným známkach značne líšil. Táto retuša je najrozsiahljšia oprava na československých známkach.

Kontrolným znakom na identifikáciu retuše 92.známkového pola na IV.TD je zdeformovaná číslica 4 v počítadle na hodnote **-40**, ktoré má hore ohnutú základňu päťky číslice 4 nachádzajúcej sa práve pod 92. ZP. V prípade vlastníctva väčšieho celku (obr.6) alebo celého priehradkového listu, poznávacími znakmi IV.TD sú doskové chyby na ZP 73, menšie retuše na ZP 52, 63 a 71, bližšie charakterizované a vyobrazené v [5].

Obr.6 - Ľavý dolný 25-blok známok **Letiaci sokol** 2 h zelená

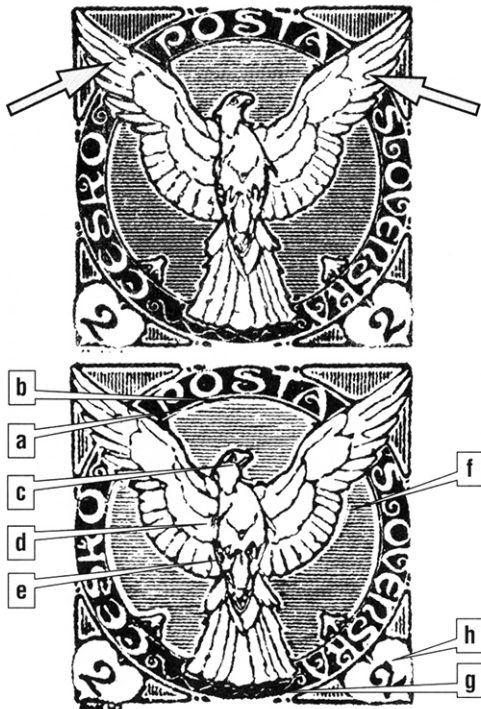
Rozpoznávacími znakmi retuše uvádzané v literatúre sú (obr.7):

- Nepravidelne vyrytý oblúk pod písmenom „P“ slova POŠTA prechádzajúci do prerušenej vlásoknice.
- Chýba prvá krátka vodorovná čiarka pod písmenom „Š“ slova POŠTA tvoriaca šrafované pozadie obrazu.
- Hlava sokola pripomína „husaciu hlavu“ - zobák je menej ostrý, oko zdeformované, zvislou čiarou je navyše zvýraznené do oblúka, na ktorý je napojená šikmá čiarka a tá má tvoriť kontúry hornej a dolnej časti zobáka.
- Na ľavej strane vnútornej letky je navyše pazúr v tvare obráteného písmena „V“.
- Značne zdeformované pazúry ľavej a pravej nohy.
- Zvislá vlásoknicová biela čiara prerušujúca pravý vnútorný okraj vodorovne šrafované výplne na úrovni písmen „LOV“ slova SLOVENSKÁ.
- Vlnkový ornament pod chvostom sokola je nevýrazne vyrytý, splyva s podkladom.
- Hodnotová číslica „2“ v pravom srdiečku v hornom vonkajšom oblúku má farebnú škvrnu.

Okrem týchto najväčších odlišností sa na známke nachádzajú aj ďalšie, ktoré vyniknú pri porovnaní s vedľajšími známkami. Kontrolným znakom

92. ZP je tiež háčik na konci vnútornej kontúry štvrtrej letky na pravom krídle. Známký z tejto tlačovej dosky majú tmavozelenomodrú farbu.

Prvýkrát bola táto známka spolu s 10 h fialovou ZP 49 (bez identifikácie známkového poľa a podrobnejšieho popisu) prezentovaná na Medzinárodnej výstave poštových známok BRNO 1958 J. Hanákom v exponáte „Retušované známky Československa“. O túto študijnú zbierku (srieborná medaila), ktorá zrejme v záplave vynikajúcich zbierok z celého sveta ušla väčšej pozornosti, sa neskôr opieral aj F. Zampach pri spracovaní a podrobnom popise novinových známok publikovaných v [5].

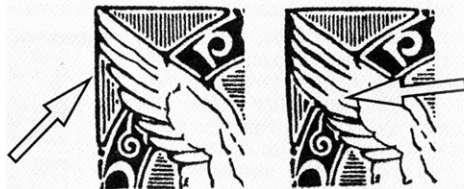
Obr. 7 - Rozpoznávací znaky na 92. ZP IV. tlačovej dosky 2 h zelená

Cenový vývoj tejto známky je úmerný jej významu. Z počiatočnej ceny uvedenej v [2] ako najvzácnejšia retuš na novinových známkach hodnotou 400 bodov, na porovnanie môžeme uviesť hodnotu 250 bodov za najpopulárnejšiu retuš novinovej známky 2 h zelená ZP 21 „Sokol s paličkou“. Špecializovaný katalóg ČSR I [7] hodnotí retuš 92. ZP ako jedinú na novinových známkach sumou 4000 Kč. Na vlnašej jesennej aukcii BRNO-FILA bola táto ★★ retuš vydražená už za 4500 Kč + 5% a stala sa nielen najväčšou, ale aj najvzácnejšou retušou na československých známkach.

Letiaci sokol 10 h fialová

Počet tlačových dosiek, ktorými sa táto hodnota tlačila počas jej platnosti skoro 21 rokov, tzn. od 18.12.1918 do 15.12.1939 (najdlhšia platnosť zo všetkých známok

ČSR I.), sa odhaduje na 30 kusov. Na III. TD, ktorou sa tlačila táto hodnota v druhej polovici roka 1919, ešte pred začiatkom tlače bola na 49. ZP zistená rušivá chyba v oblasti ľavého krídla sokola. Jej retuš bola vykonaná ešte pred začiatkom tlače, a preto pôvodná chyba nie je známa. Retušou bola opravená štvrtá a piata letka, ktoré boli predtým až k okraju známkového obrázka (obr. 8). Čiarkovaná trojuholníková výplň nad písmenom „O“ slova ČESKO je po retuši značne menšia.

Obr. 8 - Normálne (vľavo) a retušované krídlo na 49. ZP na III. tlačovej doske 10 h fialová

Táto retuš sa vyskytuje na známkach pôvodnej farby a tmavofialovej. Spoločným charakteristickým poznávacím znakom tlačových dosiek, na ktorých sa nachádza retuš 2 h a 10 h, sú tlačové listy s počítadlom bez bočných ochranných rámov, ktoré boli používané pri oboch hodnotách až od piatej TD.

V májovom vydaní MERKUR REVUE v roku 1971 potvrdil K. Bláha vyobrazením tejto 10 h novinovej známky s pretlačou SO - 1920 tvrdenie bratov Zampachovcov, že táto retuš sa pravdepodobne nachádza i na novinových známkach pre plebiscitné územie. Ak si zoberieme celý náklad 28 tisíc kusov pretlačí s tým, že každá pretlač bola okrem III. TD vyhotovená aj na hárkoch z iných tlačových dosiek, je reálny predpoklad, že známok s touto retušou mohlo byť vytlačených 200 až 300 kusov a nepretlačených maximálne stokrát viac.

Ak ďalej zoberieme do úvahy skutočnosť, že 10 h novinová známka z III. TD sa spotrebovala najmä v II. tarifnom období, keď sadzba za jeden výtlačok novín až do 24.9.1920 bola 2 haliere, po zvýšení tarifných sadzieb 5 halierov, tak jej použitie sa vyskytovalo len na prebaloch väčšieho počtu zasielaných periodík, ktorých obal väčšinou končil v odpade. Z tohto dôvodu sa dá predpokladať, že v súčasnosti počet zachovalých, či už ★★ alebo ◎ známok s retušou 49. ZP z III. TD je minimálny. Potvrdzuje to aj fakt, že sa táto známka na aukciách a v obchodnom predaji nevyskytuje a špecializované katalógy nemajú podklady na jej hodnotenie ani približnou cenou. Jej cena je však minimálne zrovnateľná s cenou novinovej známky 2 h zelená IV. TD 92. ZP a s pretlačou SO - 1920 ju treba zaradiť medzi najväčšie rarity československých známok.

Záverom chceme poznamenať, že správnej identifikácii retušovaných kníhtlačových známok a ich zbieraníu, aj keď odhliadneme od ich finančnej hodnoty, sa opätí venovať zvýšenú pozornosť. Dobrá zbierka známok neprezentuje len finančnú hodnotu, ale v prvom rade vynikne uplatnením získaných vedomostí, ktoré zberatelia oprávňujú zaradiť do nej rôzne odlišnosti ktoré vznikli pred začiatkom alebo v priebehu tlače, ako aj ukážky ich použitia v poštovej prevádzke □ L.K.

ESTÓNSKE ŽELEZNIČNÉ MOTÍVY

Pavol Hallon

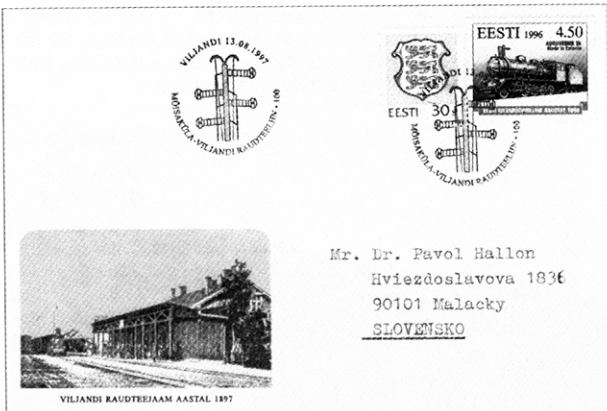
Hoci medzi našimi filatelistami je dosť záujemcov o námet železníc, vo svojich zbierkach majú väčšinou materiál zobrazujúci rôzne typy lokomotív alebo železných vagónov - aj to väčšinou na poštových známkach. V takýchto zbierkach či exponátoch mal by byť zastúpený aj iný druh materiálu ako sú napríklad poštové lístky alebo príležitostné pečiatky, často s veľmi zaujímavými železničnými motívami.

Málo takýchto materiálov vidíme z Balтику, hoci Estónska pošta ich vydáva, ale zberatelia ich nepoznajú. V tomto článku chcem čitateľov oboznámiť s niektorými materiálmi v nádeji, že pre zberateľov tohto námetu môžu byť vhodné na doplnenie a rozšírenie ich zbierok či exponátov. Sú to materiály s námetmi starých železničných staníc, semaforov alebo lokomotív nesúcich hrdú poznámku MADE IN ESTONIA. Asi málokto vie, že i taká malá krajina vyrábala vlastné lokomotívy, a to nielen parné, ale aj motorové.

Tradičné zobrazenie železničiarov motívov je zastúpené emisiou vydanou v roku 1996 pri príležitosti 100. výročia úzkokolejnej železnice v Estónsku. Na trojici známkach sú vyobrazené dve lokomotívy a jeden železničný vagón, ktoré boli vyrobené v Estónsku. Na obálke prvého dňa (obr. na 2. str. obálky) je ilustračná kresba historickej lokomotívy z roku 1896 vykurovanej ešte drevom, ktorá mala siahovnice dreva zaujímavovo naložené na „tendri“ vpredu nad kotlom. Tvar príležitostnej pečiatky predstavuje štylizované koleso železničného vagóna.

Jubileum (100 rokov) železničnej stanice v meste Viljandi si Estónska pošta pripomenula vydaním oficiálnej obálky s prílohou fotografie železničnej stanice z roku 1897 (obr. 1). Veľmi zaujímavé je riešená príležitostná pečiatka s motívom starého semaforu.

Storočnicu úzkokolejovej železničnej trate z Tallinnu do Viljandi pripomenula Estónska pošta príležitostnou známkou s dátumom vydania 30.6.2000. Na známke je jeden z ďalších typov historickej lokomotívy. Príležitostná pečiatka má opäť tvar kolesa železničného vagóna. Na FDC

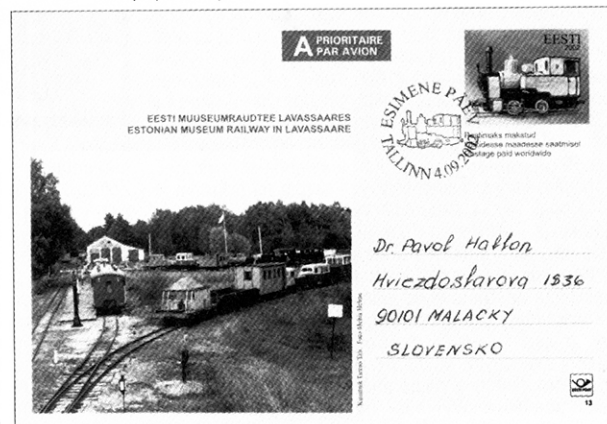
Mr. Dr. Pavol Hallon
Hviezdoslavova 1836
90101 Malacky
SLOVENSKO

Obr. 1 - Príležitostná obálka a pečiatka pripomínajúca 100 rokov železničnej stanice v meste Viljandi

Mr. Dr. Pavol Hallon
Hviezdoslavova 1836
90101 Malacky
SLOVENSKO

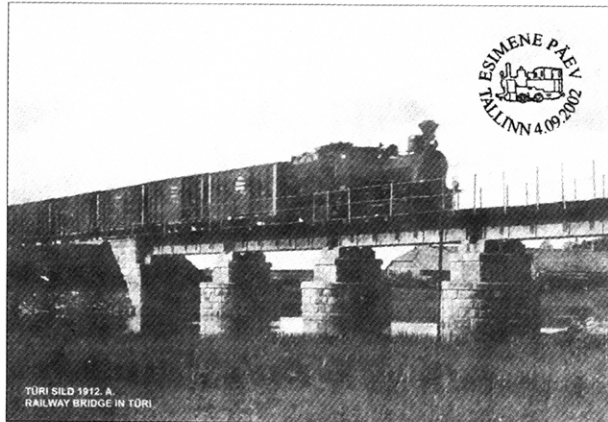
Obr. 2 - FDC pripomínajúca storočnicu otvorenia železničnej trate

Dr. Pavol Hallon
Hviezdoslavova 1836
90101 Malacky
SLOVENSKO

Obr. 3 - Poštový lístok so železničným múzeom v meste Lavassare

je naznačená trasa tejto transestónskej magistrály i s jej odbočkou z mesta Türi do Paide. Bola to spojnica severu s juhom Estónska tak pre potrebnú v minulosti i v súčasnosti. Na kresbe vidíme aj budovy troch železničných staníc, vtedy ešte s drevenými nástupišťami.

Obr.4 - Podtlač (na reprodukcii zosilnená) na zadnej strane poštového lístka „Železničné múzeum v Lavassare“ s pohľadom na viadukt v Türi

Dňa 4.9.2002 Estónska pošta vydala pekný poštový lístok s celkovým pohľadom na železničné múzeum v prírode v meste Lavassare. Na jej ľavej časti je celkový pohľad na múzeum s dopravnými prostriedkami, ktoré sa na estónskych železničiach používali - rôzne typy lokomotív, o-

sobných, nákladných i rôznych účelových vagónov a dokonca aj akýsi mini-autobus na kolajniciach. Na známke je zobrazená staručká lokomotíva z čias estónskych úzkokolajok a nominálna hodnota známky je opäť „platná do celého sveta“. Na lístku v modrom rámečku je vytlačené označenie spôsobu prepravy textom PRIORITAIRE-PAR AVION. Staručká „mašinka“ je zobrazená aj na príležitostnej pečiatke. Nemenej zaujímavá je aj zadná strana poštového lístka, kde na podtlač bola použitá fotografia železničného mosta v Türi.

Ako vidíme, na lístku je použitých viacero atribútov spoločného motívu. Už raz som položil otázku pre filatelistických „nomenklaturistov“, ako by sa poštové lístky takéhoto druhu mohli nazývať, keď v podstate spĺňajú kritéria analógových pohľadníc (Cartes maximum). Za najvhodnejšie sa mi zdá za vedenie termínu - *analogový poštový lístok*. V tomto prípade dokonca môžeme hovoriť, že zadná strana poštového lístka má do určitej miery charakter pohľadnice - i keď obraz je vytlačený ako podtlač len vo veľmi slabom farebnom odtieni (aby podtlač nepôsobila rušivo pri písaní správy pre adresáta ■

Majstri kuchárskeho umenia

Na poštových známkach sa stretávame s mnohými motívami aj v oblasti portrétov najrozličnejších ľudských profesií a zamestnaní. Švédska poštová správa vari ako prvá načrela teraz do námetu skutočne zriedkavo zobrazeného na známkach. Na príležitostnej sérii, ktorú vydala v auguste minulého roka, vyzdvihuje povolanie pre existenciu ľudí veľmi dôležité a tak rozšírené, že je až na počudovanie, že doteraz bolo majstrovstvo tohto druhu v známkeovej tvorbe opomínané. Šesť znáмок zobrazuje predstaviteľov kuchárskeho umenia (obr. na 2.str. obálky). Najprv vidíme zakladateľa náuky o správnej výžive lekára Ch. Em. Hagdahl (1809-1897) a kuchárku hlavného riaditeľa švédskej pošty 18.storočia C.Wargovú (1703-1769), obaja boli aj autormi prvých kuchárskych kníh. Ďalej sa nám predstavuje M.Hiraw-Huldsónová (nar.1917), autorka viacerých kuchárskych príručiek, propagátorka využívania liečivých rastlín na prípravu jedál a prvá členka Akadémie výživy Švédska. Na ďalšej známke je T.Wretman (nar.1916) so svojou slávnou reštauráciou v Stockholme. Na ďalších troch známkach sú traja súčasní majstri kuchárskeho umenia - chýrny špecialista na zhotovenie jedál z morských živočíchov v Stockholme L.Mannerström, zakladateľ akadémie výživy, majster na jedlá z divočiny a kapitán národnej zostavy švédskych kuchárov G.Klötzke a konečne Ch. Lindström, jeden z najpopulárnejších švédskych majiteľov-hoteliarov. Výtvarné návrhy emisie vyhotovila Jane Barková, jej portréty sú optimistické. Známky boli vytlačené ofsetom v súťaži pre známkové zošitky.

Všetky sú určené na vnútroštátnu korešpondenciu prvej hmotnostnej kategórie (označenie BREV) □ Zc

Niké - symbol víťazstva

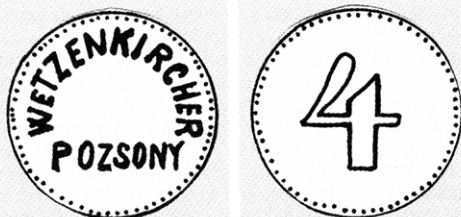
Talianska pošta vydala dňa 20. novembra minulého roka príležitostnú známku v emisnom rade Taliansky šport, tentoraz venovanú ženám v športe. Názorňuje ľahkú atlétiku - bežkyňu prehrávajúcu cieľovú pásku s víťazným gestom, zdvihnutými rukami. Samozrejme, farba dresu je azzurri. V pozadí známkeového obrazu dominuje monumentálna plastika gréckej bohyne víťazstva Niké. Zobrazovali ju ako krásnu ženu s krídlami a vavrínovým vencom, niekedy s oštepom. Na aténskej Akropole bol Niké zasvätený chrám Athény Niké. Najznámejšia je práve na známke zobrazená socha (torzo) Niké zo Samotrákie, pochádzajúca z 3. alebo z 2. storočia pred našim letopočtom. Našli ju v roku 1863 pri rovnomenom hornatom ostrove v severovýchodnej časti Egejského mora pri gréckom pobreží. Pôvodne slúžila ako pomník na oslavu víťazstva v námornej bitke. Dnes sa nachádza v múzeu Louvre v Paríži. Znáмка má nominálnu hodnotu 0,41 euro a vytlačili ju štvorfarebnou rotačnou hlbkotlačou v TL po 50 kusov. Celkový náklad je 3,5 milióna znáмок □ Ivan Lužák

Vzácná bronzová obchodná známka „FIRMY WETZENKIRCHER“ v Bratislave

Anton Fiala

K používateľom kovových účelových známok v Bratislave v 2. polovici 19. storočia sa radí okrem Františka Kühmayera, bratov Steinovcov, Spolku sv. Vincenta Depaula, Jakuba Palugyia a jeho synov aj Jozef a Terézia Wetzenkircherovci. Táto málo známa firma v Bratislave obchodovala s rybami, rybáciami konzervami, ako aj so sódovou vodou. Ich obchodný rozlet sa uskutočnil koncom 19. storočia, keď bola v Bratislave priaznivá hospodárska situácia. Novodobé dejiny rodinného podniku začala písať Terézia Lippertová. Pochádzala z váženej obchodníckej rodiny, ktorá vlastnila obchod s rybami na Donaulände 6 (terajšie Nábřeží armádného generála Ludvíka Svobody).

dvoch riadkoch, z ktorého horný je usporiadaný do oblúka: WETZENKIRCHER / POZSONY. Rubová strana: V perličkovom kruhu v poli arabská číslica hodnoty: 4. Hrana hladká. Bronz, 24 mm, 3,66 g.

Obr.2 - Známkach obchodu s rybami Jozefa a Terézie Wetzenkircherovcov z Bratislavy z rokov 1895 - 1918 (priemer 24 mm).

Vydávanie známok firmou Wetzenkircher v tejto dobe a ešte k tomu z kvalitného kovu, malo okrem reprezentácie majiteľov obchodu, aj iné pozadie. Domnievame sa, že Terézia a Jozef Wetzenkircherovci kovovými značkami odmeňovali za drobné služby pomocný personál svojich dodávateľov, ktorí si ich mali možnosť vymeniť buď za kusový tovar, alebo v hotovosti v hodnote vyznačenej na známke. Pozornosť vo forme známok bola namiesto, lebo obchod bol závislý od mnohých miestnych rybárov, výrobcov konzerv, veľkoobchodníkov so zahraničím, ktorí do obchodu dovážali ryby, rybie výrobky, prípadne príbuzné komodity a suroviny na výrobu sódovej vody ■

Literatúra:

- [1] Forbat, E.: Dejiny bratislavského obchodu. Bratislava 1959.
- [2] Horváth, V. 1930: Bratislavský topografický lexikon. Bratislava 1990.
- [3] Kolektiv 1894-1916: Pressburger Wegweser 1894-1916. Bratislava b. l.
- [4] Somossy, A. b. l. (1921): Adressbuch der Stadt Bratislava - Pressburg 1922. Bratislava.

Halászmesterek.

Fischmeister.

*Glöckl Kristóf, Dunasor 10.
*Heybl József özv., Háltér 4.
*Wetzenkircher J. Th., Duna-sor 6. Telephon 471.

Obr.1 -
Reklama
obchodu
s rybami
Jozefa a
Terézie
Wetzenkircherovcov
z roku
1906

Prelom obchodnej činnosti Terézie Lippertovej nastal v roku 1895, keď sa vydala za Jozefa Wetzenkirchera, majiteľa výroby sódovej vody. Hoci na začiatku manželstva podnikali každý samostatne, Jozef Wetzenkircher nakoniec usúdil, že bude lepšie, keď sa bude venovať obchodu svojej manželky, preto obchodovanie s rybami a rybáciami konzervami nakoniec v rodine aj prevládlo. S cieľom dosiahnuť lepšie hospodárske výsledky sa manželia sťahujú do centra mesta. V roku 1911 si prenajali stánok v tržnici a v roku 1912 sa definitívne sťahujú so svojim obchodom na vtedajšiu Dlhú ulicu (Szi-lágyi Dezső utca 35). Terézia Wetzenkircherová viedla po manželovej smrti roku 1913 obchod naďalej pod manželovým a svojim menom. Až do ukončenia jeho činnosti v roku 1945 stahuje obchod do objektu na roh Nedbalovej a Kloboučníckej ulice (Ecke der Hutterer- und Hummelgasse). Postupne ho viedli deti alebo rodina z manželkinej strany. Po roku 1945 sa obchod už nespomína.

Je zaujímavé, že manželia Wetzenkircherovci vydávali pre svoju potrebu aj kovové známky, z ktorých je zatiaľ známa obchodná známka s hodnotou „4“.

Opis známky: Bratislava, „J. Tr. Wetzenkircher“, obchod s rybami a rybáciami konzervami, známy v rokoch 1895 - 1945. Výrobca: Rytecký podnik: „Dávid Adler“, Bratislava. Obchodná známka s hodnotou „4“ 1895-1918. Lícna strana: V perličkovom kruhu v poli text v

Fotografie všedného dňa

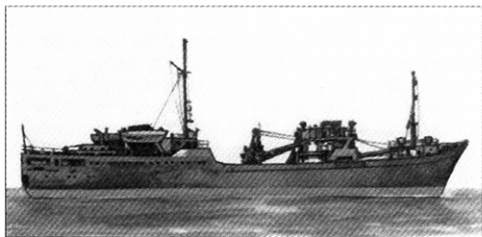

Záverená hodnota francúzskej série poštových známok, vydávaná po celý predchádzajúci rok v hárčekovej úprave a venovaná rozličným oblastiam života v poslednom storočí druhého tisícročia,

má zaujímavý námet. Tak ako predchádzajúce štyri známky, aj táto prináša reprodukcii fotografie. Spoločným motívom fotografických prác piatich francúzskych profesionálov a reportérov boli zábery zo všedného dňa. Sú to obrázky skutočne všedné: Usmievavá školáčka, rybár s koňom na morskom pobreží, smädny chalan, žena v domácnosti žehliaca košeľu a rodina na motocykli. Zábery pochádzajú z obdobia rokov 1943-1950. Známkový majú nominálnu hodnotu 0,46€ a posledná z nich bola vydaná 30.9.2002 □ Zc

Po stopách lode M/S LEDNICE

Článok Mgr. Jána Mičku „Loď Lednice, vojna a filatelie“ v minulom čísle Zberateľu sme chceli ilustrovať fotografiou alebo kresbou tejto lode. Obrátili sme sa preto na niektorých našich spolupracovníkov, najmä na zberateľov pohľadníc, ktorí nám v minulosti už neraz pomohli. Teraz sme však nepochodili a pohľadnicu s loďou Lednice sme nezískali. Keď sme sa už vyrovnávali so skutočnosťou, že pohľadnicu lode nezískame, prišla pomoc od pani Evy Lechnerovej, ktorá nám poslala kresbu lode Bojnice, sesterskej lode Lednice. Tým to však neskončilo. Ako sa na nadšenú filatelistku patrí, pani Lechnerová, ktorej zberateľskou láskou sú lode, sa pustila s nevšednou vervou do ďalšieho pátrania a nám pribúdali listy s novými informáciami. S jej láskavým súhlasom z poskytnutých podkladov a prameňov sme zostavili blok informácií o lodi M/S LEDNICE a jej osude.

Kresba lode Bojnice vyobrazená v Technickom atlase ABC. Rovnako mala vyzerať aj loď Lednice

Loď Lednice. Je to jedna zo sesterských morskorečňných lodí, ktoré pre Československú plavbu dunajskú (ČSPD) vyrobili v budapeštianskej lodenici Angyalföld (podľa novin Náš Dunaj 10/1998, strana 2, v lodenici GANZ DANUBIUS). Bolo to krátko po získaní oprávnenia ČSPD na námornú plavbu. Prvá z nich bola pomenovaná Bojnica a majiteľovi bola odovzdaná koncom roka 1965.

Druhá loď, pomenovaná na Lednice, bola odovzdaná neskôr, v roku 1966. Niekoľko informácií o technických parametroch lode Lednice: Dĺžka 81,4 m, šírka 11,5 m, priestornosť 1043 BRT, nosnosť 1300 DWT, bočná výška 4,9 m, maximálny ponor 3,1 m, rýchlosť 11,5 uzla, posádka 27 osôb. Bola určená na prepravu kusového tovaru a bola vybavená palubnými žeriavmi.

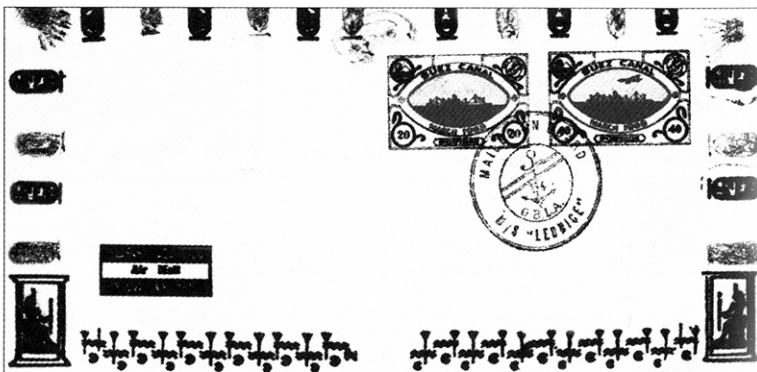
Odstupom rokov sa o tejto lodi môžeme v dvojtyždenníku Slovenská plavba a prístavy, a.s., dočítať nasledovné riadky: „V poradí druhá námorná loď M/S LED-

NICE bola odovzdaná do prevádzky v januári 1966. Bola to vtedy pre bratislavský prístav veľká a neobyčajná udalosť - veď vidieť námorný loď - hoci aj malých rozmerov - tak hlboko vo vnútrozemí nebýva každodenným zážitkom. Pôvodná koncepcia priamych prepráv tovarov z mora do vnútrozemských prístavov a naopak sa však neosvedčila.“ (Náš Dunaj 10/1998, strana 2).

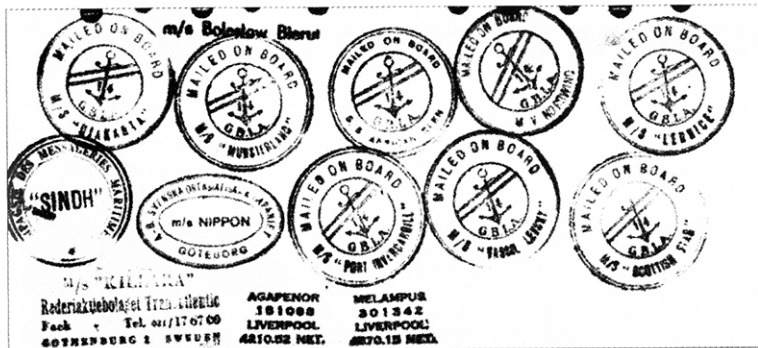

Iný pohľad na loď Bojnica - v tomto prípade fotografický

Malá OSN na Veľkom horkom jazere. Pod týmto titulom uverejnil časopis Mladý svet (číslo 17/1969) rozhovor s kapitánom Šlechtom, ktorý v roku 1968 štyri mesiace velil lodi Lednice uviaznutej v Suezskom prielave. Posádky sa totiž pre veľké horúčavy po štyroch mesiacoch striedali (na niektorých lodiach dokonca po troch mesiacoch). V rozhovore sa kapitán Šlecht zmienil o mnohých stránkach života na lodiach v prielave, vrátane rôznych spoločenských a športových aktivít. Napríklad o tom, že každú nedeľu predpoludním sa posádky stretli na palube niektorej lode (na lodi Lednice nie, bola zo všetkých najmenšia). Tieto mítingy volali „church“, ale s kostolom to nemalo nič spoločného. Stretli sa, porozprávali, vypili nejaký drink a po dvoch hodinách sa rozišli. Vzťahy medzi posádkami hodnotil ako „úžasné kamarátstvo a súdržnosť. Hovorili sme tomu - malá spoločnosť národov“. Najviac nás však v rozhovore zaujali tie časti, v ktorých sa hovorilo o známkach G.B.L.A. Túto časť rozhovoru odcitujeme celú.

Obálka s neoficiálnymi známkami a pečiatkou G.B.L.A. lode M/S „LEDNICE“

Pečiatky M/S Lednice: G.B.L.A. (hore) a s uvedením domovského prístavu Praha

"Zbierka" odtlačkov palubných pečiatok lodí, ktoré dlhé roky spájali rovnaký osud. Okružle pečiatky s kotvou a textom MAILED ON BOARD a názvom lode majú vo vnútornom kruhu skratku názvu spoločnosti G.B.L.A. (druhá strana obálky)

„Otázka Š. Rybára, autora interview: Spoločnosť G.B. L.A. vydáva tiež známky, ktoré sú na filatelistickom trhu veľmi vzácne. Ako to je s nimi? Odpoveď kapitána Šlechtu: Začal to všetko Jirka Kudrna, náš kapitán, ktorý bol na Lednici prvým dôstojníkom a neskôr, po vystriedaní kapitánom Hruškou, veliacim dôstojníkom. Známky boli cyklostylované alebo zo štočku. Jeden z motívov bola „Žltá ponorka“. Neskôr sa táto pesnička Beatles stala hymnou G.B.L.A. Pridali sa ešte nejaké slová a bolo to. Terajšie známky sú už legálne tlačené na pevninu. Napríklad tieto (na obr. na predchádzajúcej strane) pre nás vydala švajčiarska televízia, ktorá na Velkom horkom jazere natáčala. Dostali sme to od nich gratis, na internú potrebu.

Otázka: **A pošta ich uznáva?** Odpoveď: Bohužiaľ nie, sú to viac-menej nálepky. Museli by sme ich preplácať v devízach a na to, samozrejme, nemáme.“

Nakoniec bolo naše úsilie korunované úspechom: Dnes už historická snímka námornoriečnej lode M/S LEDNICE počas štátia na Velkom horkom jazere (Great Bitter Lake) v oblasti Suezského prieplavu takmer osem rokov trvajúcего izraelsko-egyptského konfliktu. Autentic- kú fotografiu uveril dvojtýždenník SPP Náš Dunaj 11/2001.s.1

VELKE HORKE JAZERO البحيرات المرة

Aj takáto pečiatka so slovensko-arabským textom sa používala na M/S Lednice

Uvádame ešte základné údaje o pečiatkach, ktoré sme mali možnosť vidieť: Okružle pečiatka MAILED ON BOARD / M/S „LEDNICE“ / G.B.L.A. má priemer cca 41 mm. Pečiatka MS / LEDNICE / PRAHA má priemer cca 24 mm (k uvedeniu domovského prístavu treba povedať, že v tom čase existoval lodný register iba v Prahe). Obdĺžniková pečiatka VELKE HORKE JAZERO má rozmery cca 80 x 17 mm. Odtlačky všetkých pečiatok boli modrej farby. Výskyt odtlačkov v inej farbe sa nedá vylúčiť.

Poznámka na záver. Pri spracovaní podkladov použitých v tomto článku, sme sa stretli aj s rozdielnymi údajmi a informáciami. Pochádzajú z rôznych prameňov a pri ich interpretácii ľahko mohli dôjsť ku skomoleniu. Tak sme aj článku Mgr.Mičku v minulom čísle (s.19-21) nepresne uviedli názvy niektorých lodí - správne majú znieť Münsterland, Scottish Star, Vasil Levski. A slovo Association sa nepíše Assotiation. Určite v prípade získania ďalších informácií, boli by sme nútení uviesť ďalšie podrobnosti a spravenia. Bodaj by sa tak stalo! Na záver chceme ešte raz poďakovať za spoluprácu a nezištnú pomoc menovaným i nemenovaným priateľom, bez ktorých príčina by tento článok nevznikol. Nuž, aj takúto podobu môže mať zberateľstvo a hľadanie jedného obrázku môže prejsť do vzrušujúceho pátrania s mnohými zaujímavými prekvapeniami.

To najlepšie na koniec. Keď sme už mali tento príspevok spracovaný, objavil sa bonbónik v podobe získania autentickej zásielky z lode M/S Lednice zo Suezského prieplavu so všetkými opisovanými náležitosťami. Jej reprodukciu vidíte na 1.strane obálky. V tomto prípade nám nebolo ľúto, že sme článok aj obálku museli prerábať. Redakcia

NAHLIADNUTIE DO SVETA FILUMENIE

Filatelia, filokartia, filumenia ... veľmi podobne znejúce názvy, ktoré sú si blízke nielen pôvodom slov, ale predovšetkým hlbokým vzťahom k zberateľstvu a k predmetom svojho zberateľského záujmu. S filateliou i filokartiou sa na stránkach Zberateľa stretávame často, filumeniu už len zriedka, i to len vo forme stručnych informácií o činnosti Slovenského filumenistického zväzu. Pokúsme sa s touto zberateľskou oblasťou zoznámiť trochu podrobnejšie. Na tento účel chceme využiť nám dostupnú literatúru, ale aj nové Filumenistické noviny, ktoré vydáva firma RESI.

Budeme hovoriť o zberateľstve zápalkových nálepiek, pre ktoré sa rozšíril názov filumenia. Názov je utvorený z dvoch slov - gréckeho *philos* (milujúci) a latinského *lumen* (svetlo), ktorý by nám mal dať význam ako „milovník svetla“. Pod týmto poetickým názvom sa ukrýva zberateľský odbor, ktorý je takmer taký starý ako sú - samé zápalky.

Vznik zápaliek v dnešnej podobe môžeme hľadať v prvej polovici 19. storočia, ale ich vývoj siaha do obdobia skoršieho takmer o dve storočia [1]. Spája sa s menom hamburského alchymistu Henniga Brandta, ktorý v roku 1669 vyrobil z moču chemický prvok, ktorý dostal názov fosfor (fosforus mirabilis). Jeho objav sa v roku 1680 pokúsil prakticky využiť Angličan Robert Boyle, ktorého „zápalovadlo“ už začalo pripomínať neskoršie trece zápalky. Jeho vynález spočíval v natrení hrubého a drsného papiera fosforom a na tejto ploche sa škrtalo drevenými trieskami namočenými v síre. Výroba fosforu z moču bola však príliš nákladná, a preto Boyleho vynález sa nestretol s väčším komerčným úspechom. Až v roku 1770, keď Gahn a Cleele dokázali vyrobiť fosfor z kostí, výroba citelne zlacnela.

V roku 1805 Francúz Chanel začal vyrábať namáčajacie zápalky, ktoré vo výrobe zápaliek znamenal veľký krok dopredu. Vyrábali zápalky, ktoré mali na jednom konci hľavičku namočenú v zmesi chlorečnanu draselného, cukru a živice. Zápalka sa vzňala tak, že sa strčila do flaštičky s kyselinou a ihneď sa vytiahla. Pri tomto zapalovaní sa neraz kyselina roztriesla a spôsobila popáleniny. Neskôr sa do flaštičiek vkladali azbestové zložky, ktoré možnosť úrazov znížili. Vývoj stále napredoval: V roku 1827 začal anglický lekárnik John Walker vyrábať a predávať svoje Frictionlights (trece zápalky), v roku 1829 londýnsky chemik Samuel Jones začal výrobu svojich zápaliek s názvom „Lucifers“ a v tridsiatych rokoch 19. storočia čoraz viac chemikov hľadalo spôsob výroby bezpečných a lacných zápaliek (Francúz Charles Saurio, Nemec J.F. Kammerer, Maďar Š. Irinyi, Talian Sansone Valobra a i.), ktoré vyústilo v roku 1854 úspechom Švéda C.F. Lundströma výrobou bezpečných zápaliek balených do drevených krabičiek a na okrajoch s plochami na škrtanie tak, ako ich poznáme dodnes.

Otázka FN pre zberateľov: Čo spájalo výrobcov salónnych zápaliek z konca 19. storočia H.J. Smlicka z českých Kašperských Hôr a Karla Neubauera z maďarského Raabu (dnes Győr)? Bola to len výroba rovnakého druhu zápaliek a kto od koho „odpisoval“?

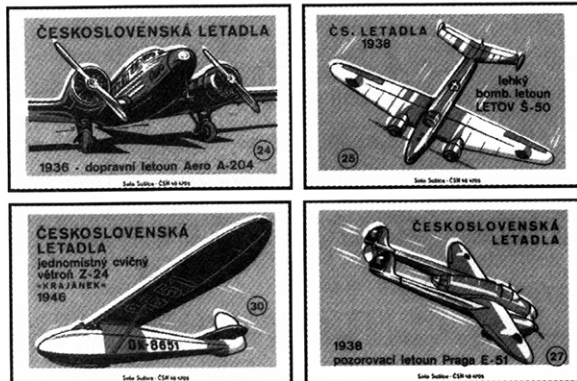
Tieto zápalky pod názvom švédske zápalky si úspešne razili cestu do celého sveta. Tým sa vývoj zápaliek nekončí a pokusy o ich zdokonalenie pokračovali ďalej, v roku 1892 v Amerike vynášiel Joshua Pusey tzv. ploché zápalky. Zaujímavé boli ďalšie zápalky - v roku 1929 Ringer vyrobil tzv. večné zápalky a koncom druhej svetovej vojny vyrobili Američania aj vodovzdorné zápalky. Obe však pre vysoké náklady na ich výrobu nenašli širšie uplatnenie.

Ukážka nálepiek s ochrannými značkami zápaliek Tri hviezd, Kľúč, Pištoľ a Červené hlavy

Najstaršia zápalková nálepka sa objavila v Anglicku v roku 1829 a už v roku 1832 bola založená prvá zbierka zápalkových nálepiek. Zberateľstvo zápalkových nálepiek - filumenia - prešla zložitým vývojom podobne ako mnohé iné zberateľské oblasti, vytvárala sa odborná terminológia, tvorili sa pravidlá ich zbierania, zásady čo a ako sa má zbierať, ako upravovať zbierky. Filumenia má aj svoju organizáciu s informačnými, publikačnými, vystavovateľskými a ďalšími aktivitami ako aj servisom novín pre svojich členov. Zápalkové nálepky sa dajú zbierať generálne, špecializovane i študijne podľa krajín ich pôvodu, výrobcov a spôsobu výroby, podľa ich určenia, námetu a mnohých iných hľadísk. Má svoju modernu i klasiku.

Podobne ako vo filatelii, môžeme sa stretnúť s pojmami ako nevydaná nálepka, neoficiálne vydaná nálepka alebo novotlač. Aj vo filumenii existujú materiály, ktoré sú problematické a podľa niektorých zberateľov do zbierok nepatria - napríklad nehotové nálepky, falzifikáty a makulatúry [1]. A aj v tejto oblasti platí, že je stále čo hľadať, objavovať, bádať.

Na zápalkových nálepkách nájdeme mnoho veľkých sérií so zaujímavými námetmi. Ukáža z jednej série československých lietadiel

Quo vadis filumenia?

Článok Petra Laštovku s týmto názvom sa objavil v prvom čísle Filumenistických novín [2], ktoré v roku 2002 začal vydávať ako štvrtoročník pán Miloslav Jánsky (ČR) v rámci svojej vydavateľskej firmy RESI. V úvodnom príhovore vydavateľ prezentoval noviny ako nezávislé, ktoré si kladú cieľ vytvoriť spojovací článok medzi všetkými filumenistami v Čechách, na Morave, Sliezku i na Slovensku. „Nechceme predstavovať filumenii len jako vědeckou disciplínu, ale chceme obsáhnout co nejširší záběr a ukázat filumenii jako obor, který dokáže být sběratelsky pestrý, zajímavý i poučný. Nicméně rádi zveřejníme i různé historické studie nebo výsledky pátrání našich čtenářů“ - píše v úvodníku. Vráťme sa k článku P. Laštovku a jeho úvahám o minulosti, prítomnosti a perspektívach fenoménu nazvaného filumenia.

Propagačné zápalkové nálepky Filumenistických novín

Autor vychádza zo svojich vlastných zberateľských skúseností, ktoré začali v období po druhej svetovej vojne, keď aj zápalkové nálepky sa stali „najmenšími plagátmi“ s dôrazom na ich propagačné poslanie. Vývoj filumenie sa slubne rozvíjal a v 70. rokoch zaznamenal najväčší rozmach. Ten spočíval v rekordnom počte zberateľov, veľkom počte zbierok, bohatej publikačnej činnosti a solídnej práci filumenistickej organizácie. „Zlatý vek“ filumenie však priniesol aj

problémy, pre ktorých riešenie vtedajšie pomery nevytvárali optimálne podmienky a do určitej miery sa s nimi stretávame doteraz. Za klady súčasného obdobia autor považuje dostatok zberateľského materiálu a obľubu zbierania súčasných, zákazníckych nálepiek. Pokles členskej základne (v ČR na 800 členov), nedostatok nových záujemcov a nadprodukcia nálepiek vydávaných v rokoch 1954-1990, zapríčinili, že zberateľský materiál z tohto obdobia sa stal najmenej zaujímavý. Niektoré položky a prvé povojnové ročníky sú však stále hľadaným zberateľským materiálom. Klasikou je obdobie od „roku 1“ do roku 1945. Osobitne zaujímavým obdobím sú roky pred rokom 1918, kde chýba dostatočná dokumentácia o výrobcch a ich výrobkoch a pre zberateľov sú tu ešte mnohé neprebádané oblasti. Autor vo svojej analýze súčasného stavu filumenie podčiarkuje malý záujem o zbieranie zápalkových nálepiek, najmä z radov mládeže, ako aj vysoký vekový priemer zberateľov. Autor napriek negatívnym ukazovateľom vyslovuje presvedčenie, že filumenia je stále živý a perspektívny zberateľský odbor.

Prírez s logom americkej leteckej spoločnosti PANAM. Kvalita nálepiek z použitých krabíčiek je dôležitým kritériom aj vo filumenii

Niekoľko zaujímavosti zo stránok FN

Filumenistické noviny firmy RESI prinášajú predovšetkým informácie, ktoré zaujímajú zberateľov - správy o domácich i zahraničných nálepkách (dovoze nálepiek zo zahraničia a vývoze nálepiek zahraničným zákazníkom) a nechýba ani informačný servis vydavateľstva RESI. Priestor je venovaný námetovým zberateľom (osobnosti, architektúra, šport, voľby), k zaujímavým, poučným a bohato ilustrovaným príspevkom patria aj články o ochranných známkach svetových zápaliek - Tri hviezdy, Červené hlavy, Klúč, Pištoľ. Vysokú úroveň majú príspevky zaoberajúce sa históriou a problematikou výroby zápaliek ako

napríklad Helios vo Viedni alebo zverejnenie Správy o zdravotných pomeroch robotníkov v zápalkárni v Sušiciach z r.1892. Stretáme sa aj recenziami, informáciami o filumenistických podujatiach i stručným predstavením filumenistických klubov aj s uvedením kontaktných adries (napríklad Dům kultury Poklad, Kroužek filumenistů, Kopeckého 21/675, 708 00 Ostrava-Poruba alebo Miroslav Karel, jednotel klubu, Čelakovského 890, 434 01 Most). V každom čísle je adresár aj nových abonentov časopisu. Sympatickým počínaním sa nám zdá aj vkladanie jednej propagacej zápalkovej nálepky do každého čísla FN.

Na ľavej strane nálepky sú vytlačené údaje podľa normy ČSN EN 1783

Malú exkurziu do sveta filumenie ukončíme citovaním výberu z ČSN EN 1783, ktorá sa týka zápaliek.

Zápalky-základné požiadavky, bezpečnosť a klasifikácia

V januári 1998 vstúpila do platnosti nová technická norma týkajúca sa zápaliek. Táto norma predstavuje českú verziu európskej normy EN 1783:1997 a plne nahradzuje pôvodnú normu ČSN 49 4705 z roku 1989. Norma EN 1783 bola schválená Európskou komisiou pre normalizáciu (CEN) so sídlom v Bruseli v roku 1997, a teda je záväzná pre všetky členské krajiny CEN a pridružené krajiny, medzi ktorými figuruje aj ČR.

Norma definuje jednotlivé časti zápalky a obalu a rozoznáva dva základné druhy zápaliek:

Bezpečnostná - zápalka, ktorá sa dá zapáliť len škrtnutím jej hlavičky na dopĺňajúcej hmote nanesej na časti krabičky (označenie SAF).

Zápalka kdekoľvek škrtnuteľná (strike anywhere) - zápalka, ktorú možno škrtnúť proti povrchu, na ktorom nie je potrebná dopĺňajúca hmota (označenie SAW).

Filumenistov bude najviac bude zaujímať článok 8 - **Klasifikácia a označenie**, v ktorom sa dočítame čo všetko musí byť podľa tejto normy na zápalkovej krabičke uvedené:

a) Krajina výrobcu zápaliek (pre zápalky vyrobené v EU stačí text „Vyrobené v EU“ alebo „Made in EU“).

b) Meno a adresa alebo telefónne číslo zodpovedného obchodníka, dovozcu alebo výrobcu.

c) Zápalky klasifikované ako bezpečnostné musia byť označené číslom tejto normy a klasifikáciou EN 1783:1997:SAF a textom BEZPEČNOSTNÉ ZÁPALKY.

d) Zápalky klasifikované ako škrtnuteľné kdekoľvek musia byť označené číslom tejto normy a klasifikáciou: EN 1783:1997:SAW a textom ZÁPALKY ŠKRtnUTeľNÉ KDeKOLVeK - STRIKE ANYWHERE.

e) Priemerný nominálny obsah zápaliek.

f) Varovanie „Chráňte pred deťmi“ (alebo medzinárodné odsúhlasený symbol majúci rovnaký význam), ktoré majú byť čitateľné, viditeľné a záznamníky zrozumiteľné.

Úplne na záver ešte poznámka o tom, že zápalkové nálepky môžu byť zaujímavým objektom záujmu aj pre zberateľov iných predmetov - napríklad veľmi vhodné ich môžu využiť filatelisti pri tvorbe exponátov v otvorenej triede. □ Pripravil V.K.Németh

Literatúra:

- [1] Bohuslav Hlinka, Jiří Šperk: Sbíráme známky a nálepky, Praha 1964
- [2] Petr Laštovka: Quo vadis Filumenia?, Filumenistické noviny 1/2002, s. 2 - 4

Ad: MALLE POST

So záujmom som prečítal článok MALLE POST (Zberateľ 11/2002, s.35). Predovšetkým chcem vyjadriť moje uznanie autorom, ktorí sa prepracovali cez združujúci text s množstvom zastaralých slov a výrazov. V dvoch prípadoch je ich preklad však príliš voľný a preto by som chcel tieto fakty doplniť, aby čitateľovi neušli.

K poučeniu cestujúcich ad 2: Cestujúci je povinný si zaobstarat priepustku, pokiaľ na vycestovanie z dotyčného mesta potrebná, a odozdať ju (nie cestovný pas) poštovému úradu (nie úradníkovi). K poučeniu cestujúcich ad 3: (Neskorší) Vrátene (zaplateného) cestovného nie je možné. Inými slovami: Ak cestujúci z nejakého dôvodu cestu nemôže nastúpiť, má proste smolu, peniaze sú „fuč“.

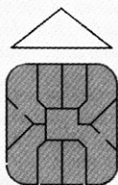
Toto nariadenie mi silno pripomína nový cenový systém nemeckej železnice. Výrazné zľavy sa poskytujú tomu, kto si včas zakúpi lístok. Je však viazaný na určitý vlak, a keď chce neskôr toto viazanie zmeniť, je potrestaný vysokým poplatkom. □ Stefan Tichner, Eisenach (SRN)

Ad: Omyl v texte o kardinálovi Rudnayovi

Na informačnom lístku vloženom v obálke prvého dňa vydania emisie Kardinál Alexander Rudnay vydanéj 4. júla 2002, ako aj v informačnom článku uverejnenom v časopise Zberateľ 7/2002, s.3, je uvedený: Keď ho vymenovali za kardinála povedal pápežovi Levovi XIII. „Slovák som, a keby som bol i na stolci Petrovom, Slovákom zostanem“. Je to veľmi pekne povedané od tak vzdelaného a významného človeka, rodového Slováka, ale pri podrobnejšom prečítaní zistíme, že v texte je omyl.

Uvedený výrok kardinál Alexander Rudnay (4.6.1760-13.9.1831) nemohol povedať, aspoň nie pápežovi Levovi XIII. Pretože pápež Lev XIII., obcianskym menom menom Vincenzo Gioacchino Raffaele Luigi Pecci, narodený v roku 1810 v Carpeinte, bol za pápeža zvolený 20. februára 1878 a prijal meno Lev XIII. Bol autorom prvej sociálnej encykliky Rerum novarum. Jeho pontifikát trval do 20. júla 1903, kedy zomrel. Alexander Rudnay bol menovaný kardinálom v roku 1828 pápežom Levom XII a zomrel 13.9.1831. Pápež Lev XII. bol na stolci Petrovom do roku 1829, po ňom Gregor XIV. do roku 1846, ďalej pápež Pius IX. do roku 1878. To znamená, že pápež Lev XIII. Alexandra Rudnaya nemohol menovať kardinálom - iba ak po smrti, čo nie je možné.

□ Jozef Soľava

MALE OKIENKO TELEKARTISTU

/58/

RUBRIKA PRE ZBERATELOV
TELEFONNYCH KARIET

Marián Jobek

PIN karty GSM SR - III. časť

V dnešnom článku budem pokračovať v predstavovaní verejných GSM PIN kariet (ďalej len „kupón“) druhého slovenského mobilného operátora - spoločnosti EUROTEL. Vývoj etablovania tohto operátora na slovenskom trhu má podobné znaky ako u operátora GLOBTEL.

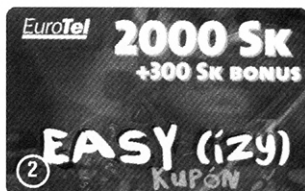
Spoločnosť EUROTEL sa uviedla na trh mobilných operátorov na prelome rokov 1996 a 1997. Vtedy prvýkrát testovala GSM karty. Vo februári 1997 spustila spoločnosť EUROTEL svoju prevádzku. Na tento účel bola použitá ešte nevytvorená veľká SIM karta. Táto karta má názov „Mobilný telefón I.“. Ešte v ten istý mesiac bola použitá aj SIM karta s vylamovacím čipom (tzv. „plug-in“). V apríli 1998 sa začala používať v poradí šiesta SIM karta s vylamovacím čipom známa pod názvom Dr.Mobil. Ide o prvú predplatenú kartu spoločnosti EUROTEL. Na dobíjanie jej kreditu začal v rovnakom čase slúžiť aj ekvivalent karty PRIMA spoločnosti GLOBTEL, kupón pod názvom Dr.Mobil - kupón. Tento kupón má z hľadiska uplatnenia a jeho používania rovnaké vlastnosti, aké má karta PRIMA spoločnosti GLOBTEL (pozri MOT 56 - I. časť).

Kupón pod názvom Dr.Mobil - kupón mal hodnotu 500 Sk a jeho katalógové číslo je IA 1 (obr.1). Existujú 2 varianty. V prvom číslica „90“ v PIN kóde je vzdladená od ďalších číslic 2,5 mm (náklad tohto variantu Aa je 50 tisíc ks), v druhom číslica „90“ v PIN kóde je od ďalších číslic vzdladená len 1,5 mm. Druhý variant má zatiaľ podchytený len veľmi úzky rozsah číslic (od čísla 00114956 po číslo 00115181). Dá sa reálne predpokladať, že z tohto variantu, aj keď nepomerne vzácnejšieho ako predchádzajúceho variantu, sa predsa len nájde väčší rozsah. Ak áno, privítam aj čierno-bielu fotokópiu zadnej strany tohto kupónu a tohto variantu vo veľkosti 1:1 s iným číslom mimo rozsahu ako som uviedol (adresát - redakcia s poznámkou MOT 58) alebo naskenovaný obrázok zaslaný v elektronickej podobe na adresu: mjobektk@stonline.sk.

V apríli 1999 začali vychádzať kupóny, ktoré dodnes poznáme pod spoločným názvom EASY. Prvá trojica kupónov vydaných v apríli 1999 mali spoločný názov EASY (izy) a boli vydané už v troch hodnotách - 500 Sk (podklad červený), 1000 Sk (podklad zelený) s bonusom 100 Sk a nakoniec 2000 Sk (podklad modrý) s bonusom 300 Sk (obrázok 2). Ich katalógové čísla sú IA 2 až IA 4. Náklady kupónov sa pohybovali v rozsahu 119.500 ks (IA 2), 40.000 ks (IA 3) a 20.000 (IA 4). Kupóny sa vyznačujú jednotným dizajnom - v ľavom hornom rohu označenie operátora, pri hornom okraji nominálna hodnota a pri dolnom okraji názov kupónu. Kupóny IA 2 a IA 3 majú po 4 základné varianty (Aa, Ab, Ac a Ad). Kupón IA 4 má 2 základné varianty (Aa a Ab).

Nasledujúce vydanie z januára 2000 sa vyznačuje novým dizajnom, ktorý fakticky pretrváva až dodnes. Vyznačuje sa tým, že znak operátora je v bielej farbe na modrom pozadí, umiestnený je zvisle na ľavej strane kupónu, v strede dominuje názov karty „EASY - BUĎ SI EASY, ALEBO NIE SI“ a pri pravom okraji zvislým textom je nominálna hodnota, prípadne aj názov služby.

Prvou skupinou bola opäť trojica kupónov s nominálnou hodnotou 500 Sk (katalógové číslo IA 5), 1000 Sk + 100 Sk bonus (IA 6) a 2000 Sk + 300 Sk (IA 7). Ich ďalším spoločným znakom je materiál z mäkkého plastu, matný povrch kupónu, na kupónoch čiarové (EAN) kódy o dĺžke 39,5 až 40,0 mm alebo 32,0 až 32,5 mm, PIN kódy sú tučne tlačené. Ich spoločným znakom je aj fakt, že ich výrobcom je firma META Slovensko.

Náklad kupónu IA 5 spolu je zatiaľ podchytený v rozsahu 98 tisíc kusov, i keď sa dá predpokladať, že skutočný náklad bude 100 tisíc ks s tým, že rozsah 2000 ks nie je doteraz číselne podchytený. Z tejto skupiny je bezosporu najzaujímavejší kupón s novým označením IA 5 / A=čiarový kód dĺžky cca 39,5 mm až 40,0 mm / Ad=PIN rozdelený - dĺžka 34,5 mm / Add=rozsah od čísla 00936300 po číslo 00936499 (EASY - zelená 500 s pôvodným katalógovým číslom IA 16). Na úplné dešifrovanie tohto konkrétneho kupónu však stačí označenie IA 5/Add. Kupón IA 5 má spolu 10 základných variantov (A/Aa/Aaa a Aab, Aba, Aba, Ac/Aca, Ad/Ada, Adb, Adc, Add a Ade, B/Ba/Baa). Náklad kupónu IA 6 je 30000 ks, pričom kupón má 3 základné varianty (A/Aa/Aaa, Ab/Aba a B/Ba/Baa) a náklad kupónu IA 7 je len 2000 ks, pričom kupón má 2 základné varianty (A/Aa/Aaa a B/Ba/Baa). Rozdiely v základných variantoch spočívajú najprv v tom, akú dĺžku má čiarový kód, potom v tom či je PIN kód vcelku alebo je rozdelený a nakoniec v rozsahu výrobných čísel (od - do). Kombinácie uvedených podmienok vytvárajú základné varianty. Z toho vyplýva, že náklady kupónov ešte neboli príliš vysoké.

V januári 2000 sa na trhu objavili ďalšie kupóny, ktoré už boli poznačené nárastom nákladov kupónov. Výsledkom je skutočnosť, že kupón IA 8 500 II má spolu náklad 1 120 000 ks. Nominálna hodnota je 500 Sk (obrázok 3). Predná strana kupónu je identická s obrazom kupónu IA 5. Novinkou je, že kupón už vyrobila švajčiarska firma SOLUTION. Ďalším znakom je podstatne tvrdší a pevnejší

plast, PIN kód je natlačený už ako bodový a nie je tučný a ďalej už je vždy len rozdelený. Novým znakom na základné rozlíšenie už nie je dĺžka čiarového kódu, ale to, že plast je OZ (opticky zjasňujúci materiál - pod UV lampou svieti bledomodrou farbou) alebo BP (bez prísad - pod UV lampou svieti tmavočervenou farbou). Ďalším kritériom je, či výrobné číslo pod čiarovým kódom je rozdelené alebo nerozdelené. Najzákladnejším kritériom na ďalšie rozlíšenie je potom ešte rozsah výrobných čísiel (od – do). Z kombinácie uvedených podmienok vzniklo nasledujúcich 10 základných variantov kupónu IA 8 (A/Aa/Aaa, Aab a Aac, B/Ba/Baa, Bab, Bac, Bad, Bae, Bb/Bba, Bbb a Bbc). Ako príklad uvádzam, že variant kupónu IA 8/Aaa (OZ plast, výrobné číslo pod čiarovým kódom je vcelku a rozsah výrobných čísiel je od 00370000 do 00389999, tzn. náklad je len 20 tisíc kusov) a napríklad variant kupónu IA 8/Bbc (BP plast, výrobné číslo pod čiarovým kódom je rozdelené a rozsah výrobných čísiel je od 0326 0000 do 0364 9999, tzn. náklad je až 390 tisíc kusov).

Charakteristika ďalšieho kupónu IA 9 - 1000+100 II (obr.4) je v mnohom rovnaká ako u kupónu IA 8. Rozdiel je len v náklade (spolu je 160 tisíc ks) a v tom, že základných variantov je spolu 9 - A/Aa/Aaa, Aab, B/Ba/Baa, Bb/Bba, Bbb, Bbc, Bbd, Bbe a Bbf. Náklady všetkých základných variantov sa pohybujú v rozsahu od 10 do 30 tisíc kusov.

V máji roku 2000 sa prvýkrát objavil na trhu kupón spoločnosti EUROTEL, ktorý umožňoval okrem dobíjania kreditu aj zabezpečenie ďalšej služby. Prvou z nich je služba EASY-LIFE. Táto umožňovala zákazníkovi za jednorazový manipulačný poplatok 250 Sk zmeniť tarifikáciu programu služieb z EASY NONSTOP (IA 11) na EASY LIFE (IA 10). Nominálna hodnota kreditu bola 500 Sk, predajná cena spolu s manipulačným poplatkom 750 Sk. Kupón sa vyznačuje viacerými charakteristickými znakmi kupónov IA 5 až IA 7 (mäkký plast, matný povrch, tučný rozdelený PIN kód, dĺžka čiarového kódu je 32,5 mm). Rozsah výrobných čísiel je od 00660000 do 00669999, tzn. náklad je 10 tisíc ks, pričom kupón nemá ďalšie základné varianty. O túto službu bol minimálny záujem, preto je k dispozícii málo študijného materiálu.

V rovnakom období ako kupón IA 10, vyšiel kupón IA 11 EASY NONSTOP. Táto služba umožňovala zákazníkovi za jednorazový manipulačný poplatok 250 Sk zmeniť tarifikáciu programu služieb z EASY LIFE (IA 10) na EASY NONSTOP (IA 11). Nominálna hodnota kreditu bola tiež 500 Sk, predajná cena spolu s manipulačným poplatkom 750 Sk. Kupón sa vyznačuje viacerými charakteristickými znakmi kupónov IA 5 až IA 7 ako na predchádzajúcom kupóne IA 10. Rozdiel je už v tom, že dĺžka čiarového kódu je 40,0 mm alebo 32,5 mm. Rozsah výrobných čísiel je od 00600000 do 00609999 a od 00650000 do

00659999, tzn. náklad je po 10 tisíc ks. V dôsledku tohto má kupón 2 základné varianty (A/Aa/Aaa a B/Ba/Baa). O túto službu bol už väčší záujem, ale aj tak nie je k dispozícii veľa študijného materiálu.

V júni 2000 sa objavila nová nominálna hodnota medzi kupónmi - 200 Sk (obr.5), ktorá bola pôvodne plánovaná pred prázdninami pre školákov. Pre jej úspech (prístupná nominálna hodnota) sa však stala dodnes najčastejšie používanou nominálnou hodnotou spomedzi všetkých kupónov spoločnosti EUROTEL a jej náklady sa pohybujú rádo vo veľkých miliónoch kusov. Charakteristika tohto kupónu IA 12 je v mnohom rovnaká ako kupónu IA 8. Plast však nie je OZ, ale len BP. Základným kritériom je dĺžka čiarového kódu a či výrobné číslo pod čiarovým kódom je alebo nie je rozdelené. Najzákladnejším kritériom na ďalšie rozlíšenie zostáva aj rozsah výrobných čísiel (od – do). Z kombinácie uvedených podmienok vzniklo nasledujúcich 8 základných variantov kupónu IA 12 (A/Aa/Aaa, Aab, Ab/Aba, Abb, Abc, Abd, Abe a Abf). Náklad kupónu je už vysoký a spolu je 2 590 000 ks. Ako príklad uvádzam, že variant kupónu IA 12/Aaa (čiarový kód dlhý 37,5 mm, výrobné číslo pod čiarovým kódom je vcelku a rozsah výrobných čísiel je od 00800000 do 00899999), tzn. je to najnižší náklad, ale v rozsahu až 100 tisíc ks) a napríklad variant kupónu IA 12/Abf (čiarový kód dlhý 37,5 mm, výrobné číslo pod čiarovým kódom je rozdelené a rozsah výrobných čísiel je od 0410 0000 do 0468 9999, tzn. je to najvyšší náklad v rozsahu až 590 tisíc ks). Úplne novou skutočnosťou sa však stalo náhradné riešenie z dôvodu nedostatku kupónu tejto nominálnej hodnoty v istom časovom období. Spôsob riešenia nemá obdobu a nie je známy nikde vo svete. Kupón inej hodnoty bol prekrytý vloženým papierom (kartičkou), na ktorom bol natlačený motív 200 Sk nominálnej hodnoty, pričom predajná hodnota a výška kreditu bola 200 Sk. Súčasne logicky musel operátor urobiť prekódovanie PIN kódov inej hodnoty na hodnotu 200 Sk. Náklad tohto náhradného riešenia nie je známy a prístup k tomuto variantu - kartičke nie je príliš častý a označenie je IA 12/B bez ďalšej detailizácie (napríklad aká bola pôvodná nominálna hodnota).

Na poskytovanie služieb (IA 10 a IA 11) nadviazalo v júli 2000 vydanie ďalšieho kupónu so službou EASY-CLIP (IA 13 - obr.6). Táto služba sa stala najpopulárnejšou zo všetkých, ktoré spoločnosť EUROTEL zabezpečuje. Jej podstatou je, že za jednorazový manipulačný poplatok 350 Sk sa na displeji mobilného aparátu zobrazuje meno alebo telefónne číslo volajúceho. Ak to volanému vyhovuje, môže sa v podstate pred volajúcim „zatajiť“, neprevziať hovor, ale pritom volaný vie, kto volá. Nominálna hodnota kreditu bola 500 Sk, predajná cena spolu s manipulačným poplatkom 850 Sk. Kupón sa vyznačuje viacerými charakteristickými znakmi kupónov IA 12 (plast je podstatne tvrdší, pevnejší, PIN kód je tučný, vyrobila ho švajčiarska firma SOLUTION). Má 3 základné varianty - čiarový kód dlhý 39,5 mm (A), čiarový kód dlhý 32,5 mm (B) a ďalšie

netradičné riešenie - samolepka nalepená na prievitnom obale (C). Ďalšie znaky (výška čiarového kódu) určuje spolu s rozsahom výrobných čísel podrobnejšie členenie na niekoľko ďalších variantov, ktorých je spolu 5 (A/Aa/Aaa, Aab, Ab/Aba, B/Ba/Baa a C). Náklad kupónu je asi 30 tisíc ks. Nie je známy náklad variantu použitých samolepiek. Keďže o službu bol najväčší záujem, študijného materiálu je dosť, ale jeho množstvo nie je vyvážené, pretože sú veľké rozdiely v nákladoch jednotlivých variantov.

Na poskytovanie služieb (IA 10, IA 11 a IA 13) nadviazalo v júli 2000 vydanie posledného kupónu so službou EASY-CLIR (IA 14). Nominálna hodnota kreditu bola 500 Sk, predajná cena spolu s manipulačným poplatkom 850 Sk. Táto služba sa stala síce známejšou ako EASY-LIFE alebo EASY-NON-STOP, ale jej úspech výrazne zaostáva za službou EASY-CLIP. Jej podstatou je, že pomocou služby CLIR sa umožňuje klientovi, aby služba ASISTENT neposkytovala jeho telefónne číslo iným osobám, pričom 350 Sk je manipulačný poplatok. Kupón IA 14 má rovnaké znaky ako kupón IA 13. Jeho základné členenie sa odvíja od toho, aké dĺžky je PIN kód (32,5 mm alebo 34,5 mm). Každý z týchto variantov sa potom ďalej delí na 2 ďalšie podľa výšky čiarového kódu (4,0 mm alebo 5,0 mm). Týmto sú spolu 4 varianty (A/Aa/Aaa, Ab/Aba, B/Ba/Baa a Bb/Bba). Náklad kupónu je 20 tisíc ks. O túto službu bol už o niečo väčší záujem, ale k dispozícii je aj tak relatívne málo študijného materiálu.

□ Spracoval mjobek

Grécke GSM PIN karty – puzzle na porovnanie

V predchádzajúcich riadkoch som sa venoval popisu slovenských GSM PIN kariet. Každý z nás máme inú vkus, každému z nás sa niečo iné páči. Môžeme o tom samozrejme polemizovať, ale komu sa páčia niektoré obrázky kupónov Globtelu a prakticky všetky kupóny Eurotelu? Takých by som asi veľmi dlho musel hľadať. A práve na porovnanie, že nie sú kupóny ako kupóny, môžu ako dôkaz slúžiť puzzle gréckych GSM PIN kariet pozostávajúce zo štyroch TK, vytvárajúce obrázok mnohých motýľov (obr. na 1.str. obálky). Karty majú náklad po 200 tisíc kusov a boli vydané v júli 2001. Každá karta má nominálnu hodnotu 1.900 drachien, teda dnes už 5,58 euro, pričom tieto kupóny sú veľmi hľadané. Súhlasím s tým, že ani tieto TK sa nemusia každému páčiť, pričom som presvedčený, že napriek tomu veľmi ťažko by som hľadal niekoho, komu by sa tieto karty nepáčili. Dočkáme sa niečoho podobného od mobilných operátorov aj u nás? □ Porovnával mj-

štartom“. Autor sa inšpiroval západným Írskom a tento obraz je ukážkou jeho expresionistického postupu. Skupina džokejov a zástup divákov sú zachytené solitérnymi postavami, ktoré sú samotné a predsa spolu. Druhá známka tmočí obraz Julesa

Bretona „Zberači klasov“. Jeho predstava tradičného vidiekeho života je kombináciou realizmu a idealizmu. Medaila, ktorú získal za túto malbu, založila jeho dlhú umeleckú kariéru. Najznámejším krajinárskym dielom Giovanniniho Paola Paniniho je Koloseum a Konštantínov oblúk v Ríme“ (na obr.). Tým rozšíril svoje predošlé zameranie na portréty a fresky. Pre 18. storočie získal očarenie antickou kultúrou a nostalgiou za strateným zlatým vekom. Posledná, štvrtá známka je venovaná dielu Nathaniela Honea „Kúzelník“. Autor bol renomovaný miniaturista a portrétista. Tento obraz bol satirickým dielom a pri svojej prvej prezentácii v Kráľovskej akadémii v roku 1775 vyvolal škándal. Malba predstavuje bradatého kúzelníka s myľom dievčatom na kolene, ktorý ukazuje kúzelnou paličkou na oheň, zachvacujúci kolekciu obrazov starých majstrov. Známky boli vytlačené ofsetom s rovnakou nominálnou hodnotou 41 c □ Ivan Lužák

POŠTOVÝ LÍSTOK PRVÉHO DŇA

Obálka prvého dňa vydania - FDC je dávno známy fenomén, ale poštový lístok prvého dňa? O túto novotu sa postarala Švajčiarska pošta, keď dňa 19.11.2002 vydala dve nové výplatné známky pre pohľadnice s názvom Pozdrav zo Švajčiarska. Obrazovým motívom oboch známok je známy emblém švajčiarskej turistiky: Zlatý kvet (plesnivec?) so švajčiarskym krížom. Novinkou v histórii švajčiarskeho poštovníctva je aj to, že známky nemajú vyznačenú nominálnu hodnotu, ale nesú cudzojazyčné označenie „cards europe“ a „cards worldwide“, čo je ďalší prienik angličtiny do nemeckej jazykovej oblasti.

Už na prvý pohľad sa známky výrazne líšia farbou pozadia, ktoré je modré alebo červené (obr. na 1.str. obálky). Pevnou súčasťou známok je na ich dolnom okraji označenie PRIORITY. Známky sú určené na frankovanie pohľadnice s adresátom v zahraničí, či už v Európe alebo zámorí. Kombinácie s inými známami nie sú prípustné a listy s týmito známami budú pokladané za nefrankované. Známky sú samolepiace a vydávajú sa v známkových zošitkoch po 6 kusoch. Možno ich kúpiť na predajných miestach pohľadníc, v kioskoch, predajniach suvenírov, cestovných kanceláriách i hoteloch. Samozrejme, na všetkých poštách, vo filatelistických obchodoch a v novínkovej službe. Pri kúpe známkového zošitka kupujúci získava zlavu: Zošitok „cards europe“ stojí 7,20 CHF, zošitok „cards worldwide“ 10 CHF. Cena jednotlivých známok je 1,30 resp. 1,80 CHF.

A kde je vlastne ten spomínaný poštový lístok prvého dňa? Ako ku každej emisii, tak aj k tejto pripravila Švajčiarska pošta príležitostnú pečiatku. Vzhľadom na to, že tieto známky sú určene výlučne na pohľadnice, v deň vydania sa mohli objaviť namiesto FDC iba poštové lístky s novými známami a príležitostnými pečiatkami. Na záver ešte jedna poznámka: Známky vytlačila ofsetom tlačiareň Joh. Enschedé, Haarlem, Holandsko. Starý dobrý Hélio Courvoisier už od mája 2001 neexistuje. Názov Courvoisier sa ešte môže na známках vyskytnúť, ten však už patrí anglickej Walsall Security Printers, ktorá odkúpila tlačiarenské linky a obchodnú značku... □ Ivan Lužák

Národná galéria Írska

K mnohým vydavateľom výtvarných diel na poštových známkach sa pridala aj Írska pošta dňa 29.8.2002. V troch po sebe idúcich rokoch chce oslaviť 140. výročie Národnej galérie a pripomenúť jej kultúrny a spoločenský význam. Galéria vlastní diela zo 14. až 20. storočia, ktoré zahŕňajú všetky hlavné kontinentálne školy. V prvej emisii sa môže zoznámiť s obrazom Jacka B.Yeatsa „Pred

PREHLAD PRÍLEŽITOSTNÝCH PEČIATOK DECEMBER 2002

Jozef Soukup

Poradové číslo, dátum, miesto používania, text pečiatky,
autor výtvarného návrhu a farba odtlačku pečiatky

- 01 ■ 1.12.2002 Bratislava 1: SLOVENSKE TENISTKY - VÍ-
TAZKY FED CUP 2002 / HUSÁROVÁ • NAGYOVÁ • HANTU-
CHOVÁ • SUCHÁ • E.Smažák • Modrá
02 ■ 5.12.2002 Ražejná Lesná: INAUGURÁCIA ZNÁMKY
VIANOCE • J.Vallo • Čierna

- 03 ■ 7.12.2002 Košice 1: DEŇ POŠTOVEJ ZNÁMKY / 80
ROKOV ORGANIZOVANEJ FILATELIE V KOŠICIACH •
V.Gaál • Čierna

- 04 ■ 8.12.2002 Košice 1: 500 ROKOV OD UDELENIA ERBU
MESTU KOŠICE / 1502-2002 • V.Gaál • Čierna

- 05 ■ 9.12.2002 Ražejné Teplice: 30 ROKOV PATRÓNOM
POŠTY A FILATELIE / ARCHANJEL GABRIEL • J.Vallo •
Čierna

- 06 ■ 10.12.2002 Trnava 1: MALOVANÝ SEN VIANOCE • M.
Snirc • Čierna

RAJEJNÉ TEPLICE
9. 12. 2002

- 07 ■ 12.12.2002 Liptovský Mikuláš 1: INAUGURÁCIA
ZNÁMKY K.SOKOLA / VÁŠ K.SOKOL • R.Cigánik • Čierna

- 08 ■ 18.12.2002 Nitra 1: TLAČOVÁ KONFERENCIA • R.
Cigánik • Čierna

- 09 ■ 18.12.2002 Nitra 1: UVEDENIE POŠTOVEJ ZNÁMKY •
R. Cigánik • Čierna

- 10 ■ 18.12.2002 Nitra 1: DEŇ SLOVENSKEJ POŠTOVEJ
ZNÁMKY A FILATELIE • R. Cigánik • Čierna

- 11 ■ 18.12.2002 Levoča: MAJSTER PAVOL Z LEVOČE •
1490-1542 • E.Labaj • Čierna

- 12 ■ 18.12.2002 Trenčín 1: ŽIGMUND LUXEMBURSKÝ /
UDEILIL R.1412 TRENCĚNÚ / VÝSADY SLOBODNÉHO /
KRAĽOVSKÉHO MESTA • I.Kubela - J.Masárová • Čierna

- 05 ■ 9.12.2002 Ražejné Teplice: 30 ROKOV PATRÓNOM
POŠTY A FILATELIE / ARCHANJEL GABRIEL • J.Vallo •
Čierna

- 06 ■ 10.12.2002 Trnava 1: MALOVANÝ SEN VIANOCE • M.
Snirc • Čierna

RAJEJNÉ TEPLICE
9. 12. 2002

- 07 ■ 12.12.2002 Liptovský Mikuláš 1: INAUGURÁCIA
ZNÁMKY K.SOKOLA / VÁŠ K.SOKOL • R.Cigánik • Čierna

- 13 ■ 19.12.2002 Bratislava
1: SLOVENSKÝ OLYMPIJSKÝ
VÝBOR / 1992 - 2002 • E.
Smažák • Modrá

Propagačné kašety

- 01 ■ 17.12.2002 - 31.1. 2003
Bratislava 38: SLOVAK OLYMPIC
COMMITTEE / 1992-2002 / SLO-
VENSÝ OLYMPIJSKÝ VÝBOR /
KUKUČINOVA 26, 838 08 BRATIS-
LAVA 38 / E-MAIL: OFFICE
@ OLYMPIC.SK • E.Smažák •
červená

SLOVAK OLYMPIC COMMITTEE

1992 2002

SLOVENSÝ OLYMPIJSKÝ VÝBOR
KUKUČINOVA 26, 838 08 BRATISLAVA 38
E-MAIL: OFFICE@OLYMPIC.SK

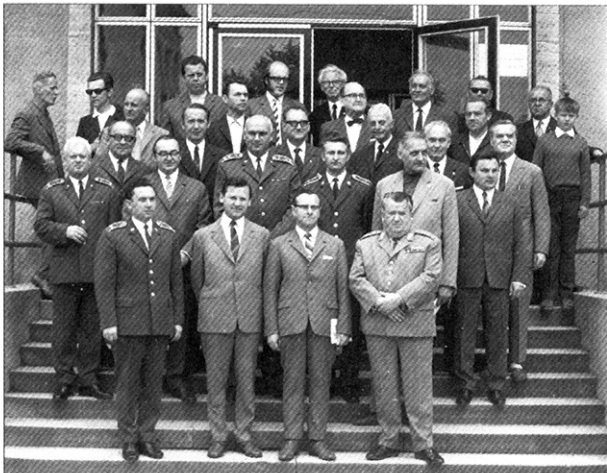
- 02 ■ od 18.2.2002 Nitra 1:
KLUB FERA HORNIKA / PO-
NITRIANSKE MÚZEUM / ŠTE-
FÁNIKOVA 1 • 949 01 NITRA
1 • F.Horniak • Červená

40 ROKOV KLUBU FILATELISTOV 52-19 TREŇČÍN

Jozef Korený

Kultúrny život mesta Trenčín už štyridsať rokov obohacuje činnosť Klubu filatelistov 52-19. Pri tomto jubileu klubu približme niektoré stránky z jeho histórie.

Základy trenčianskej organizovanej filatelie položili štátni zamestnanci v roku 1925. Medzi nimi boli aj príslušníci Československej armády škpt. kapelník Antonín Motal (1875-1934), prvý predseda trenčianskeho klubu filatelistov, kpt. Eduard Havránek, škpt. Jan Hort, škpt. Eugen Waschiezek, por. Karel Asmus, škpt. Rošt-Vilém Krieghamer a mjr. L. Lavatka. Do roku 1951 bol v Trenčíne len jeden klub filatelistov. Vtedajší politický vývoj ovplyvňoval aj záujmovú činnosť a v rokoch 1951-1963 filatelisti mohli vyvíjať svoju činnosť v krúžkoch v rámci ROH. Takéto krúžky pracovali pri rôznych organizáciách, podnikoch a inštitúciách: Armádny klub (dnešné kino Hviezda), O-ÚNZ, ZS tlačiarne, ŠBČS, ODEVA, SZM (TOS) a OU železničné.

KRAJSKÁ DRUŽBNÁ FILATELISTICKÁ VÝSTAVA

Trenčín - Brno - Halle - Győr - Z. Góro
Trenčín 18. - 27. 5. 1990

Antonín Motal (1875 - 1934)

prvý predseda klubu filatelistov v Trenčíne

Fotografia prvého predsedu klubu filatelistov v Trenčíne Antonína Motala na prítlachi obálky krajskej výstavy v roku 1990

Špecifické podmienky služobnej činnosti vojakov z povolania a občianskych zamestnancov Veliteľstva 2. východného vojenského okruhu viedli k založeniu samostatného KF 08-37 Trenčín - Sihot. Na ustanovujúcej schôdzi 2.marca 1963 jedenásť členov zvolilo za predsedu klubu

I. OBLASTNÁ VÝSTAVA
POŠTOVÝCH ZNÁMOK
23. 8. - 5. 9. 1964

Vážení pán
Jozef Vacek
Borkého 15
TREŇČÍN

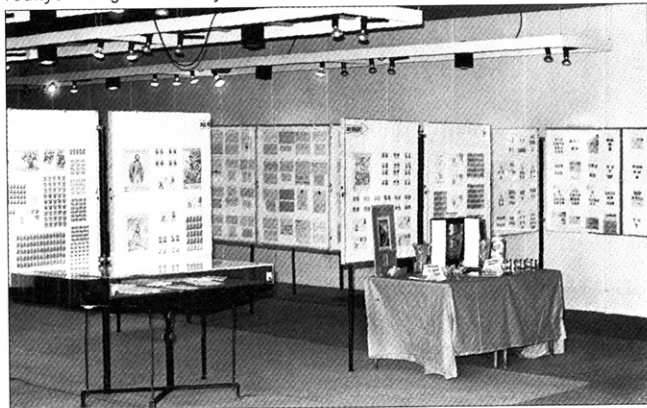
Účastníci vernisáže filatelickej výstavy Trenčín 1972 (hore) a príležitostná obálka z 1.trenčianskej oblastnej výstavy v roku 1964

mjr. PhMr. Jiřího Smutného (1924-1994) a za tajomníka mjr.Otakara Veselého. Odborné vedomosti a organizačné schopnosti klub prezentoval už v roku 1964, kedy usporiadal I. oblastnú výstavu poštových známok v rozsahu 143 exponátov, ktorou po 36 rokoch obnovil filatelistickú výstavnú činnosť v Trenčíne. V roku 1967 sa uskutočnila II. oblastná výstava a v potom nasledovali ďalšie súťažné i propagačné výstavy menšieho i väčšieho rozsahu spravidla pri rôznych jubileách (napríklad v roku 1970 pri 20. výročí založenia VVO). Pri organizovaní týchto výstav významne prispel Ing.Ladislav Sekerka (1936-1997), ktorý stál na čele organizačných výborov výstav.

Medzi významné medzníky histórie trenčianskej filatelie patrí ustanovenie Západoslovenskej krajskej organizácie ZČSF, o ktorom rozhodli delegáti klubov z tohto regiónu na aktíve 10.4.1976. Za predsedu krajského výboru bol zvolený Jozef Korený, ktorý túto funkciu vykonával do roku 1988. V rokoch 1989-1990 funkciu vykonával Jozef Vacek.

Vrcholným podujatím trenčianskych filatelistov po odbornej, organizačnej i spoločenskej stránke trenčianskej filatelie bola Národná výstava poštových známok LAUGARICIO 1979, na ktorej bolo vystavených 148

exponátov vysokej úrovne a v rámci výstavy sa uskutočnil rad hodnotných a zaujímavých podujatí. Klub filatelistov 52-19 samostatne, alebo v spolupráci s druhým, „civilným“ trenčianskym klubom filatelistov, uskutočnil aj v nasledujúcich rokoch rad zaujímavých výstav. Takými boli oblasťná výstava s medzinárodnou účasťou v roku 1981 (34 exponátov), národná odborová výstava v roku 1986 (69 exponátov), či krajská výstava družobných miest v roku 1990 (69 exponátov). K hodnotným aktivitám patrilo aj usporiadanie národných kongresov mladých filatelistov v roku 1985 a 1987.

Pohľad na výstavu LAUGARICIO 1979 - vľavo exponát Poštového múzea Praha, v pozadí súťažné exponáty, vpravo na stole vecné ceny výstavy

Pre rozvoj filatelie znamenala prínos aj družobná spolupráca, ktorú Zs KV ZČSF uzatvoril s juhomoravskými filatelistami a s filatelistickými organizáciami v Halle (NDR), Győr-Sopron (MLR) a Zielena Góra (Poľsko). Pozitívnu úlohu plnil v rokoch 1977-1990 spravodaj LAUGARICIO, na ktorého tvorbe sa významne podieľal Jozef Vacek.

Časť expozície výstavy „Slováci v misiách OSN a operáciách za mier“

Aktivita klubu bola bohatá aj v poslednom období. Niektoré podujatia aspoň stručne spomeniem: Filatelistická výstava v roku 1993 k 30. výročiu klubu (46 exponátov), v roku 1994 spoločná výstava s pobočkou SNS k 50. výročiu SNP a výstava tvorby výtvarníka F. Horniaka, v roku 1997 usporiadanie XIV. Dní filatelie Slovenska. V roku 1998 krajská filatelistická výstava pri príležitosti 205. výročia pošty v Trenčíne a 70. výročia prvej Slovenskej výstavy poštových známok v Trenčíne, kedy bola v hoteli Tatra odhalená pamätná tabuľa pripomínajúca konanie tejto výstavy v jej priestoroch.

*Prvý
predseda
KF 08-37
(52-19)
pplk. PhMr.
Jiří
Smutný*

V roku 1998 klub usporiadal aj výstavu k 80. výročiu Kragujevskej vzbury 71. pp. trenčianskeho. V roku 2000 bola usporiadaná zaujímavá výstava pri príležitosti 75. výročia organizovanej filatelie v Trenčíne, podujatia EUROPA v Trenčíne a ku Dňu armády SR. Rok 2000 bol významný aj podpísaním spolupráce s Vojenským spolkom zberateľov poštových známok vo Viedni a klub začal spolupracovať aj s KF v Uherском Brode v Českej republike.

Na výstave v roku 2001 bola prvýkrát prezentovaná na filatelistických materiáloch účasť Slovákov v mierových misiách a operáciách OSN. Klub sa podieľal na organizácii prepravy zásielok pri príležitosti 100. výročia trate Trenčín-Topoľčany, konania Medzinárodných leteckých dní SIAD a pri iných príležitostiach.

Tvorivosť a aktivita členov klubu sa výrazne prejavuje aj v oblasti publikačnej, prispievajúc do regionálnych novín i filatelistických časopisov, spracovaním histórie pošty i filatelie v trenčianskom regióne, prácou vo zväzových funkciách, členstvom v SFVS a MAFITT a mnohými ďalšími aktivitami. Som presvedčený, že klub vo svojej činnosti nepoľaví ani v nasledujúcich rokoch.

Podiel klubu na rozvoji slovenskej organizovanej filatelie a spoločenského a kultúrneho života v Trenčíne bol ocenený mnohými významnými a oceneniami tak celého kolektívu, ako aj jednotlivých členov. Pri tejto príležitosti by som chcel poďakovať predstaviteľom ZSF, Združeniu klubov filatelistov západoslovenského regiónu, Kultúrnemu a metodickému centru Ozbrojených síl Slovenskej republiky (DA), predstaviteľom mesta Trenčín a predstaviteľom ďalších inštitúcií, bez ktorých pomoci a spolupráce by klub nemohol vyvíjať takúto úspešnú činnosť ■

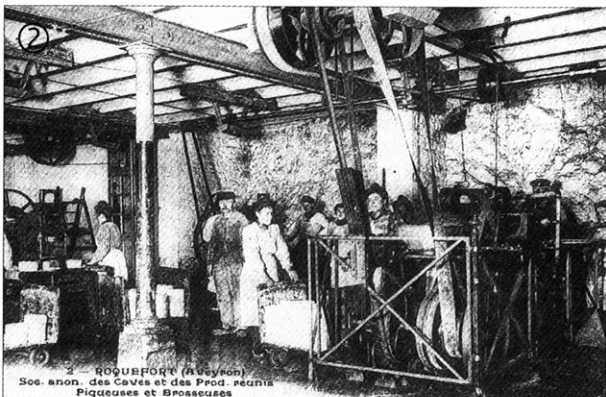
FRANCÚZSKE INŠPIRÁCIE

Alexander Urminský

Francúzske historické pohľadnice majú svoje osobitné čaro. Tým nepopieram čaro našich pohľadníc. Sú však námety a ľudské činnosti či udalosti, ktoré na našich pohľadničkách jednoducho nenájdete. Napríklad výrobu bryndze alebo slivovice. Pritom sú to pre nás, Slovákov charakteristické výrobky, na ktorých si nielen my radi pochutnávame, ale aj návštevníci zo zahraničia. Ale vráťme sa k francúzskym pohľadničkám.

Francúzi vydávané pohľadnice zaraďujú do tematických skupín. Napríklad na našich ukážkach vidíme pohľadnice zo skupiny tradičných výrobkov a zo skupiny dopravných prostriedkov. Na prvom obrázku je pohľadnica, ktorá všetkými atribútmi zobrazuje výrobu kvasu. Z toho vznikne mušt (cidru) na výrobu „vody života“, ktorou je pre Normandiu kalvados. Pálenka z jablčného muštu. Podľa receptu na druhej strane pohľadnice sa dozvieme, že pomleté jablká sa vylisujú podobne ako hrozno. Tým sa podstatne odlišuje kalvados od našej jablčkovice. Na zadnej strane pohľadnice sa píše: „Očistené jablká sa rozomelú a potom vylisujú. Mušt sa podľa potreby, druhu a zrelosti jablák dosladí a dá sa do zasírených sudov alebo demižónov vykvasiť na jablčkové víno. Hotové víno sa potom páli v pálenici ako iné ovocné pálenky.“ Škoda, že pohľadnica nám neumožňuje porovnať chuťové rozdiely medzi kalvadosom a našou jablčkovitou...
Na druhej pohľadnici je zase výroba syru Roquefort v ich najznámejšej a možno jedinej „jaskynnej továrni“. Mestečko Roquefort, ktoré leží asi 9 km od Saint Affrique, dalo názov svetoznámemu syru. Ani v tomto prípade na zadnej strane pohľadnice nechýbajú informácie o jeho výrobe. Vyrába sa z ovčieho mlieka. V známych pivniciach (jaskyni?) sa na bochníkoch syra vytvorí mazľavá vrstva, ktorá sa na stroji, ktorý vidieť na pohľadnici, „okefuje“. V ďalšej fáze sa do bochníkov injektuje vlhký pivničný vzduch a tento v bochníkoch vytvára vnútorné hubové plesne. Charakteristická chuť a vôňa s typickou zelenkavou plesňou, je dodnes „fajšmekermi“ vyhľadávanou pochúťkou aj u nás.

Obraz tretej pohľadnice je odlišný a varí najviac bude zaujímať zberateľov ná-

metu železničnej dopravy. Je na nej záber zo železničného nešťastia Cherbourgského expresu č. 322, ktoré sa stalo 10. septembra 1910. Expres spoločnosti Ouvest-Etat opustil Cherbourg smerom na Paríž. Katastrofa sa stala 150 m za stanicou Bernay. Bilancia nehody bola 9 mŕtvych vrátane posádky rušňa a 47 ranených. Pohľad na následky vykoľajenia vlaku bol strašný. Prevrhnutá lokomotíva, vytrhnuté a poskrúcané koľajnice s podvalmi a telegrafné stĺpy, najmä však chaos v rozmiažde-

ných vagónoch. Vpravo za plotom sú i prizerajúci, ktorí sa asi s podobným pohľadom stretli v živote prvýkrát. Táto nehoda naštrbila prestíž železníc v celej Európe, lebo železnice boli dovtedy považované za najmodernejší a najbezpečnejší dopravný prostriedok.

Na 4. reprodukcii vidíme reklamnú pohľadnicu. Je na nej špeciálny bicykel pre Francúzsku národnú gardu, ktorý sa vyrábal v St. Etienne. Obrázky ukazujú bicykel pripravený na jazdu, na polovicu zložený a zložený na pleci. Teda pohľadnica ukazuje a na zadnej strane aj podrobne popisuje, ako sa bicykel dá zložiť a niešť. A my sme si niekedy pred 20-timi rokmi mysleli, že bicyklová „skladačka“ je novinkou.

Dalšie pohľadnice majú motív výroby a používania drevákov. Používali sa aj na Slovensku, tak asi do roku 1950. Aspoň na dedinách. Dreváky sa používali ako obuv na inú obuv, niekedy iba na nohy v hrubých ponožkách. Dedinské dvory bývali rozbahnené, rozryté kolesami vozov, hydinou, v zadnej časti dvora bolo blato o kolo maštali, chlievov, kurínov a hnojiska. Na práce na dvore a o kolo uvedených objektov sa používali dreváky. Keď bolo veľa blata na dedinských uličkách alebo na hradskej (cesty neboli asfaltované), zabehlo sa v drevákoch aj k susedovi, do obchodu či do trafiky. Dreváky sa vždy nechávali vonku, pred dverami. Veď o to išlo, aby sa blato nenosilo dnu. Keď sa zospodu natkali cvočky alebo medené drôty, dalo sa po zamrznutom potoku aj korčuľovať.

Na pohľadnici (obr.5) z francúzskeho Auvergne zo začiatku 20. storočia je vyobrazená dielňa na výrobu drevákov. Dreváky sa vyrá-

bali (podobne ako u nás) z jedného kusa bukového alebo hrabového dreva. Odrezaný klát sa najskôr otesal sekou na základný tvar topánky. Potom obojustranným nožom - porysom sa vytvaroval z vonkajšej strany, päta do oblúka, predok do zdvihnutého špicu. Pomocou vrtákov, dlát a nožov sa vyhlbil otvor pre špičku a nízku, asi 2 cm vysokú pätu. Konečná povrchová úprava spočívala v zoškrabovaní a vyhladení cidlinou, čo bol obdlžník oceľového plechu alebo kus skla.

Na pohľadnici z Bretónska (obr.6) majú dreváky obuté muži na kraji lesa. Nie je to však idylický záber z nejakej polovačky, príjemného odpočinku v tieni košatých stromov, ale vzbúrení sedliaci v Morbihane. Vzbura vidieckeho obyvateľstva v rokoch 1901-1904 mala náboženský charakter a týkala sa vyučovania na školách.

Dreväčiarstvo je jedným zo zaniknutých remesiel na Slovensku. S drevákmi na našich pohľadničkách som sa tuším nestrelol, čo však neznamená, že také pohľadnice nemôžu existovať. Z vidieckeho života boli u nás dreváky vytlačené najskôr galošami, neskôr gumenými čizmami, budovaním bezprašných ciest a vydláždenými dvormi. V krajinách Beneluxu sú však dreváky stále súčasťou vidieckeho života a v Holandsku je aj špecializované múzeum. Ich výroba už je však strojomá.

Za zapožičanie pohľadníc ďakujem páňovi Jozefovi Števkovi z Piešťan

AUKCIE • BURZY STRETNUTIA

Kalendár podujatí s uvedením ich názvu, miesta a termínu konania, prípadne ďalšími informáciami je zostavený podľa

podkladov, ktoré redakcii poskytli usporiadatelia podujatia. Za obsah a znenie informácií redakcia neručí.

REGIONÁLNE PODUJATIA

→ 23. február 2003 LUČENEC

MEZINÁRODNÉ HOBBY STRETNUTIE ZBERATELOV - LUČENEC 2003 - (nedela) 23.2.2003 od 8.00 hod., hotel PELIKÁN (pri tržnici) • Informácie na ☎ 047 4329 266. Ďalšie stretnutia sa uskutočnia v termínoch: 30.3., 27.4., 25.5., 29.6., 27.7., 31.8., 28.9., 26.10. a 30.11.2003

→ 1. marec 2003 BRATISLAVA

BURZA ODZNAKOV, MEDAILÍ, MINCÍ A VYZNAMENANÍ sa uskutoční dňa 1.3.2003 v Spoločenskej sále SK Bratislava-Nové Mesto, Vajnorská 21 od 8.00 do 12.00 hod. • Ďalšie burzy budú v dňoch 5.4., 3.5., 7.6., 6.9., 4.10., 8.11.2003

→ 2. marec 2003 ŽILINA - RADOLA

MEZINÁRODNÉ HOBBY STRETNUTIA ZBERATELOV usporiada Galéria Mlyn Antik - KaM Radola č.133 (oproti čerpacej staníc Benzín), 10 km od Žiliny, v dňoch 2.3., 6.4., 4.5., 1.6., 6.7., 3.8., 7.9., 5.10., 2.11. a 7.12.2003 od 8.00 hod. Aukcie v dňoch 1.6. a 7.12.2003 od 9.30 hod. Kontakt: ☎ 041-4214026, 0903-175076, e-mail: antik_kam@pobox.sk

→ 8. marec 2003 BRATISLAVA

VEĽKÁ BURZA V DOME LODNÍKOV v Bratislave sa uskutoční 8.marcha 2003 od 8.00 do 12.00 hod. Objednávka stolov: Ing.L.Böhm, ☎ 02 / 4329 5360.

→ 9. marec 2003 TREŇČÍN

TRADIČNÁ CELOŠTÁTNÁ FILATELISTICKÁ BURZA - TREŇČÍN, KULTÚRNE STREDISKO DLHÉ HONY dňa 9.marcha 2003 (v rámci výstavy LAUGARICIO 2003) • Ďalšie celoštátne burzy sa v Trenčíne uskutočnia 25. mája, 21. septembra a 9. novembra 2003

→ 15. marec 2003 TREŇČÍN

BURZA STAROŽITNOSTÍ A ZBERATELSKÝCH PREDMETOV - TREŇČÍN, Výstavisko TMM, a.s., Pod Sokolicami 43, 911 01 Trenčín dňa 15.3.2003 od 7.00 do 12.00 hod. • Informácie a rezervácie: p.Masaryková ☎ 032-7432 382 alebo p.Kvasnica ☎ 0905-267 519. Ďalšie burzy sa uskutočnia 12.4., 3. a 31.5., 5.7., 2.8., 13.9., 1.11. a 6.12.2003

→ 15. marec 2003 BRNO

BURZA KLUBU ZBERATELOV POHLADNÍČ ORBIS PICTUS, Brno, v MK na Vlheký ulici dňa 15.2.2003 od 7.30 do 12.00 hod. • Kontakt: 00420-542536196 alebo 541224002, adresa: Klub sběratelů pohlednic ORBIS PICTUS, PS 727, 603 27 Brno. Ďalšie burzy budú 19.4., 10.5. a 14.6.2003

→ 16. marec 2003 ŽILINA

TRADIČNÉ ZBERATELSKÉ STRETNUTIE: FILATELIA, NUMIZMATIKA, POHLADNICE, CELISTVOSTI, MINCE, TEL. KARTY a i. sa uskutoční 16.marcha 2003 od 7.30 hod., ktoré bude spojené s aukciou. Miesto konania: ZK Slovensa Žilina

(vedľa futbalového štadióna). Ďalšie stretnutia sa plánujú 18.mája, 14.septembra a 16.novembra 2003.

Firma TEMAFILA Žilina poriada dňa 16.marcha 2003 v Žiline **aukcii pohľadníc, celistvostí, známok**. V prípade záujmu o katalóg kontaktujte sa na: TEMAFILA, Hviezdoslavova 16, 010 01 Žilina, ☎ 041 5 626 597, e-mail: Temafila@ston-line.sk, fax: 041 500 1757.

→ 22. marec 2003 POPRAD

15. PODTATRANSKÚ FILATELISTICKÚ VÝMENNÚ schôdzku usporiadajú kluby filatelistov v Poprade, Kežmarku a vo Svite v **sobotu 22.marcha 2003 v priestoroch SOU stavebného v Poprade, Okružná ul. 761/25** • Informácie, rezervácia stolov a ubytovania na adrese: Ing. Jozef Rancák, Štúrova 126/5, Poprad, ☎ 0907 949 956.

→ 22. marec 2003 KRAKOVANY

HOBBY STRETNUTIA v Kultúrnom stredisku v Krakovanoch sa budú konať v dňoch 22.marcha, 26.apríla, 17.mája, 21.júna, 19.júla, 16.augusta, 20.septembra, 25.októbra, 15.novembra a 13.decembra 2003 • Začiatok stretnutí o 7.00 hod. • Informácie: Jozef Braško, ☎ 0904 367 911 alebo 033 / 7798 490

VEĽKÁ FILATELISTICKÁ BURZA

sa uskutoční pri príležitosti filatelistickej výstavy
v LEVICIACH 23. marca 2003
v čase od 8.30 hod. do 12.30 hod. v priestoroch
CK JUNIOR

→ 30. marec 2003 RUŽOMBEROK

VÝMENNÁ BURZA - STRETNUTIE ZBERATELOV sa uskutoční 30.3.2003 od 8.00 hod. v Ružomberku, Gymnázium sv. Andreja, nám. A. Hlinku. Ďalšie burzy: 1.5. a 22.10.2003

→ 27. apríl 2003 BANSKÁ BYSTRICA

CELOŠTÁTNÁ FILATELISTICKÁ BURZA sa uskutoční dňa 27. apríla 2003 v priestoroch Domu Slovenského Misijného hnutia, ul. Skuteckého 4 v čase od 8.00 do 12.00 hod. Objednávky stolov na adrese: Roman Šajgal, Podlavická cesta 25, 974 00 Banská Bystrica, ☎ 048 / 413 01 52 • Druhá celoštátna burza sa uskutoční 5.októbra 2003.

→ 8. jún 2003 NITRA

SLOVENSKÁ NUMIZMATICKÁ SPOLOČNOSŤ v NITRE usporiada tradičné **HOBBY STRETNUTIA** dňa 8.júna a 12. októbra 2003 (v nedeľu) • Nitra, Párovská ul.1 v čase od 7.00 do 13.00 hod.

KLUBOVÉ STRETNUTIA

■ **BRATISLAVA** - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY • Dobrovičova ul. 14 (Suvorovov internát) • Každú nedeľu od 8.00 do 12.00 hod. ■ **BRATISLAVA** - TELEFÓNNE KARTY • Predajňa VITOŠA, I.p., Špitálska ul., vždy tretí pondelok v mesiaci od 15.30 do 18.00 hod. • Termín schôdzky: 16. december 2002) ■ **BANSKÁ BYSTRICA** - FILATELIA • Budova COIMEXU, Partizánska cesta 3 • Každý druhú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 11.00 hod. ■ **BANSKÁ BYSTRICA** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Skuteckého 36 • Každý posledný pondelok v mesiaci od 16.00 do 17.00 hod. ■ **KEŽMAROK** - FILATELIA • Centrum voľného času, Starý trh č.25 • Každú prvú nedeľu v mesiaci od 9.30 hod. ■ **LEVICE** - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY • Každú druhú a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. • CK Junior, Sládkovičova ulica ■ **LUČENEC** - NUMIZMATIKA, NOTAFI-

LIA, TELEFÓNNE KARTY • Bufet Malá ryba, L.Štúra 6 (pri Le-kárni) • 2. a 4. nedela v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. ■ **MIL-CHALOVCE** - FILATELIA • Dom Matice slovenskej, Masar-ykova 42, Michalovce (2.poschodie) • 1x mesačne, každý druhý pondelok o 17.00 hod. (okrem letných mesiacov júl a august) ■ **NOVÉ MESTO nad Váhom** - FILATELIA • Mestské kultúrne stredisko • Každý štvrtok od 18.00 hod. ■ **NOVÉ ZÁMKY** - FILATELIA • Kaviareň hotela Korzo, hlavné námestie • Každý druhý a štvrtý nedelu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. ■ **POPRAD** - FILATELIA • Každá prvá a tretia streda v mesiaci od 17.00 hod. • Pošta Poprad 2, zasadačka na 2.poschodí ■ **PRESOV** - FILATELIA • Čierny orol (PKO), Hlavná ulica č.50/a (1.poschodie, miestnosť nad vchodom) • Každú nedelu (okrem sviatkov a prázdnin) od 10.00 do 12.00 hod. ■ **PRIEVIDZA** - NUMIZMATIKA • Členské schôdze spojené s výmenou numizmatického materiálu. Dom kultúry • Kultúrne a spoločenské stredisko • Každá prvá streda v mesiaci od 16.00 do 18.00 hod. ■ **RUZOMBEROK** - FILATELIA • Liptovské múzeum • Každý druhý a štvrtý štvrtok v mesiaci (okrem prázdnin) - ok-tóber až marec od 17.00 hod., apríl až september od 18.00 hod.) ■ **TRNAVA** - KF Timavcia • Centrum voľného času KALO-KAGATIA, Strelecká 1 • Každý štvrtok od 16.00 do 18.00 hod. ■ **VRANOV n/Topľou** - VŠETKY ZBERATELSKÉ ODBORY • Mestský dom kultúry, M.R.Štefánika 875 / 200 • Každú prvú nedelu po 15-tom v mesiaci od 10.00 do 12.00 hod. okrem prázdnin a sviatkov □ (R)

SIMCO, s.r.o. Vám ponúka:

Baličky s tematickými známkami z celého sveta s obsa-hom 25, 50 a 100 rôznych známkov v cene 40, 80 a 160 Sk, a to napríklad Psy, Kone, Mačky, Praveké zvieratá, Huby a plody, Železnice, Vzducholode a balóny, Lie-tadlá a mnoho ďalších.

Ďalej ponúkame: 1000 rôznych známkov v cene 400,-
5000 rôznych známkov v cene 2250,-
10000 rôznych známkov v cene 4500,-

Podrobný ponukový list zašleme na požiadanie.

Ponúkame baličky známkov aj s vyššími katalógovými hodnotami (len Európa) v katalógovej hodnote 1000 E-UR len za 10% ceny a to 4200 Sk.

Pri objednávkach nad 400 Sk neúčtujeme poštovné ani balné !!!

U nás si môžete vybrať aj z ponuky pomôcok pre fi-latelistov značky Schaubek, a to albumové listy rôz-ných krajín sveta, zásobníky na známky, lupy, pin-zety, perové dosky, fólie na FDC, NL atď.

Pisomné objednávky môžete zaslať na adresu:

SIMCO, s.r.o., Astrová 1, 010 08 Žilina
alebo na tel. č./fax: 041/5653 752

ČO PÍŠU INÍ

■ FILATELIE (ČR) ■ 1 / 2003

Januárové číslo prináša nový seriál Československé a čes-ké auto-pošty od roku 1945 trojice autorov J.Horák, V.Bu-lant, J.Švehla. Pokračuje i seriál V.Minaříka: Spomienky

postaršieho filatelistu - už desiatym dielom. K. Bláha v článku Doplatné v protektoráte Čechy a Morava rozoberá a dokumentuje tri etapy používania doplatných známkov v období 1939-1945. O celingvom bohemoslovaciku zo Slo-venska píše J.Krátsmár-Šmogrovič. Záhadu okolo ZT Hradčianskej známky rieši F.Hamr, ďalšiu záhadu, tento raz o českom vydaní známky 2 Kč Defom, navodzujú V.Zedník. K problémom, ktoré spôsobila povodeň sa vra-cajú riaditeľ poštového múzea a vedúca Poštíly. Naopak, príspevok P.Švejnara Samá voda, samá voda nie je o po-vodniach, ale o putujúcom poštovom doklade. Prílohu tvo-rí Mladý filatelist a výsledková listina aukcie Profil □ ik

■ BÉLYEG VILÁG (Maďarsko) ■ 1 / 2003

Prvé číslo 56.ročníka časopisu maďarských filatelístov otvára príhovor predsedu S.Kuridica o aktuálnych otázkach zväzu. Odborné príspevky uvádza A. Bér článkom o zbieraní pred-známkových listov. Článok D.Jónása o známkach z územia portugalských kolónií pokračuje 4.časťou. Príspevok L. Molná-ra pripomína 300.výročie Rákócziho boja za slobodu. L. Hor-váth približuje príležitostné pečiatky samostatnej Ukrajiny od roku 1992. pre zberateľov pohľadnic L.Úrmös necháva nazrieť do krás francúzskych pohľadníc z konca 19. storočia. Niekoľko strán časopis venuje aj výsledkom kongresu MABEOSZ, ktorý sa uskutočnil 7. 12. 2002. Súčasný stav rozvoja filatelie a-nalyzuje T. Somogyi v článku, ktorý nazval „Je nádej! (?)“. M. Rákócziová čitateľom predstavuje významného zberateľa A. Lovásza □ vkn

■ KOŠICE VO FILATELI (SR) ■ 13 (2002)

Pri príležitosti 80. výročia organizovanej filatelie v Koš-iciach a osláv Dňa slovenskej poštovej známky a filatelie, vydal KF 54-01 v spolupráci so Štátnou vedeckou knižni-cou Košice a Združením klubov filatelístov Východné Slo-vensko, zborník KOŠICE VO FILATELI č.13 v rozsahu 66 strán a v náklade 200 výtlačkov. Tak ako predchádzajúce čísla zborníka, i toto má pestrý obsah. Emisnou politikou slovenskej pošty sa v svojom príspevku „Technicko-ekonomické parametre slovenskej emisnej politiky“ zaoberá Ing. M. Gerec. Poštové zberne v Košiciach a formuláre pre bezplatný poštový styk približuje vo svojich príspev-koch Dr.V.Chmelár. Pokračovanie prehľadu košických prí-ležitostných tiací a príležitostných pečiatok za rok 2002 pripravil V. Gaál. Technickou stránkou úpravy perfinov sa vo svojom príspevku „Perfiny a ich grafická úprava“ za-oberá Ing. Kuběna. Nosným príspevkom zborníka je pre-hľad I. Tvrdeho a Ing. J. Marenčíka „Košické odtlačky vý-platných strojov 1993-2002“, ktorý informuje o dostup-ných údajoch o výplatných strojoch používaných v Koš-iciach v tomto období a prináša reprodukcie ich odtlačkov. Významnými osobnosťami Košickej filatelie sa zaoberajú dva príspevky. Prvý s názvom Listy poľnej pošty z koreš-pondencie Júliusa Kovácsa“ od autorov Dr. T. Koteka a D. Evinica približuje časť korešpondencie z poľných pôšt tohto známeho košického filatelistu. Druhý, redakčný prís-pevok pripomína nedežité 80. výročie narodenia výz-namného košického filatelistu, funkcionára a vystavovateľa Ing. P. Leukaniča, CSc. H. Dobál v príspevku „Hodnostné korunky“ približuje druhy a význam šľachtických koruniek, ktoré bývajú súčasťou odtlačkov pečatidiel na predná-mkových listoch. O činnosti KF 54-01 v roku 2001 informuje Dr. A. Bárd. Druhú časť článku o histórii KF 54-30 pripravil a publikoval Ing. L. Göőz. Návrh titulného listu zborníka pripravil V. Gaál. Redakčnú úpravu a pre tlač zborník pri-pravil Ing. J. Marenčík □ des

■ VASÚTFILA (Maďarsko) ■ 5 / 2002

Námetová skupina Železničná doprava pri zväze maďarských filatelistov vydáva informačný spravodaj Vasútfila. Spravodaj prináša predovšetkým informácie o nových publikáciách, činnosti sekcie, plánovaných podujatiach a ďalších svojich aktivitách. Kontaktná adresa: MABEÖSZ, 10022 sz. VASÚTMOTIVUM BELYEGGYÚTÓ KÖR, 1064 Budapest, Vörösmarty u. 65, e-mailová adresa predsedu P.Parragh je ppp@tellus.hu

■ POŠTOVNÍ NÁLEPKY (ČR / SR) ■ 48 / 2002

Spravodaj spoločnosti zberateľov poštových nálepiek uverejňuje ďalšie pokračovanie pojednania o RN Pardubíc po roku 1945, článok o zásielkach s čiarovým kódom zo zahraničia a zaujímavosti z terminálov APOST. Prílohu tvorí obsah spravodajov vydávaných v rokoch 1997-2002 (čísla 25-47). Ukončenie redigovania spravodaja oznamuje Ivan Tvrďý z Hlohovca, dlhoročný zberateľ, publicista, vystavovateľ a odborník v oblasti poštových nálepiek □ vkn

■ PERFIN (SR) ■ 4 / 2002

Neperiódický spravodaj zberateľov perfinov týmto číslom (20.) uzavrel piaty ročník svojho vychádzania. Za toto obdobie spravodaj preukázal svoju opodstatnenosť, vysokú odbornú úroveň a prospešnosť pre rozvoj tohto zaujímavého zberateľského odboru. V tomto čísle spravodaj informuje o stretnutí perfinárov vo Vysokom Myte a prináša rad zaujímavých článkov: Ešte k perfinu „vLP“ z Boru u Tachova, Doplnenie k identifikácii perfinu J107 J.V., POKO-frankovacie stroje, Perfin H24 Hiko aj na kolkú, Kto bol užívateľ slovenského perfinu W4 (čs. kat. W15) W.H.?, Ďalší nový slovenský perfin?, Hradčanské identifikačné celistvosti (III. časť), Oficiálne perfiny - Švajčiarsko a i. Súčasťou spravodaja je aj 11.písomná aukcia perfinárskeho materiálu □ vkn

■ ZOOPHILA (Nemecko) ■ 38 / 2002

Časopis informuje o pripravovanej národnej výstave I. kategórie NAJUBRIA 2003, ktorá sa bude konať od 1.do 4.5.2003 v Oberhausene (Nemecko). V nedeľu (4.5.) je plánovaná návšteva zoologickej záhrady v Duisburgu. V časopise sa ďalej vyzdvíha: Celiny a celistvosti cicavcov (20 strán, 80 obrázkov), zoznam pečiatok na motívy zvierat (63 obrázkov), novinky (46 strán a 216 obrázkov). Na 11.aukcii (8.1.2003) bolo ponúknutých 720 položiek. Časopis uvádza adresy zberateľov námetov medvede, psy, ryby, slony, veľryby, mákkyše a kôrovce, ochrana prírody, zoologické záhrady a zoológovia, korytnačky. Ročné členské v spoločnosti Allgemeine Zoologie e.V. je 21 e-uro (ročne 4 časopisy po 100 stranách) □ Július Molnár

■ SPRÁVY SFZ (SR) ■ 6 / 2002 (č.172)

Informačný bulletin Slovenského filumenického zväzu začína nie príliš radostnými informáciami a otázkami: „Posledná slovenská zápalkárň Smrečina Banská Bystrica skončila svoju činnosť. Stroje odviezli bohvie kde a celá holdingová spoločnosť skrachovala. Budeme teda dovážať zápalky za devízy? Alebo budú len drobní výrobcovia papierových zápalek? Končí teda vyše storočná tradícia výroby zápalek na Slovensku? A čo bude s filumeniou?“ - takto začína článok V.Mikloška s názvom Tak už to to minulosť a naznačuje o čom budú musieť rozhodovať na konferencii SFZ v Žiline začiatkom tohto roku. Od toho istého autora je článok, ktorý bude zaujímať každého filumenistu: Kde doplniť svoje chybenky. Spravodaj prináša rad zaujímavých príspevkov z pera V.Gajdoša - 160.vročíe výroby zápalek v starom Prešporku, prehľad aktualít zo zahraničných filumenistických časopisov, zaujímavosti zo sveta (Rusko, Alžírsko). Tradične veľký priestor je venovaný organizačným otázkam SFZ, informáciám o novinkách, nových katalógoch, krátkym informáciám a zaujímavostiam □ vkn

■ MILITÄR und PHILATELIE (Rakúsko) ■ 203/2002

Bulletin prináša informácie o podujatiach v dňoch 8.-13. 4. 2003 pri príležitosti 20. výročia ARGE MILITARIA AUSTRICA PHILATELIA, príprave výstavy MILPHILA 2004 vo Viedni a činnosti poľnej pošty pri tohtoročnom leteckom dni v Zeltwegu. Informuje o vydaní publikácie „Rakúsky Bundeswehr 1955-2003 vo filatelii“ a „Rakúski generáli v nemeckom Wehrmache“. W. Böttner informuje o medzinárodnej poľnej pošte v SFOR, UNOMIG a ISAF, článok o misii UNMOT v Tadžikistane má už 5.pokračovanie, článok NATO v poštovej histórii už 66. pokračovanie. Bulletin ponúka katalóg K. Kalisa a A. Kohla: K.u.K. KRIEGSMARINE 1.svetová vojna 1914-1918 (75€) a súčasťou bulletinu je aj písomná aukcia filatelistického materiálu □ ký

■ ORBIS PICTUS (Maďarsko) ■ 3-4/2002

Informačný bulletin sekcie zberateľov slovenských a českých známok uverejňuje 2. časť článku Dr. D. Soókyho o špecializovanom katalógu Československo 1918 - 1939, skrátenú verziu prednášky L. Filepa o začiatčnom období vydávania československých známok, spravodajstvo o českých a slovenských novinkách, emisné plány českých a slovenských známok na rok 2003, prehľad činnosti sekcie a ďalšie informácie □ vkn

■ Forschungs Berichte aus der Tschechoslowakei Philatelie ■ 134/2002

Bulletin informuje o príprave II.česko-nemeckej filatelistickej výstave OSTROPA 2003 JIHLAVA (24.-27.4.2003) a stretnutí členov ARGE v dňoch 15.-18.5.2003 v meste Tarp v Schleswig-Holstein. G. Wilhelms píše o papieroch československých známok vydaných v rokoch 1954-1985, F. Hochleitner a H.O.Pollak píše o obálkach na posielanie peňazí Rakúskou poštou v období monarchie, G.Giebel približuje listinu štátnosti od Přemyslovcov po vznik Českej republiky prostredníctvom poštových známok a jedna kapitola je venovaná materiálom z voľieb najlepšej čs. známky v rokoch 1963-1990 □ ký

NUMIZMATIKA FOLLIS

Mikuláš Tóth, Košice

Vás pozýva na návštevu.
Nájdete nás v centre mesta.

Nákup a predaj:

- mincí • bankoviek
- medailí • radov a
- významenarí • numizmatickej literatúry

Ponúkame:

výkup za hotové • diskrétné jednanie

NUMIZMATIKA - FOLLIS

Mikuláš Tóth, Hrnčiarová 7, 040 01 Košice
(priestory Východoslovenského múzea)

☎ 042155 / 62 27786

Otvorené:

Pondelok: 12.00 - 17.00 hod.,
Utorok - Piato: 10.00 - 17.00 hod.

FILATELIA ALBUM

**PREDÁVAME
A VYKUPUJEME
ZBIERKY ZNÁMOK, MINCÍ,
STARÝCH POHLADNÍC,
CELISTVOSTÍ
A OSTATNÝ FILATELISTICKÝ
MATERIÁL**

FILATELIA ALBUM

**Lazaretská 11
811 08 BRATISLAVA**

telefón / fax: + 421 - 2 - 5296 7411

**Ervín SMAŽÁK
Lotyšská 16
821 06 Bratislava
tel.: 02/45246 518**

Propagácia športových podujatí na poštových materiáloch (prílače, príležitostné poštové ☉ a strojové príležitostné ☉)

Sprostredkovateľská činnosť vo filatelii. Zásielková služba (novinky SR, ČR).

Ponúkam známky, FDC, celistvosti, katalógy a ostatné poštové materiály na tému Olympia a šport (celý svet).

Vykupujem kvalitný poštový materiál na tému Olympia a šport (celý svet).

Prijíam do komisionálneho predaja poštový materiál na tému Olympia a šport (celý svet).

Členovia SSOŠF pri Slovenskom olympijskom výbore majú **10% -nú zľavu** pri materiáloch firmy ERVO.

ALBUM ZIKA

**NEHLADAJTE MA DOMA,
NÁJDETE MA NA INTERNETE**

**www.albumik.sk
MZIKA@HOTMAIL.COM**

TEL/FAX.: 02 / 4342 9386

FIRMA ZBERATEĽ

**stále vykupuje
HODNOTNÉ ZBIERKY I JEDNOTLIVÉ KUSY
ZNÁMOK, MINCÍ A POHLADNÍC**

**Poradenská služba - Zásielková služba
Diskrétnosť zaručená - Platba v hotovosti**

**Predajňa:
831 02 Bratislava, Račianska 17
☎ 02 / 44 250 149**

**e- mail: zberatel @ nextra.sk
Otvorené pondelok až piatok
od 10.⁰⁰ do 18.⁰⁰ hod.**

GALÉRIA DERKA®

**Predajňa:
Žilinská 11, 811 05 Bratislava**

**vykupuje a predáva
hodnotné zbierky
aj jednotlivé kusy známok,
mincí a pohľadníc**

**tel.: 02 52621714
tel./fax: 02 52621715
http: // www.galeriaderka.sk**

Firma

**Námestie SNP č.37, ☎ 045 / 5320250-51
Predávame a vykupujeme materiál z oblasti
filatelie, numizmatiky, notafílie,
filokartie, telefónnych kariet**

**Zaroveň poskytujeme bezplatne poradenskú službu
a ohodnocovanie materiálu.**

**Pre členov Klubu Filatelie a abonentom časopisu
Zberateľ poskytujeme 5% zľavu**

SÚŤAŽ O KVET ZBERATEĽA

2

Vážení čitatelia, posledné (12.) vlaňajšie kolo súťaže malo päť otázok, a preto jeho vyhodnoteniu budeme musieť venovať viac miesta ako zvyčajne. Myslíme si však, že s výsledkami súťaže sa radi oboznámite - či už ako súťažiaci alebo nie. Ale budeme sa snažiť byť čo najstručnejší.

■ Vyhodnotenie (12.) kola:

Na 1. otázku, aký je ľudový názov vyobrazeného kvetu, sme dostali celkom 73 odpovedí, ktoré až na jeden prípad boli správne - vianočný kvet, vianočná ruža či hviezda. Z vašich listov sme sa o tomto kvete dozvedeli aj mnohé zaujímavosti (píšeme o nich samostatne).

Vyhodnotenie odpovedí na 2. otázku (ktorý článok sa v decembrovom čísle Zberateľa najviac páčil), určilo nasledovne poradie príspevkov: 1. miesto získal článok **V. K. Németha: Pohľad na oblohu leteckých jubileí** (16 hlasov), na 2. mieste skončil článok **S. Zrubca: Z vianočnej známkovej nádielky** (14 hlasov), na 3. mieste sa umiestnil článok **M. Slavkaya: Svet minerálov a ich zberateľia** (10 hlasov) a na 4. mieste sa umiestnili dva články (oba so 7 hlasmi) - **R. Rakovský: Zaujímavé použitie doplatných známok** a **A. Fiala: Pivovarské kovové známky spoločnosti „Bratia Stein“**. Ďalších sedem článkov získalo 1 - 5 bodov.

Odpovede na 3. súťažnú otázku stanovili úspešnosť súťažných otázok: Najviac hlasov získala otázka v Zberateľovi č. 10 (21), ktorého autorom bol pán D. Matulík, druhé miesto získala otázka v čísle 5 (17) a tretie miesto otázka v čísle 9 (14). V „strede poľa“ sa umiestnili otázky v čísle 3, 7, 8 a 11. Najmenej hlasov získala otázka v čísle 4 (iba tri). Šiesti súťažiaci odpovedali, že sa im páčili všetky súťažné otázky. Ako vidíme, s najväčším úspechom sa stretávali zaujímavé a náročné otázky.

Na 4. súťažnú otázku sme dostali odpovede, z ktorých sme mohli stanoviť poradie najobľúbenejších autorov v roku 2002. Ak odrátame troch, ktorí použili odpoveď „všetci“ alebo takmer štvrtinu súťažiacich, ktorí na záver odpovedí pridávali „a ďalší“, za najobľúbenejších autorov bolo nominovaných 27 autorov. Z ich najviac

hlasov získali: 1. A. Urmínsky (22 hlasov), 2. M. Gerec (20), 3. E. Minarovičová (17), 4. E. Lechnerová (16), 5.-6. O. Földes a S. Zrubec (8), 7.-8. M. Bachratý, P. Malik (7), 9.-12. D. Evinic, M. Jobek, V. K. Németh a M. Zika (6).

Poradie nasledovnejších rubrik stanovili odpovede na 5. otázku: Najviac hlasov získala rubrika **Okienko špecialistu**, ktorú vedie M. Gerec (26 hlasov), na 2. mieste sa umiestnila redakčná rubrika o novinkách slovenských známok a celín (23), na 3. mieste sa umiestnili informácie o príležitostných pečiatkach a numizmatických novinkách (po 15 hlasov), za nimi nasledujú príspevky z oblasti poštovej histórie a rubrika Firma Zberateľ ponúka (po 14 hlasov) a stred „hlasovacieho poľa“ po 9 hlasov získali články z rubriky Novinky susedov, Pohľady do sveta a náš redakčný úvodník. Rozptýľ záujmu bol veľmi široký a nechýbali medzi nimi aj také „prozaické“ rubriky ako sú inzeráty, burzy, správy a oznámenia, emisné plány a pod. Šiesti súťažiaci reprezentovali skupinu, ktorá číta všetko (od A po Z).

Zo 73 súťažiacich 250-korunová nákupná poukážka bola vyžrebovaná pre **Stanislava Adamova** zo Žarnovice. Prémii - analogovú pohľadnicu s prvou slovenskou poštovou známkou získavajú: **Dr. Štefan Burčo** z Rožňavy, **Ing. František Barčák** z Trenčína, **RNDr. Dalma Gyepesová** z Bratislavy, **Ján Maxím** zo Senice, **Igor Novohradský** z Považskej Bystrice, **Mária Ondrišáková** z Novej Dubnice, **Kamil Orosi** zo Žiaru nad Hronom, **Ing. Anton Puvák** z Tvrdošína, **Ing. Jozef Sedlák** z Košíc, **Ing. Ľubomír Vajčovec** z Lubotic. Malý prehľad o počte účastníkov súťaže: Viani sa súťaže zúčastnilo 138 čitateľov, z nich sa všetkých dvanástich kôl zúčastnilo 15 čitateľov, jedenást kôl 9 čitateľov a desiatich kôl 7 čitateľov. Z nich (31) sme vyžrebovali troch víťazov mimoriadnych prémie - poukazov na nákup tovaru v predajni Zberateľ. Poukaz na nákup v hodnote 500 Sk vyhrala **Emília Španková** z Liptovského Mikuláša a poukaz na nákup v hodnote 250 vyhral **Daniel Čizmár** z Trebišova a **Roman Ferienc** z Liptovského Mikuláša. Výhercom srdečne blahoželáme!

VYSOKÉ TATRY • SLOVENSKO

■ 2. - februárové kolo súťaže o kvet Zberateľa

Prvá súťažná otázka: Na prvej strane obálky vidíme vyobrazenú jednu zo známok, ktoré sú medzi filatelistami známe pod názvom Havajské misionárske. Dostali tento názov preto, že

- a) boli vydané misionármi na ostrove Havaj,
- b) ich vytlačenie miestna pošta objedнала u misionárov,
- c) sa väčšina známok zachovala na korešpondencii misionárov?

Druhá súťažná otázka: Svätý Otec Ján Pavol II. pri návšteve Slovenska pocítil svojou návštevou aj Vysoké Tatry. Najvýznamnejšia osobnosť 20. a 21. storočia chvíle oddychu strávil v horskom hoteli vo Veľickej doline nad Veľkým plesom, ako to môžeme vidieť aj na fotografií. Súťažné otázky, ktoré pripravila Marta Pazderáková z Michaloviec, znejú takto:

- a) kedy navštívil pápež Ján Pavol II. Vysoké Tatry?
b) hosťom ktorého horského hotelu bol pápež Ján Pavol II. a v akej nadmorskej výške tento hotel leží?

Tretia súťažná otázka: 2. Napíšte názvy troch článkov a ich autorov, ktoré sa vám v tomto (2.) čísle Zberateľa najviac páčili.

Vaše odpovede s poznámkou „Súťaž“ očakávame do **3. marca 2003**. Vopred za ne ďakujeme a tešíme sa na ďalšiu spoluprácu. Vaša redakcia.

AKÝ BUDE KVET ZBERATEĽOV?

V novembrom kole súťaže o kvet Zberateľa sme to trošičku prehrali, keď sme napísali, že otázka bude veľmi ľahká. Veď „stačilo iba napísať názov kvetu“, ktorý by podľa mienky súťažiacieho najlepšie symbolizoval zberateľstvo. Veď hej, ale ktorý vybrať, keď je okolo nás toľko krásnych a zaujímavých kvetov? O tom, že to nie je jednoduché, sme sa presvedčili aj z vašich súťažných odpovedí, ktoré vytvorili veľmi pestrý a rozmanitý záhon kvetov. Požývame vás, aby ste sa jej krásou pokochali spolu s nami.

Najviac odpovedí sme dostali s návrhom, aby symbolom zberateľstva sa stala ruža (7). „Ruža je kráľovnou kvetín a svojím nepreberným množstvom odrôd najlepšie môže vyjadriť aj rozmanitosť zberateľských záujmov“ - napísal J. Šolava z Nitrianskeho Pravna. Za tento kvet sa prihovára aj J. Pokorný z Bobot: „Mala by to byť ruža. Každý koníček je krásny, no vinou štátu, pošty a špekulantov má aj svoje trne“. Ďalší súťažiaci (4) navrhovali šípovú ružu spolu s jej plodom, leskločervou, „šípku“. RNDr. D. Gyepesová, CSc. z Bratislavy k svojmu návrhu napísala: „Šípová ruža je veľmi premenlivý druh, tak ako je veľká variabilita v zberateľstve. Nie je chráneným kvetom, je dostupná každému. Svojou krásou prináša radosť, ktorú možno prirovnať k potešeniu z pohľadu na získaný zberateľský materiál. Jej plod je cenný pre telesné zdravie, zbierka známok, mincí, pohľadníc atď. prináša duševnú pohodu“.

Iní súťažiaci navrhli kvet orchidey (5), M. Uhrčík navrhol „orchideu“ našich hôr, prekrásny chránený kvet - čirvičník papučka. „Na svojich potulkách prírodou obdivujem tento výnimočný kvet s nádherným tvarom. Tak aj zberateľ považuje svoju zbierku za klenot ...“ Tento kvet navrhuje za symbol zberateľov aj Dr. Štefan Burčo z Rožňavy, ktorý nám poslal už aj nakreslené logo (na obr.).

Za symbol zberateľstva boli však navrhnuté aj skromnejšie kvety. Napríklad púpava lekárska (4), ktorá „je veľmi odolná a ťažko sa ničí“ (M. Šibí, Martin). „Je to húževnatý kvet, ktorý sa uchytí na hocakom mieste a hocakej pôde“ - napísal D. Čižmár z Trebišova a pokračoval: „Jeho

drobné páperové semenka sa rozšievajú ďaleko od materskej rastliny a vyklíčia z nich desiatky nových rastlínok s peknými žltými kvetmi. Aj zberatelia by mali byť takými rastlinkami a rozširovať zberateľskú obec...“ Svoj návrh K. Orosi zo Žiaru n/Hronom doložil želaním: „Aby bolo toľko úspešných prírastkov do zbierky, ako semienok v púpave“.

Početne silne bol zastúpený aj kvet lipy (6), ale hlas - dva dostala aj sirôtka záhradná, materinská duška, nezábudka, konvalinka, orgován, tulipán, či štvorlístok - datelinky s jej nenápadným bielym kvetom. Za posledne menovaný kvet ako symbol zberateľstva sa prihovára aj J. Pravotík zo Zlatna: „Datelina evokuje čosi nenápadné v hojnom množstve, ale veľmi pekné a doplnené štvorlístkom, pridáva šťastie. Podľa mňa to presne vystihuje akékoľvek zberateľstvo“. Po troch hlasoch dostala sedmokráska („Čo lupeň, to prírastok do zbierky“ - E. Španková, L. Mikuláš) a čakanka („Stále čakám na lepší materiál“ - M. Bukovčák, Bratislava). Za čakanku sa prihovára M. Ondrišáková z Novej Dubnice týmito slovami: „Je to kvet pekný, vie sa brániť pred vplyvom dnešného nepriaznivého životného prostredia a je aj užitočný. Čakanka je liečivka, vyrába sa z nej aj cigorka - káva chudobných. O čakanke viem aj peknú báseň, ktorá začína takto: Keď modré z neba zďasali, a mladost mala mena, čakalo dievča pri ceste čakanka opustená... (Karol Strmeň)“.

Kvet plesnivca - pre ich vzácnosť navrhli ich traja súťažiaci. Kvet Kosatca sibírskeho odporúča J. Kordiak zo Sniny: „Ide o vzácný kvet, ktorý rastie na Sibíri ale aj na niektorých lokalitách Slovenska“. Horec žltý navrhuje J. Šebesta z Popradu: „Je to trváca bylina dosahujúca vek až 60 rokov, vyžaduje dostatok svetla a vody, a čím je staršia, tým je osožnejšia“. Za symbol zberateľstva navrhuje RNDr. M. Slavkay, PhD., Horec Clusiov (na obr.): „Aby ste našli túto rastlinu musíte podstúpiť náročný výstup na miesta, kde rastie. Keď ju konečne nájdete, môžete ju ťuďovať, kochať sa v jej kráske, nesmiete ju však odtrhnúť či odnieť ... Podobne zberateľ si môže na výstave alebo v múzeu pozrieť aj tie najvzácnejšie exponáty, do svojej zbierky ich však väčšinou nemôže dostať, lebo slúžia ako vzácny historický materiál na študijné účely. Myslím, že zmysel zberateľstva je *Zbierať ale ochraňovať*“.

Zaujímavý návrh poslal J. Maxim zo Senice n/Myjavou - Peniažtek roľný. „Názov dostal podľa plochých okruhlých plodov, ktoré skutočne pripomínajú drobnú mincu“.

Nezabudli sme ešte na niečo? Ale hej, je tu ešte strelčica, podobel liečivý, strachá nožka tatranská. Je tu však aj kresba od Š. Piška z Detvy, ktorý k nej napísal: „Symbolom zberateľstva by mala byť včela, ktorú som vždy obdivoval pre jej pracovitost pri zbere pelu. Páčilo sa mi jej poletovanie z kvetu na kvet a bzučet v korune rozkvitnutej lipy. Včela zberá a tvorí, tak ako každý zberateľ, no má, žiaľ, aj príživníkov - trúdok, ktorí využívajú (pokiaľ im to včely dovolia) výsledky ich usilovnej práce“. Podľa mienky M. Pazderákovskej zberateľstvo by najlepšie vystihoval kvet Plamienka rovního. Z jej rozsiahleho listu vyberáme: „Rozvetvené

biele kvety plamienka symbolizujú pre mňa mnohoročnosť zberateľstva, ale aj súdržnosť, ktorá sa akosi vytráca. Rovná vzpriamená os kvetu prebúdzá predstavu priamosti, čestnosti a nie kriváctva v zberateľstve. Zbierame nielen pre peniaze, ale aj pre potešenie, zachovanie kultúry národa, aj pre budúce generácie. Je kvetom trvácym. Diskusie o ďalšom smerovaní filatelie nech budú viacerým negatívistickým, to dobré, čo zberateľstvo prináša pre jednotlivca, prevýši komerciu. Kvet dorastá do výšky 50 až 120 cm, čo môže charakterizovať aj rast zberateľa od jeho prvotín až po celonárodnú, európsku, ba aj svetovú úroveň ...“

Na záver sme si nechali odpovede, ktoré odporúčajú za symbol kyticu (polných alebo iných) kvetov. Podľa predstáv P. Rusnačka „mala by byť uvitá z kvetov, ktoré by symbolizovali jednotlivé oblasti zberateľstva, pretože aj zberateľstvo sa skladá z viacerých odvetví a každé má svoje čaro, vôňu a farbu“.

Takto približne vyzerá náš imaginárny kvetinový záhon vysadený zo súťažných odpovedí. Presnejšie povedané, len z časti odpovedí a pre úsporu miesta väčšinou uvedených len v stručnej podobe. Veľmi si ich vážime a sme povďační súťažiacim, ktorí prekročili rámec bežnej súťaže, pretože sa nám zdajú tieto odpovede ako úprimné vyznania sa zo svojej ušľachtilej záľuby - lásky k zberateľstvu, jej krás a hľadania jej zmyslu vo svojom živote i v širšom spoločenskom kontexte. Nechajme doziet pôsobenie predložených návrhov, aby sme s nimi mohli uvažlivo naložiť a pre rozvoj zberateľstva čo najlepšie využiť. Vaše ďalšie podnetné návrhy budú vítané. Redakcia.

Vianočná ruža, hviezda, kvet...

Na decembrovú súťažnú otázku sme dostali veľmi širokú paletu odpovedí. Už v pomenovaní kvetu boli rozdiely: Niektoré ho nazvali ako Vianočná hviezda (Euphoria pulcherrima - prýstec najkrajší), iný ako Čemerica purpurová (helleborus viridia) a ďalší zase inak. Zrejme z reprodukcie malej známky nemožno vždy jednoznačne určiť druh kvetu. Bude to asi tak, ako napísala pani Pazderáková: „Súťažila celá rodina - každý videl na obálke iný kvet...“ Z ďalších odpovedí citujeme:

„**Vianočná ruža** (Helleborus niger, fam. Ranunculaceae) je stále zelená rastlina, ktorá má rada tmú, preto ju počas pestovania väčšinu dňa držia v tme. Jej purpurové, červené ale aj biele kvety rozkvitnú počas zimných mesiacov, teda počas Vianoc, kedy zdobia mnohé príbytky ľudí, často i kancelárie, obchody a pod. Neviem to iste, ale možno preto ľudia pomenovali kvet **vianočná ruža**, ale aj **vianočná hviezda** či **vianočný kvet**, a to nielen u nás, ale aj vo viacerých krajinách (napríklad v Longmansovom lexikóne je pod heslom Christmas rose). Vysušené korene jedného z druhov tejto rastliny sa využíva na liečenie duševných chorôb“ (M. Slavay, Bratislava).

„Otázka, na pohľad ľahká, skrýva niekoľko nejasností. Kvet (rastlina) sa v hovorovej reči nazýva Vianočná hviezda, ale niekedy aj Vianočná ruža. V iných krajinách sa však ľudovo zväčša nazýva Kvet Svätej noci. Čo sa týka vzniku názvu poznám dve verzie (možno je ich aj viac), obidve sa viažu na Mexiko, odkiaľ rastlina pochádza.

Prvá verzia hovorí o nešťastne zalúbenej aztéckej kráľovnej, ktorej puklo srdce, keď zistila, že ju zradil jej milý. Kvapky krvi, ktoré vytryskli z jej srdca, sfarbili kvety do červena. Druhá verzia hovorí o chudobnej mexickej dievčine Pepite, ktorá nemala dar, ktorý by priniesla do kaplnky k jasličkám. Odrhla voľne rastúcu „burinu“, ktorá sa po položení k jasličkám sfarbila krásne do červena (keďže bola darovaná z lásky), a pretože to bolo v čase Vianoc (Svätá noc), tak rastlina dostala názov Kvet Svätej noci, z čoho asi neskôr vznikol aj slovenský názov Vianočná hviezda / ruža.

Ešte poznamenávam, že v USA dokonca kongres prijal zákon, ktorým vyhlásili 12. december (deň úmrtia J.R. Poinsetta, diplomata, ktorý prvý priniesol mexickú rastlinu do USA a po ktorom je rastlina odborné pomenovaná Poinsettia pulcherrima) za Národný deň Poinsettie. Údajne preto, aby sa ľudia v tento deň tešili z krásy tejto rastliny (alebo preto, aby obchodníci s kvetmi mali v tento deň vyššie tržby?“) (D. Matulík, Pešťany).

Podobný odpoveď nám napísala aj pani D. Gyepesová z Bratislavy: „Vianočnú hviezdu objavil v Amerike francúzsky diplomat Poinsett v roku 1799. Poslal ju do botanických záhrad v Anglicku, kde ju doteraz nazývajú jeho menom, tzn. poinsettia... Vo Francúzsku vianočnú hviezdu nazývajú Hviezdou lásky... Rozkvitnutá hviezda v črepníku ohlasuje blížiacu sa Vianoce, symbolizuje kométo, ktorá sprevádzala narodenie Ježiša Krista.“ (R)

Výlet priateľov kvetov Zberateľa

Po celý rok 2002 sme o kvetoch písali, čítali a súťažili, a súdiaci podľa vašich listov, mnoho zaujímavého sme sa o nich aj dozvedeli. Čo poviete na to, že by sme urobili peknú bodku za našou súťažou priateľským stretnutím a malým výletom do prírody? Navrhujeme ho uskutočniť 15. marca 2003 naučným chodníkom z Devinskej Novej Vsi do starobylého Devína. I keď sa ho prakticky budú môcť zúčastniť len čitatelia z Bratislavy a blízkeho okolia, skúsiť to môžeme.

Pôjdeme chodníkom dlhým okolo 5 km s miernym stúpaním a klesaním. Stretneme sa v Devinskej Novej Vsi, na zastávke MHD pred kostolom o 10.00 hod. (autobus chodí od autobusovej stanice Mlynské Nivy a stojí aj pod Hlavnou železničnou stanicou) a pôjdeme smerom na Devín cez Sandberg. Ak nám počasie bude žičiť (treba mať primeraný odev a obuv), účastníci sa budú môcť pokochať nielen výzornou kvetenou, ale aj krásnym výhľadom na Devinský hrad a sútok Moravy s Dunajom. Skúsíte prekonať svoju pohodlnosť a potešíte svoje telo i dušu pekným výletom?

MÁTE SLOVO

OHLASY · NÁZORY · POZNÁMKY

Kružok s elektronickou poštou

Jeden z nemnohých krúžkov mladých filatelistov, ktorý v Bratislave aktívne pracuje, je KMF 094 Znak, ktorý pracuje pri Klube filatelistov 51-45. Vedúci KMF Maroš Szalay záverom roka 2002, podobne ako predchádzajúce roky, vypracoval súbornú informáciu o činnosti krúžku, v ktorej vyslovil aj poďakovanie za pomoc a spoluprácu všetkým, ktorí činnosť krúžku v uplynulom období pod-

porili - medzi generálnych sponzorov patrí aj firma Zberateľ. Krúžok sa stretáva v novom termíne - každý piatok o 14.30 hod. v Základnej škole na Hálavej ulici č.16, ktorá mladým filatelistom bezplatne poskytuje priestory na svoje schôdzky. Aktuálny program krúžku uverejňujú v informačnom mesačníku KAM v Bratislave. S krúžkom sa môžete skontaktovať aj prostredníctvom elektronickej pošty na adrese: **klub_filatelistov_znak@hotmail.com**

Kde bolo, tam bolo

Nebolo to ani „za horami, za dolinami“, ani v krajine, kde sa „piesok lial a voda sypala“, ale bolo to u nás na Slovensku, kde niekto dôverlivým filatelistom nasypal piesok medzi oči. O čo vlastne ide? V lete minulého roka bola v Bratislave Medzinárodná výstava poštových známok SLOVENSKO 2002, na ktorej sa okrem iného medzi „púťovými“ atrakciami objavil aj stánok, v ktorom sa ponúkalo zhotovenie personifikovanej (?) alebo personálnej (??) poštovej známky. Na tento účel bol vydaný upravený priehradkový list, obsahujúci 12 známok a 12 kupónov. Priehradkové listy boli vo dvoch verziách, a to s kupónmi s natičeným logom výstavy a s nepotlačeným kupónom, čistým kupónom bez loga, ktorý bol určený na zhotovenie dotlaču portrétu zákazníka alebo ním dodanej predlohy. Vydanie priehradkových listov sprevádzalo výslovné upozornenie, že tlačový list, prípadne známky s nepotlačenými kupónmi nebudú vo voľnom predaji. Zatiaľ je to v poriadku, veď nepotlačený kupón mal slúžiť na iný účel.

Šok, pri ktorom ma obchádzal infarkt z oboch strán nastal, keď som si prečítal „ponuku špeciál“ istej bratislavskej firmy, v ktorej som sa dočítal, že „... v dnešnej ponuke Vám túto známku (rozumie, ide o známku „Blahoželenie“ vo zvláštnej úprave priehradkového listu) ponúkame s nepotlačeným kupónom...“ pričom nasleduje poznámka, že na aukcii istej brnenskej aukčnej firmy sa táto známka ponúka za vyvolávaciu cenu 1500 Kč.

A tu sme pri jadre problému, na ktorého riešení je potrebné ozrejmiť si niekoľko skutočností:

- ako sa dostali priehradkové listy s nepotlačeným kupónom do rúk obchodníkov so známkami,
- ako je zo strany vydavateľa slovenských poštových známok zabezpečená kontrola v tlačiarňach a pri expedícii známok,
- čo sa urobí pre to, aby sa podobný prípad neopakoval?

Keď zvažíme, že predajná cena jednej známky s kupónom je 6 korún a ponúkaná s „nepotlačeným“ kupónom je za 1000 až 1500 korún, vychádza nám „nepatrný“, asi dvostonásobný zisk! (?)

Ak si chceme udržať dôveru filatelistov, verných odberateľov noviniek slovenských známok, či už od Technickej ústrednej pošty - Poštovej filatelistickej služby priamo, alebo cez novinkovú službu Zväzu slovenských filatelistov, je len jedna možnosť: Vypísať subskripciu (i keď oneskorenú) na priehradkové listy pre kluby filatelistov (mám na mysli PL s nepotlačenými kupónmi) a tieto dodať za nominálnu hodnotu. Subskripcia je totiž tiež jednou z foriem obmedzenia voľného predaja. Bude vypočítuť hlas volajúceho v džungli obchodnej špekulácie? **□ Štefan J. Plisko**

Zberatelia píšu o Zberateľovi

V každom čísle sú články, ktoré zaujmú podľa zásady Magistra viva. Zberateľ má peknú úpravu a dobrú úroveň, prečítam všetko... Len tak ďalej, aby som bol hrdý na náš časopis **□ Jozef Solava**, Nitrianske Pravno

Každé číslo Zberateľa prečítam od A po Z. Vrátna úvodníkov, ktoré sú veľmi dobré, niektoré vynikajúce. K článkom a informáciám, ktoré sú blízke mojim záujmom sa vrácam **□ D. Gyepesová**, Bratislava

Srdečne pozdravujem so želaním veľa úspechov časopisu Zberateľ 2003. P.S. Podľa možnosti uverejňujte, prosím, aj dátum vydania poštových lístkov a celinových obálok **□ Jozef Vrábel**, Prešov

Veľmi mi chýbajú články Jozefa Jelenčiča! **□ Igor Novohradský**, Považská Bystrica

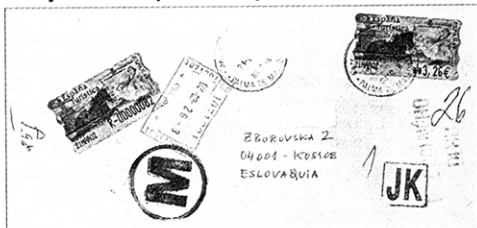
Celý časopis je veľmi zaujímavý. V každom čísle najviac sledujem rubriku „Firma Zberateľ ponúka“, kde mám možnosť získať veľmi zaujímavé materiály **□ Milan Uhrčík**, Dolný Kubín

Nebolo by možné k článkom niektorých pravidelných prispievateľov uverejniť malé informácie o autorovi tzv. curriculum vitae, kde autor pracuje, aké má záľuby, čím sa zaoberá, prípadne vek a pod.? **□ Jozef Turček**, Partizánske

Náučných a krásnych článkov bolo v roku 2002 uverejnených veľa. Krásne úvody, ponuky, inzercie no a odborné články erudovaných autorov, ktorých, aby som na niekoho nezabudol a neurazil, nebudem menovať **□ Rudolf Hutta**, Šajdíkove Humence

Chcem vysloviť obrovskú pochvalu časopisu Zberateľ č. 1/2003, pretože tak veľa pútavých článkov a celkovo skĺbiť obsah sa Vám ešte doteraz asi nepodarilo! Len tak ďalej! **□ Igor Štoffa**, Hliník nad Hronom

Zaujímavosť španielskej automatovej známky

Automatové známky (AZ) sú pomerne vďačným námietom pre zberateľov, aj keď ich vydávanie nemá ešte takú dlhú tradíciu ako ostatné druhy známok. Zatiaľ ich filatelistická obec radí medzi menej populárne známky, niekde pre strohosť známkového obrazu alebo preto, že sa ako „samolepkové“ ťažko snímajú z listových zásielok. Avšak ich vydania poskytujú nielen možnosti špecializácie (napríklad slovenské AZ s rozdielnym druhom tlače, odlišným typom papiera alebo odchyľkami v obraze), ale aj pre tematické využitie množstvom zobrazených námiet. Veľmi často sa mení obraz AZ v Španielsku, ktoré sú venované jednotlivým odborom ľudskej činnosti alebo propagácii krajiny, ako vidíme na ukážke zameranej na turistiku. Filatelisticko zaujímavosťou je na nej dvojnásobné použitie AZ: Prvý raz vo funkcii výplatnej známky a druhý raz ako rekomandačnej nálepky s vytlačeným podacím číslom. Podobnú celistvosť s uvedenými známami teda môže filatelistu využiť nielen v exponáte, napríklad na námet Kôň, ale aj z hľadiska zaujímavého použitia AZ v poštovej prevádzke **□ J. M.**

Podmienky inzerovania: Cena za jeden riadok v rubrike INZERCIA je 20 Sk. Za inzerát zvýraznený rámčekom účtujeme príplatok 35 Sk. Na trikrát opakovaný inzerát poskytujeme 30%-nú zľavu. Abonent čiasopisu majú v každom čísle prvých 5 riadkov inzerát zdarma. Úhradu inzerátu, resp. potvrdenku o úhrade treba zaslať na adresu redakcie najneskôr so znením inzerátu. Inzeráty prosíme písať na stroji (počítači) alebo čitateľne paličkovým písmom. Uverejnené sú v najbližšom čísle časopisu v došlom poradí. Komerčné inzeráty resp. reklamy vrátane ich grafickej úpravy účtujeme na základe osobitného sadzovníka, ktorý na požiadanie zašleme, alebo dohodou.

■ **PREDÁM ★★ ZNÁMKY ČSR I** za katalógový (Popis) cenu: Pof.1-26, č.6, 9 a 13 overené (11000 Sk), 1-26 bez 6, 9 a 13 (1500), 58A KN - blok 18 známok a dvoch nepotlačných kupónov (1700), 117 over. (3500), 140-142 (450), 143 dvojité tlač, over. (1000), 145 dvojité tlač, over.(1000), 146N dvojité tlač, over. (1000), 151-161 (500). Komplet úzke protichodné dvojice 144 TBA-157 TBA (2900), 164-169 (700), 170-172 (75), L1, L2 II. typ, L3, over. (4100), L1A, L2A II. typ, L3B, over. (3600), L4-L6 (600), L7-L15 (190), SO 24-25, over. (3600), SO 24, over. (1800) a SO 25N, over. (10000). Predám ★ ČSR I č.180-182 (1300), ☉ 180-182 (1200) a ☉ 183-186 (650). Dr.B.SYNEK, Wolkrova 9, 851 01 Bratislava, ☎ 0905 248 438. Z 153

■ **PREDÁM ČECHY a MORAVA č.Pr1A** ★★ Terezínsku pripúšťaciu známku, over. Karáskom, za katalógovú cenu 7000 Sk. B.SYNEK, Wolkrova 9, 851 01 Bratislava, ☎ 0905 248 438. Z 154

■ **PREDÁM POD KATALÓGOVÚ CENU** ★★ známky Slovenska 1939-45 a po roku 1993: Komplet pretlačovú sériu č.2-22 (9900 Sk) a jednotlivé kusy: č.1 (650), 2 (30), 2 B (100), 5 (140), 5 B (490), 11 (290), 11B (1000), 19a

(1000), 19b (1700), 20 (500), 21 (650), 23A-24A B (35), 23A-24A B s dosk. značkami (80), 25A-32A + N27 a N28 (45), detto B (160), 27C (3200), 30xA rohový B bez dosk.značky (170), 32 YD B (20), 34-37 (40), detto B (140), H 119 (570), 125S, 4 zn. (470), NV 1-NV 9 (190), NV 14x (220), detto B (800), NV 21x (70), detto B (250), D1y-12y (2300), D 1Y-11Y (380) a Slovensko 1993 č.2 bez červenej a modrej farby a s posunom zúbkovania (1400) a č.3 bez hodnotového údajja (3450). Pravosť drahších známok je overená znalcom. Dr.Bohumil SYNEK, Wolkrova 9, 851 01 Bratislava, ☎ 0905 248 438. Z 155

■ **KÚPIM ★★ ČSR CDV 45/4, 48/3, 60/4, 60/5, 91/5, 130/15;** Vánoční CPH 40/4. Ing. PISZTON Otto, B. Nemcovej 2, 940 75 Nové Zámky. Z 156

■ **PREDÁM POŠTOVÉ ZNÁMKY** a zbierku mincí Rumunska, ďalej kolký a pečatidlá. B.SARFI, ul.Lukáča 11, 936 01 Šahy, ☎ 036 741 2425. Z 157

■ **KÚPIM BALÍČKY VÝPLATNÝCH ZNÁMOK** vysokých hodnôt 20, 30, 40 a 50 Sk - nové vydania. R.KOPAJ, SNP 46, 940 01 Nové Zámky, ☎ večer 035 642 1416. Z 158

■ **KÚPIM POHLADNICE MESTA NOVÉ ZÁMKY** z rokov 1898-1920. Aj zbierku. R.KOPAJ, SNP 46, 940 01 Nové Zámky, ☎ večer 035 642 1416. Z 159

■ **PREDÁM SKART:** Švajčiarska, malý formát 100% 1 kg (900 Sk), Anglicko 1 kg (800), veľký formát 100% dovoz z Dánska - Švédsko 1 kg zabombovaný (3000), Fínsko 1 kg zabomb.(3000), Dánsko 1 kg zabomb.(3000), Island 100g (1600), Kanada 1 kg (3500). Ručím za kvalitu. Róbert KOPAJ, SNP 46, 940 01 Nové Zámky, ☎ večer 035 642 1416. Z 160

■ **KÚPIM STARÉ MINCE,** vojenské, štátne, hasičské a iné vyznamenania, rády, odznaky. ☎ 0907/910755, 051/457 2886 večer. Z 161

■ **ZBIERAM SPRIEVODNÉ PAPIERKY** od Kinder vajčiek a iných produktov (súšienky, obľátky, lízatka, Happy Meal, bombóny a iné) s detským prevape-ním. Neustále hľadám partnerov na sberateľské výmeny. Podrobnosti na

www.svei.de/kiva alebo priamo meilom: kontakt@svei.de. Z 162

■ **PONUKAM ALBUMOVÉ LISTY** na FDC, pohľadnice, kalendárik, negatívy, diapozitívy, vizitky, TK, cestovné lístky, R-nálepky a iný zberateľský materiál. Za knihy a romány do roku 1948, foto hercov, filmové a hudobné časopisy 1950.1980, telefónne karty celý svet. Jaroslav MÜLLER, pp 83, 920 01 Hlohovec. Z 163

■ **PREDÁM ZBIERKY ZNÁMOK ★★** Slov., Českej rep. a iné. Zn. ☉ DDR a Poľska. Rozpúšťam zbierky. J.LÖRINC, ČIK, SNP 22, 969 01 B.Štiavnica, ☎ 0905 105 632. Z 164

■ **KÚPIM MINCE PREDVEDENIA PROOF** ČSSR + SR + mince F.J.1 a bankový R-U a ČSR. ☎ 0903 900 923. Z 165

■ **VYMENÍM ☉ zn. BUNDESREPUBLIK** čísla: MICHEL za TK Slovenska - dohoda. Ivan ROVDENSKÝ, poste restante, 062 01 Starý Smokovec. Z 166

■ **PREDÁM ★★ ZNÁMKY, H, TL a ZZ ČR 1993-99.** I.LUŽAK, Púpavová 2, 841 04 Bratislava 43, ☎ 02 / 654 25 054.Z 167

■ **KÚPIM ☉, (★), ★, ★★ NOVINOVÉ** známky ČSR I., B.u.M., SŠt. - väčšie celky, bloky, pásky, archy na študijné účely. ☎ 0907 / 162 098 - volajte večer.Z 168

■ **KLUB FILATELISTOV 54-01 a ZDRUŽENIE KLUBOV FILATELISTOV KOŠICE PRÍJME A ZAŠLE VÝBERY DO KOLOVANIA.** Informácie na adrese správcu kolovania: Teodor MAGDA, Zborovská 2, 040 01 Košice. Z 169

■ **PREDÁM ★★ SŠ:** Kompletná zbierka, vrátane H, spojok (17000), 2-22 pretlačé (11.300), D 1-12y (2450), NV 10x (600), nové pérové dosky Schaubek (700), karisblokové dosky Schaubek s púzdrom (1300). Michal ZIKA, Sečovská 8, 821 02 Bratislava, ☎ 0903-942 017. Z 170

■ **KÚPIM POUŽITÝ KATALÓG** zn. iba Poľska. Najlepšie donesený z Poľska. Anton VASIL, 094 22 Nižný Hrušov 73.

e-mail, najrýchlejšia cesta na podanie inzerátov

Príspevok do diskusie na tému spoločných vydaní (4)

D.Soóky (Zberateľ 9/2002) analyzuje (ne)využitie príležitosti na spoločné vydanie poštových známok Slovenska a Maďarska v období 1993-2002. Pretože jeho jasný príspevok si záujemca môže ľahko prečítať, upozorním iba na niektoré chýbajúce fakty a pokúsim sa pozrieť na problém z iného uhla, z pohľadu Slovenska. Dovolím si na tomto mieste zdôrazniť, že myšlienku spoločného vy-

dania známky považujem za pozitívnu. Nepodporujem myšlienku jednotného grafického riešenia známky (háčeka), ale principiálne ju nezavrhujem. Domnievam sa, že reálne riešenie by ukázala prax, ale rozdiel by bol v technike tlače slovenskej a maďarskej poštovej ceny. Slovenská známka, bez ohľadu na autora grafickej úpravy, bude tlačena technikou ocelotlače (OTp), prípadne ocelotlače a hlbkotlače (OT+HT). Maďarské známky sa tlačia viacfarebnou hlbkotlačou.

Ktoré námety, spomínané v štúdií D.Soókyho, mali reálne predpoklady na spoločné vydanie? Podľa môjho ná-

zoru skutočne prvá veľká a reálna šanca bola sústava jaskýň Aggtelek - Domic, zapísaná do zoznamu Svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO. Druhá príležitosť bola osobnosť polyhistora Mateja Bela-Funtika a jeho slávne dielo *Notitia Hungariae Novae*, ale súčasne pripomínam, že Slovensko vydalo v roku 1999 poštových známku Matej Bel v emisnom rade Osobnosti. Súhlasím s názorom D. Soókyho, že v spomenutom roku sa objavil ďalší vynikajúci námet na spoločné vydanie: osobnosť Gábor Barossa, rodáka zo slovenskej obce Pružina, ktorý sa významne zaslúžil ako uhorský minister o vybudovanie kľúčových železníc na území Slovenska na začiatku poslednej tretiny 19. storočia, čím významne pomohol hospodárskemu rozvoju krajiny. Ani 250. výročie Poštového práva Márie Terézie nebolo využité na spoločné rakúsko-slovensko-maďarské vydanie, ale Slovenská pošta situáciu brilantne zvládla vydaním vynikajúcej známky, ktorá získala Grand Prix WIPA 2000 ako najkrajšia známka sveta. Vysoká šanca na spoločné vydanie bola v roku 2001 pri príležitosti obnovy mosta Márie Valérie. Na rozdiel od D. Soókyho sa nedomnievam, že realizovaný maďarský grafický návrh známky bol prijateľným návrhom aj pre slovenskú stranu. Osobne známku považujem za ideovo a graficky nevyváženú. Dovolím si upozorniť na dosiaľ najväčšiu nevyužitú šancu na úspešné spoločné slovensko-maďarské vydanie známky, ktorou bol hárdček Alexander Rudnay. Katedrála, symbol Ostrihomu a sídlo uhorského, neskôr maďarského primasa, bola budovaná s podporou najvyššieho cirkevného hodnostára, ktorý sa hrdo hlásil za Slováka a vždy konal v záujme krajiny. Ak sa vrátíme k problému námetu známky na spoločné vydanie, upozorním na iné nevyužitú príležitosti, ktorými bola emisia (1997) Technické pamiatky: budova stanice konskej železnice v Bratislave, najstaršej železničnej stanice v bývalom Uhorsku, resp. lietadlo A.Kvasza, priekopníka letectva v Uhorsku. V emisii technické pamiatky si viem predstaviť na známke objekt starej vojenskej pevnosti v Komárne, ktorá je výnimočným príkladom fortifikačného umenia 17. a 18. storočia v strednej Európe. Zaujímavým námetom na spoločné vydanie môže byť téma vzácného vodného vtáctva alebo rybnárstva na Dunaji, prípadne Tise alebo Iplu. Osobnosti kultúrneho života Slovákov a Maďarov, vzdelanosť a univerzity môžu byť vhodnou témou na spoločnú známku (kardinál Peter Pázmány, kancelár Ján Vitéz). Pozoruhodná je osobnosť magnáta Matúša Čáka Trenčianskeho alebo uhorského kráľa Karola Róberta z dynastie Anjou, ktorý otvoril slávnú mincovňu v Kremnici. Unikátna by bola spoločná známka významných politikov slovenského a maďarského národa (L.Štúr, L.Kossuth) ako delegátov Uhorského snemu v Bratislave, ktorý rozhodol o zrušení poddanstva v Uhorsku v roku 1848. Zrušenie poddanstva bolo významné pre oba národy. Výber námetu na spoločné vydanie a jeho grafické riešenie môžu byť predmetom diskusie odborných kruhov na Slovensku a v Maďarsku.

□ Jozef Tekel

Podakovanie!

Vydavateľ, redakčná rada i redakcia touto cestou dakujú za všetky pozdravy k sviatkom i pekné želania do nového roka. Sme presvedčení, že spoločným pričinením a dobrou spoluprácou sa časopis Zberateľ bude tešiť priazni čitateľov aj v roku 2003.

Pár slov o známkových zošitkoch

Naša pošta vydáva od roku 1994 známkové zošitky, obvyčajne spolu v deň vydania známky, spolu s FDC alebo pamätným listom. Prvý zošitok bol vydaný so známkami k ZOĤ v nórskom Lillehammeri a možno od toho času našli medzi zberateľmi svoje miesto. Stojí však na mieste otázka, či tento produkt pošty plní všetky funkcie, ktoré sa od neho očakávajú? Praktická, užívateľská funkcia zošitkov je naplnená obsahom, spravidla v počte 10 známok najpotrebnejších hodnôt (výplatné za pohľadnicu alebo listovú zásielku obvyčajne do hodnoty 20g) podľa výšky poštovného platného v čase vydania emisie. Doteraz boli známkové zošitky vydané so známkami 2, 3, 4, 5, 5,50 a 6 Sk. V tejto súvislosti je pre zberateľov prekvapivý zámer vydavateľa v roku 2003 vydať aj známkový zošitok so známku nominálnej hodnoty 100 Sk. Tá určite nebude patriť medzi praktické potreby zákazníka pošty ako známka najčastejšie používané nominálnej hodnoty (hádam sa skôr uplatní ako investícia).

Aby však boli známkové zošitky skutočne praktickou potrebou, mali by mať v prvom rade menší formát než súčasný 105 x 75 mm. Ich terajší obal zbytočne prečnieva po okraji vlepenej známky (podľa formátu známok až o 2 cm). Zahraničné zošitky spravidla svojim okrajom známky „zarezávajú“. Nakoniec by sa dala zlepšiť aj informatívna funkcia, ktorá by zvýšila hodnotu známkového zošitka, napríklad uvedením aktuálnych poplatkov za listové zásielky 1. a 2. triedy podľa hmotnostných kategórií, poplatkov za doporučené zásielky a pod. Tieto informácie bežný spotrebiteľ, ale aj filatelista, ťažko získavajú. (Spomeňme si na nečakané zvýšenie poštových taríf k 1.1.2003, ktoré nás zaskočilo, alebo na letáky pošty s informáciami o zmene kategorizácie zásielok, z ktorých sa zákazník dozvedel mnoho, len nie výšku poštovného. A tiež si myslím, že nesvedčí o dobrej stratégii pošty, ak k NITRAFILE 2003 vydala poštové lístky s nominálnou hodnotou, ktoré mali platnosť iba dva týždne.) Aktuálny známkový zošitok by mohol plne nahradiť sadzobník poštovného. Miesta na zošitok je dosť, a to na zadnej strane i vnútorných stranách obalu.

Príkladov zo zahraničia hodných nasledovania možno nájsť dostatok □ Ján Mička

Predplatitelia - výhercovia

Abonent, ktorí predplatné na časopis Zberateľ na rok 2003 uhradili do 31.12.2002, boli zaradení do zlosovania o šesť výhier nákupných poukázok u firmy Zberateľ tak, ako sme čitateľov informovali v novembrovom čísle Zberateľa. Výzrebovaní boli a poukázky na nákup tovaru získavajú: **Milan Babiar** z Považskej Bystrice (500 Sk), **Ing. Rudolf Pásztor** zo Stúrova a **František Pekár** z Turzovky (300 Sk), **Ing. Peter Kormoš** zo Spišskej Novej Vsi, **Ing. Jozef Mečiar** z Nitry a **Juraj Takáč** zo Stupavy (200 Sk). Blahoželáme!

VÝSLEDKOVÁ LISTINA 13. PÍSOMNEJ AUKCIE FIRMY ZBERATEL

(Na prvom mieste v stĺpci je uvedené číslo aukčnej položky, v druhom dosiahnutá cena)

011	400,-	115	150,-	203	160,-	310	270,-	414	150,-	510	3700,-	564	700,-
012	700,-	117	180,-	204	160,-	312	500,-	415	650,-	511	250,-	565	700,-
013	1400,-	119	950,-	205	130,-	314	1800,-	416	510,-	512	7500,-	566	550,-
014	950,-	120	550,-	206	280,-	315	6500,-	417	1300,-	513	4000,-	567	220,-
015	390,-	121	2700,-	207	140,-	316	11000,-	418	650,-	514	400,-	568	320,-
016	1100,-	122	900,-	208	850,-	318	290,-	419	220,-	515	6500,-	569	800,-
017	14500,-	123	320,-	209	1100,-	319	750,-	420	950,-	516	750,-	584	940,-
018	1400,-	125	1200,-	210	800,-	320	650,-	421	600,-	517	200,-	589	900,-
019	2300,-	127	8000,-	215	970,-	321	420,-	422	600,-	518	850,-	590	2400,-
020	7500,-	128	7000,-	217	220,-	322	8000,-	423	5000,-	519	900,-	593	950,-
021	1300,-	131	900,-	219	240,-	323	700,-	424	1200,-	520	4500,-	597	700,-
022	900,-	132	2200,-	220	23500,-	324	340,-	425	1600,-	521	320,-	599	500,-
023	320,-	133	5700,-	222	9500,-	326	480,-	426	380,-	524	420,-	611	4750,-
024	470,-	134	12000,-	223	260,-	329	320,-	428	200,-	525	380,-	621	2100,-
025	170,-	135	42500,-	224	260,-	331	750,-	429	80,-	526	2600,-	627	320,-
026	520,-	138	420,-	225	850,-	332	300,-	433	100,-	527	460,-	628	240,-
027	190,-	139	7000,-	226	11500,-	333	350,-	435	160,-	528	670,-	632	150,-
028	900,-	141	6400,-	227	260,-	334	320,-	436	220,-	529	400,-	633	220,-
029	300,-	142	17000,-	228	260,-	336	290,-	439	320,-	530	600,-	637	320,-
031	1100,-	143	450,-	229	680,-	337	5800,-	441	3900,-	531	650,-	644	2200,-
032	260,-	144	420,-	230	2300,-	344	370,-	442	220,-	532	6700,-	647	890,-
033	400,-	145	800,-	232	260,-	345	6900,-	443	320,-	533	420,-	659	420,-
034	440,-	146	1200,-	233	900,-	346	500,-	446	6500,-	534	3000,-	660	320,-
035	380,-	148	2700,-	234	210,-	347	240,-	447	320,-	535	1000,-	661	420,-
036	880,-	150	2200,-	237	220,-	348	420,-	448	190,-	537	1400,-	662	1000,-
038	190,-	151	850,-	246	400,-	349	380,-	449	400,-	539	650,-	663	800,-
039	360,-	154	1500,-	245	270,-	350	570,-	450	300,-	540	380,-	664	650,-
040	750,-	155	220,-	249	160,-	351	310,-	451	160,-	541	700,-	666	850,-
042	1500,-	157	4600,-	250	120,-	352	240,-	452	220,-	542	420,-	667	1800,-
045	350,-	158	220,-	251	180,-	353	280,-	454	540,-	543	420,-	670	240,-
047	250,-	159	3600,-	252	130,-	355	360,-	456	220,-	544	420,-	671	17500,-
048	22000,-	160	270,-	253	100,-	358	360,-	458	1100,-	545	3000,-	673	1500,-
050	600,-	161	840,-	254	140,-	359	470,-	459	270,-	546	4000,-	674	5000,-
053	1800,-	162	1950,-	256	260,-	360	1000,-	461	550,-	547	500,-	684	960,-
054	600,-	163	240,-	257	180,-	364	600,-	462	750,-	548	650,-	689	450,-
056	150,-	164	2500,-	258	200,-	365	3400,-	463	300,-	549	1900,-	698	560,-
061	370,-	165	5000,-	260	1500,-	366	1100,-	468	190,-	550	300,-	699	500,-
062	440,-	167	5700,-	261	190,-	371	800,-	469	100,-	551	1400,-	700	1000,-
068	300,-	168	6000,-	263	180,-	372	120,-	471	220,-	552	1400,-	701	420,-
070	600,-	169	160,-	264	1900,-	373	160,-	472	260,-	553	5500,-	703	270,-
071	410,-	170	260,-	271	270,-	375	600,-	473	450,-	554	300,-	704	2200,-
077	490,-	171	5500,-	273	320,-	376	220,-	474	360,-	555	260,-	711	420,-
081	470,-	172	300,-	274	200,-	385	320,-	478	1600,-	556	270,-	712	300,-
083	420,-	173	250,-	275	300,-	386	180,-	483	2000,-	557	270,-	715	900,-
085	120,-	175	7500,-	276	130,-	387	130,-	484	1300,-	558	290,-	716	600,-
090	150,-	176	43000,-	278	200,-	388	270,-	491	700,-	559	650,-	718	230,-
092	120,-	177	260,-	281	220,-	392	950,-	492	850,-	560	270,-	719	340,-
094	130,-	178	5000,-	282	1650,-	393	150,-	494	1300,-	561	270,-	720	300,-
095	320,-	180	320,-	287	600,-	396	450,-	496	550,-	562	320,-	722	260,-
096	450,-	181	250,-	292	1300,-	398	270,-	497	350,-	563	1600,-	725	6000,-
100	380,-	182	340,-	293	400,-	399	180,-	498	320,-				
101	370,-	183	340,-	294	270,-	400	190,-	499	380,-				
102	160,-	184	380,-	297	550,-	402	210,-	500	370,-				
104	2250,-	185	380,-	298	150,-	403	1200,-	501	950,-				
105	1000,-	190	23500,-	300	150,-	404	1100,-	502	950,-				
106	1600,-	191	400,-	301	130,-	406	190,-	504	3400,-				
107	440,-	192	2200,-	302	4000,-	407	240,-	503	1300,-				
108	800,-	193	300,-	303	3800,-	408	120,-	505	320,-				
111	2500,-	194	400,-	304	260,-	409	950,-	506	2700,-				
112	280,-	196	1950,-	305	320,-	411	1800,-	507	300,-				
113	900,-	198	850,-	306	280,-	412	200,-	508	750,-				
114	1700,-	199	550,-	309	250,-	413	100,-	509	750,-				

Firma ZBERATEL ďakuje za účasť v 13. písomnej aukcii a všetkým, ktorí v aukcii získali niektorú zo 725 zaujímavých položiek, srdečne blahozela!
Dosiahnuté ceny vydražených materiálov vidíte na výsledkovej listine.

FIRMA ZBERATEĽ PONÚKA

V tejto rubrike ponúkaný materiál možno zakúpiť v predajni ZBERATEĽ, Račianska 17, 831 02 Bratislava, číslo telefónu 02 / 44 250 149, e-mail: zberatel@nextra.sk, v dňoch pondelok až piatok od 10⁰⁰ do 18⁰⁰ hod. Ponúkaný materiál možno objednať aj písomne, prípadne telefonicky. K cenám účtujeme poštovné a balné. Ceny ponúkaných materiálov platia vždy len do vydania ďalšieho čísla časopisu *Zberateľ*.

ABONENTOM ČASOPISU POSKYTUJEME NA VŠETKY PONÚKANÉ POLOŽKY 5 % ZĽAVU !

Slovenská republika 1994 ★★

(katalóg ZSF 2001)

26	XVII. ZOH Lillehammer, 2 Sk	5,-
	detto, NL	65,-
	detto, FDC (1)	35,-
27	Medzinárodný rok rodiny, 3 Sk	9,-
	detto, FDC (1)	35,-
28-29	Osobnosti-Segner, Sait Exupéry, 8, 9 sk	22,-
	detto, FDC (2)	49,-
30	EUROPA: Jozef Murgaš, 28 Sk	33,-
	detto, PL	135,-
	detto, FDC (1)	65,-
31	Svetový deň bez tabaku, 3 Sk	5,-
	detto, FDC (1)	25,-
32	MS vo futbale 1994, 2 Sk	20,-
	detto, FDC (1)	25,-
33	Olympijské hnutie, 3 Sk	20,-
	detto, FDC (1)	35,-
	detto, KL alebo KP	35,-
34-36	Ochrana prírody-vtáky, 4, 5, 7 Sk	25,-
	detto, FDC (1)	130,-
37	Kráľ Svätopluk, 12 Sk	14,-
	detto, FDC (1)	30,-
	detto, PL	60,-
	detto, NL	35,-
38	120. výročie UPU, 8 Sk	10,-
	detto, FDC (1)	25,-
	detto, NL	45,-
39-40	50. výročie SNP, 6, 8 Sk	20,-
	detto, FDC (2)	45,-
	detto, KL alebo KP	25,-
	detto, ZKZ	55,-
	detto, NL	45,-
H 41	Nad Tatrou sa blýska..., 34 Sk	50,-
	detto, FDC (1)	65,-
42	75 rokov Univerzity Komenského, 12 Sk	15,-
	detto, FDC (1)	26,-
43	Dostihy v Mojímrovcach, 2 Sk	45,-
	detto, FDC (1)	50,-

44	Krásky našej vlasti-Kostolany, 20 Sk	35,-
	detto, FDC (1)	45,-
	detto, CM	55,-
45	Banská Bystrica, 3 Sk	4,-
	detto, FDC	25,-
46	Vianoce, 2 Sk	4,-
	detto, FDC	35,-
	detto, CM	30,-
47-49	Osobnosti - Sófer, Kempelen, Banič, 5, 6, 10 Sk	30,-
	detto, FDC (3)	65,-
	detto, ZZ 47 (Sófer)	120,-
50-51	Umenie-Alexy, Hložník, 7, 14 Sk	35,-
	detto, PL	150,-
	detto, FDC (2)	55,-
52-54	Lode, 5, 8, 10 Sk	35,-
	detto, FDC (2)	45,-
	detto, NL	65,-
36 PT	Výr skalný, 7 Sk, príležitostná tlač, číslovaná, čierna	165,-
44 PT	Kostolany, 20 Sk, príležitostná tlač, číslovaná, čierna	125,-
	Kompletná zostava známok 1994 v darčekovom balení	485,-

Rôzne námety ©

Afganistan 1999, Historické lokomotívy (6+H)	30,-
Benin 1998, Pravek, Blok (9)	30,-
Bulharsko 2001, 100 r.mestskej elektr.dopravy (4)	15,-
Cambodge 2000, Orchidey (6+H)	30,-
Cambodge 2000, Hasičské moderné vozy (6+H)	30,-
Cambodge 2001, Moderné automobily (6+H)	30,-
Cambodge 2001, Huby (6+H)	30,-
Cambodge 2001, Hasičské historické vozy (6+H)	30,-
Cuba 2001, Vtáky, k výstave Hong-Kong 2001 (5+H)	27,-
Guinea Bissau 1988, Rôzna fauna (7)	21,-
Guinea 1998, Akvarijné rybičky (6+H)	30,-
Guyana 1987, Historické plachtence (4)	12,-
Guyana 1990, Historické lokomotívy (4+2H)	30,-
Kampuchea 1986, Kaktusy (7)	22,-
Kampuchea 1987, Hady (7)	22,-

Kampuchea 1989, Vodné kvety (Nymphaea) (7+H) 33,-
 Korea 1980, J. Kepler - 350.výročie narodenia (H) 20,-
 Korea 1987, Kone (4-blok) 15,-
 Korea 1991, Alpské motýle (PL so šiestimi zn.) 24,-
 Laos 1988, Pravek (5) 16,-
 Laos 1994, Hady, jašterice (5+H) 29,-

Laos 1996, Korytnačka (4+PL so štyrmi zn.) 30,-
 Madagaskar 1991, Vtáky (7+H) 33,-
 Madagaskar 1993, Ostrovná flóra (7+H) 33,-
 Madagaskar 1994, Chrobáky (7+H) 33,-
 Malgasy 1991, Psy (7+H) 33,-
 Somali Rep. 1999, Safari (6+H) 30,-
 Somali Rep. 1999, Slimáky (6+H) 29,-
 S.Tomé e Principe 1989, Hist. lokomotívy (5+5H) 65,-
 S.Tomé e Principe 1990, Hist. lokomotívy (5+2H) 35,-
 S.Tomé e Principe 1992, Morské cicavce, WWF (4) 12,-
 S.Tomé e Principe 1992, exotické vtáky (5+2H) 35,-
 S.Tomé e Principe 1995, Mačky (8+2H) 44,-
 S.Tomé e Principe 1996, Mušle, ulity (5+H) 29,-
 Togo 1999, Minerály (6+H) 30,-
 Togo 1999, Mačky (6+H) 30,-

1994 Psy, 3771-75 100,-
 1994 Flóra na ostr. Kayo Largo, 3776-79 105,-
 1994 Fauna Karibiku I., 3781-86 125,-
 1994 ZOOPARK Havana, 3788-90 105,-
 1994 Jašterice, 3792-97 290,-
 1994 História doručovania pošty, 3798-99 55,-
 1995 Akvarijné ryby, 3811-16 245,-
 1995 Motýle, 3223-28 199,-
 1995 Boj.lietadlá 2.svet.vojny, 3829-33 155,-
 1995 Výstava SINGAPORE '95 (kone), 3835-40 199,-
 1995 Výstava BEIJING '95 (Čínsky múr), Bl.139 35,-
 1995 ZOO Havana, 3852-57 199,-
 1995 Orchidey, 3860-65 215,-
 1995 Hviezdy strieborného plátna, 3866-74 190,-
 1995 Vtáky, 3876-77 45,-
 1995 Vtáky a turist.letoviská, 3881-86 150,-
 1996 ESPAMER '96 (lietadlá), 3905-08+Bl.143 199,-
 1996 Vtáky, 3910-14+Bl.144 215,-
 1996 Hist.plachetnice, 3920-24+Bl.145 215,-
 1996 Fauna Karibiku II., 3926-31 115,-
 1996 Orchidey, 3932-34 20,-
 1996 Historické lokomotívy, 3977-86+Bl.146 550,-
 1997 Mačky, 3988-92+Bl.147 230,-
 1997 Fauna ZOO, 3996-4000 150,-
 1997 Motýle, 4014-18 150,-
 1997 Vtáky Karibiku, 4036-42 195,-
 1997 Turistika / vtáky, 4049-52 130,-
 1997 Flóra Karibiku, 4053-58 165,-
 1997 Vtáky, 4072-76 130,-
 1998 Šimpanzi, 4106-10 150,-
 1998 Ryby hlbokých vôd, 4112-15 130,-
 1998 Orchidey, 4144-48 125,-
 1998 Turistika / jašterice, 4150-53 125,-
 1998 Papagáje (WWF), 4156-59 125,-
 1999 Pravek, 4185-89 135,-
 1999 Výstava CHINA '99 (panda), Bl.152 75,-
 1999 Výstava IBRA '99 (hist.rušeň), Bl.153 75,-
 1999 Ryby, 4205-08+Bl.154 155,-
 1999 Výst.PHILEXFRANCE (Napoleon), Bl.156 75,-
 2000 Morská fauna (4) 99,-
 2000 Výstava WIPA (vzducholode), 5+H 190,-
 2000 Výstava LONDRES (hist.lokomotívy), 5+H 190,-

Námetové známky KUBA ★★

1991 Motýle, 3452-57 135,-
 1991 Výstava TOKYO '91, 3509-14 155,-
 1992 Kynologické symp.(psy), 3558-64+Bl.128 195,-
 1992 Ryby, 3578-82 85,-
 1992 Orchidey, 3583-88 85,-
 1992 Vtáky (WWF), 3589-92 65,-
 1992 Výstava GENOVA '92 (plachetnice, moreplavci), 3601-06+Bl.129 195,-
 1993 R.Diesel (80.v.†), 3649-53+Bl.132 185,-
 1993 Kvety botanických záhrad, 3693-98 85,-
 1993 Výstava BANGKOK '93 (motýle), 3699-04 80,-
 1993 Ohrozené vodné vtáky, 3705-06 40,-
 1993 Rôzne športy, 3711-15+Bl.135 155,-
 1994 MS vo futbale USA '94, 3723-28+Bl.136 190,-
 1994 Mačky, 3730-35+Bl.137 175,-
 1994 Liečivé rastliny, 3737-42 105,-
 1994 Morské živočíchy a lov, 3749-54 115,-
 1994 Kaktusová flóra, 3764-69 115,-

Zásobníky na známky, skart, hawidky

Zásobník Lindner, formát A 5, 8-listový 195,-
Zásobník Lindner, A 4, 16-listový, čierne listy 490,-
 detto 30-listový 870,-
Zásobník Schaubek, 16-listový, A 4, biele listy 490,-
Zásobník s logom i bez loga Slovenskej pošty,
 formát A 4, 16-listový, biele listy á 360,-
 detto 8-listový á 220,-
Pôvodný čs.skart, hmotnosť ½ kg 210,-
Hawidky čierne, šírka 31,35,45,59,70 mm - balíček 60,-
Hawidky čierne na PL:
 ležaté, veľkosť 175x120mm - ks 15,-
 ležaté, veľkosť 200x175mm - ks 20,-
 stojaté, veľkosť 115x 175mm - ks 15,-
Hawidky biele, šírka 32, 40, 60 mm - balíček 60,-
Hawidky biele na PL:
 ležaté, veľkosť 175x120mm - ks 15,-
 ležaté, veľkosť 200x175mm - ks 20,-
 stojaté, veľkosť 115x175mm - ks 15,-

Albumové listy firmy Zberateľ SLOVENSKO

Rok	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
1993	19,-	75,-	32,-	120,-
1994	19,-	75,-	48,-	185,-
1995	22,-	75,-	48,-	175,-
1996	22,-	75,-	54,-	195,-
1997	22,-	75,-	53,-	220,-
1998	22,-	75,-	53,-	220,-
1999	21,-	75,-	59,-	245,-
2000	17,-	65,-	48,-	185,-
2001	32,-	95,-	48,-	215,-
2002	22,-	75,-	75,-	285,-

Súbory jednotlivých ročníkov tvoria albumové listy pre:

**I.časť - základné známky a hárčeky,
II.časť - pre PL, varianty kupónov a
známky z hárčekov.**

**Listy ponúkame vo vyhotovení
bez zasklenia (BZ) a zasklené (Z).**

Formáty listov: Pofis a A 4. Ceny oboch
formátov sú rovnaké!

**Pri objednávaní prosíme vždy uviesť
požadovaný ročník, jeho časť (I. alebo
II.) a formát (Pofis alebo A 4)! V prí-
pade záujmu o všetky listy jednotli-
vých ročníkov, tzn. na základné znám-
ky, hárčeky, PL, variácie kupónov a
známky z hárčekov, treba objednať
obidve časti súboru (I.+II.) pretože
II.časť listy z I.časti neobsahuje.**

Albumové listy ČR

Rok	BZ	Z
1999	125,-	455,-
2000	190,-	495,-
2001	195,-	525,-
2002	185,-	515,-

Formáty albumových listov ČR: Ročník
1999 len formát **Pofis**, roč. 2000 - 2002
formátu **Pofis** aj **A 4** (cena rovnaká).

**Ďalej ponúkame albumové listy
formátu Pofis aj A 4:**

s nápisom **SLOVENSKO** á 5,-
s nápisom **ČESKÁ REPUBLIKA** á 5,-
bez nápisu (len Pofis) á 4,-
so štvorčekovou potlačou (len Pofis) á 5,-

Obaly na albumové listy

formát A 4 (tzv. Eurobal) - 10 ks 15,-

Pinzety a lupy

Pinzeta Prinz-Solingen (špicatá,
lopatkovitá alebo okružná) 85,-
Pinzeta Lindner, lopatkovitá 155,-
Lupa Ø 60 mm, zväčšuje 2x
+ šošovka 5x 95,-
Lupa Magnifier, de luxe (China):
Ø 50 mm, zväčšuje 2,5x 155,-
Ø 90 mm, zväčšuje 2,5x 245,-
Ø 90 mm, detto s osvetlením
(4x ceruzkové batérie) 325,-
Lupa Ø 20 mm v kovovom puzdre,
zasúvacia, zväčšuje 10x 395,-

Filatelistické nálepky

Nálepky firmy LINDNER (1000 ks)
- balíček á 64,-

Obehové mince SR

Sada slovenských obehových
mincí ročníka 2003 - kazeta so
žetónom (Oravský hrad) 275,-

Katalógy a odborná literatúra

Filatelistický diár s prílohou (čís.
odtlačok návrhu známky k 350.
výr. založenia Trnavskej univerzity
- Peter Pázmány, aut. M.Činovsky) 195,-
J.Klim, V.Schödelbauer: Česko-
slovensko 1918-39, špeciál.kat.
známok a celistvostí (2002) 890,-
Netto katalóg SLOVENSKO
2000-2001 59,-
Monografie čs. známok:
- 2.diel: Pamätné 1919-1920,
PČ 1919, Hospodárstvo a veda
- 3.diel: Výplatné známky 1923-
1929, celiny 350,-
Novotný: MINCE MÁRIE TERÉZIE
1740-1780 (II.dopl. vydanie 2001) 235,-
Novotný: Mince Františka I.
(1792-1835) 185,-
Novotný: Mince a korunovačné
medaily Ferdinanda V.(1835-1848) 135,-
Novotný: Mince Františka Jozefa I.
(1848-1916) 235,-
Novotný-Moulis: PAPIEROVÉ
PLATIDLA ČSR, ČR a SR
1918-1998, farebný 297,-
Vlastislav Novotný: Mince Karla
VI. 1711-1740, I.vydanie 265,-
Novotný-Moulis: Mince ČSR 1918
-92, ČR a SR 1993-2003 285,-
Dodatok katalógu TK ČR a SR
2002 + príloha TK Alpha World
500 Kč (neplatná) 448,-

ZBERATEĽ

Mesačník pre filatelistov,
numizmatikov, filokartis-
tov, zberateľov TK a iných
zberateľských predmetov

Vydáva: Firma ZBERATEĽ,
Bratislava. Reg. číslo časopisu
MK 1188/95 zo dňa 1.2.
1995 • ISSN 1335-8693

Redakčná rada: Dr. Seve-
rín Zrubec (predseda), RNDr.
Milan Antala, Dr.Ondrej Föl-
des, Ing. Miroslav Gerec, Ing.
Marian Jobek, Ing.Peter Ma-
lik, PhDr. Elena Minarovičová
a RNDr. Michal Zika

Redakcia: Viliam Kučera -
šéfredaktor, Anton Kulhánek
ml. - redaktor, RNDr. Milan
Antala - jazyková úprava, Mgr.
Pavol Ondráška - preklad do
angličtiny, Ing. Peter Malik -
preklad do nemčiny

Adresa redakcie: ZBERA-
TEĽ, Račianska 17, 831 02
Bratislava ☎ 02/44 250 149,
e-mail: zberatel@nextra.sk.

Príloha:
SLOV-OLYMP, sprav. SSOŠF

Cena a predplatné: Cena za
jeden výtlačok 44 Sk. Pri od-
bere viac ako 10 výtlačkov
vydavateľ poskytuje 20%-nú
zľavu. Celoročné predplatné
vrátane poštovného na rok
2003 - pre abonentov zo SR
444 Sk, s prílohami 484 Sk,
pre abonentov z ČR 695 Sk
(570 Kč) s prílohami 755 Sk
(620 Kč), pre abonentov z
ostatnej Európy 980 Sk (24
€), s prílohami 1100 Sk (27
€), pre abonentov zo zahraničia
1300 Sk (35 USD), s prílo-
hami 1450 Sk (39 USD)

Zasielanie príspevkov:

Články na počítačových dis-
ketách (WORD) alebo elek-
tronickou poštou (e-mail:
zberatel@nextra.sk), napí-
saným strojom alebo čitateľ-
ným písmom. Nevyžiadané
rukopisy redakcia nevracia.
Redakcia si vyhradzuje prá-
vo uverejniť aj príspevky, s
ktorých obsahom sa nesto-
tožuje.

Číslo 2/2003:
Redakčná uzávierka 25. 1.
2003, do tlače dané 10. 2.
2003, predpokladaný dátum
vydania - 15. 2. 2003.

Zubánske námety

Ukážky z ponuky firmy ZBERATEL
★★ námetové emisie Kuby (str. 43)

SLOVENSKÁ REPUBLIKA 1994

Ukážka z ponuky ★★ poštových známok
a FDC Slovenskej republiky roku 1994 –
Ponuka firmy ZBERATEĽ na strane 42

FDC

V BUDÚCOM ČÍSLE: MIMORIADNA PÍSMONÁ AUKCIA FIRMY ZBERATEĽ

V budúcom, marcovom, čísle časopisu Zberateľ namiesto tradičnej rubriky FIRMA ZBERATEĽ PONÚKA uverejníme mimoriadnu písomnú aukciu známok a priehradkových listov vrátane desaťblokov a iných zaujímavých materiálov ČESKOSLOVENSKA 1945 – 1992 pre generálnych a špecializovaných zberateľov

